

Esechiel

Da la Neuva Bibia an Lenga Piemontèisa
voltà da Pàul E. Castlin-a e da Majo Galin-a

**Edission
Tempo di Riforma**

2023

Costa version dël liber dël profeta Ezechiel a l'è tirà da la Neuva Bìbia an Lenga Piemontèisa ch'as peul trovesse complèta a l'adressa dla Ragnà <https://pms.wikisource.org/>

Còdes ISBN:

Introduccion a l'euvra compléta dla Neuva Bibia an Lengha piemontèisa

Costa version ëd la Bibia ebràica e cristian-a an lengha piemontèisa, soagnà da Pàul E. Castlin-a, pastor evangelich, e Majo Galin-a, a-j va dapress al métod ëd l'equivalensa dinàmica (pënsé për pensé).

Sò bu a l'é la divulgassion dla Paròla 'd Nosgnor e "parlé al cheur" dla nòstra gent con un lengagi "ëd minca dì". Për coj ch'a veulo fonghé ancreus lòn ch'a lesò, dle nòte al pé dla pagina a dan ëd pcite spiegassion e rendission alternative dl'istess vers, ma i arcomandoma sèmper ëd comparisioné tut a 'd bibie an d'àutre lenghe.

I l'oma fàit nòstr travaj - e sossì a l'é nòstr prim presupòst - ant la përsuasion che la Bibia a l'é nen "un liber qualsëssia, ma ch'a trasmèt la Paròla 'd Nosgnor. A l'é për lòn che an fasend sto travaj i l'oma avù la pì àuta diligenza e respet. I l'oma 'dcò respetà la tradission ëstòrica dla magioransa dle bibie publicà da le cese cristian-e e dle sinagòghe ebràiche ant nê spirit ecuménich.

Costa version ëd la Bibia a l'é basà an sël travaj editorial sientìfich ëd la version anglèisa dla Bibia ciamà "NET Bible" (New English Translation) an comparassion con vaire d'àutre version bin spantià ant ël mond. La NET Bible a l'é compagnà da 60.932 nòte ch'a dëspiego 'l motiv ëd la particolar sernìa 'd minca espression dovrà ant la tradussion e dl'interpretassion dàita a cole paròle o vers ch'a l'é malfé rendje con precision. A cole nòte i adressoma 'l letor ch'a veuja comprende 'l motiv ëd nòstre sernie d'espression.

Për lòn ch'a riguarda ël Testament Vej (la Tanach ebràica), ël travaj 'd tradussion a l'é dzurtut col ëd Majo Galin-a, e Giovanna Gribaud ch'a l'ha falò la pì part ant j'agn 1980 e ch'a l'ha publicalo an sl'arvista La Slòira.

Për lòn ch'a riguarda 'l Testament Neuv, costa tradussion piemontèisa as peul consideresse na revision stilistica dël Testament Neuv an lengha piemontèisa dël 1841, con comparassion scrupolosa dij pì bon test grech a nòstra disposission ancheuj.

Pàul E. Castlin-a, edission dël Magg 2023

Introdussion

DI'ann 597 a. C. Nabucodenesar, rè 'd Babilònia, a l'avìa pijasse Gerusalem, capital dël regn ëd Giuda, ch'a l'avìa provà d'arviresse a soa dominassion. La sità a l'avìa nen dësblala, ma a l'ha butala a sach e portà an esili an Babilònia rè Ioiachin, ansema a la part la pì qualificà dla popolassion. A l'era stàit deportà dcò Esechiel, che a apartenià a l'òrdin dij sacerdot. Durant sò esili an Babilònia, dël 593 a. C. Esechiel a l'avìa comensà soa atività 'd profeta adressand-se tant a j'Israelita deportà che a coj ch'a l'ero restà ant ël regn ëd Giuda. Dël 587 a. C. apress dël tentativ d'arvira 'd Sedecia, rè 'd Giuda, Gerusalem a l'é torna butà sota assedi, e costa vira dësblà da rè Nabucodenesar. Esechiel a pòrta anans soa mission almanch fin-a al 571 d. C.

Apress ëd la dërota dël 597 a. C., antant che ij deportà a vivìo con la speransa ëd n'artorn nen tan da leugn ant ël temp, coj ch'a l'ero restà an patria as consideravo dij privilegià, favorì da Nosgnor e tant 'me ardité dle promësse antiche dël possess ëd soa tèra. Esechiel as buta contra coste përsuasion: la tragedia dël 597 a l'é 'n segn dël giudissi 'd Dé, un giudissi che chiel a l'ha ancora pa portà a sò compiment complèt (capitoj 1-24). A l'é parèj che Esechiel a nunsia che l'esili a l'é la conseguensa dël pecà dël pòpol. D'ora anans, mincadun a dovrà arconòsse soa responsabilità përsunal (capitol 18), e Dé, Signor ëd la stòria, a arcostruerà sò pòpol an sël fondament ëd n'arnovament dël cheur e dla vita (capitoj 33-39).

Ël Signor a castijerà le nassion ch'a l'han umilià Israel e dcò lor a l'avran da arconòsse soa sovranità an sla stòria (capitoj 25-32).

Ël pòpol arnovà a podrà vive con sicurëssa an soa tèra e a selebrerà 'l cult dël Signor ant un templi arcostruvù. Esechiel a dà dcò n'àmplia dëscission dël templ ideal, an nunsiant che 'l Signor a në pijarà torna 'l possess e da col templi-lì a darà fòra, coma na rivera, la salvassion (capitoj 40-48). Esechiel, contut, bele s'as mostra gropà al cult tradissional e a

j'ordinanse dla purèssa sirimonial, a na dà na neuva intèrpretassion èspiritual. Èl templ a dventerà 'n senter ideal d'un pòpol arnovà ant èl cheur (18:31), trasformà da Dé con n'aleansa eterna (16:60) e arconossù coma tal da le nassion (37:27-28). A l'é costa-sì l'ardità che Esechiel a trasmètrà a la fede ebràica ch'a sè dèsvloprà apress dl'esili.

Lè stil d'Esechiel a anciarma sempe pèr la richèssa e la complicassion èd soe dèscriission. A son carateristiche 'd cost liber le conte 'd vision e ij rendicont d'assion e 'd gest simbòlich. La pròsa a l'è àmpia e bondosa, e a smija a cola dèl Pentateuch, cola che la crítica moderna a atribuiss a la tradission sacerdotal. La lenga a presenta na serie d'espression e 'd fòrmole tìpiche: “fieuł èd l'òm” (ch'a veul dì mach “òm”, “esse uman”, o a “tu”) coma vocativ che Dé a deuvra pèr adressesse al profeta; “mi 'm buto contra 'd vojàutri” pèr dé espression al giudissi 'd Dé contra sò pòpol; “i lo fortisso mi, èl Signor”; “i conosreve che mi i son èl Signor”. J'arpetission ch'a càpito sovens e ij cangiament èd stil a fan pensé, conform a vaire savant, che 'l mèssagi d'Esechiel a sia stàit butà ansema da 'd dissépoj fedej.

Schema

- Èl Signor a giùdica e a condan-a Israel 1:1-24,27
- Èl Signor a castija le nassion forestere 25:1-32:32
- Èl Signor a salva sò pòpol 33:1-39:29
- Èl templi neuv e la tèra arneuvà 40:1-48:35

1

Vision ëd la glòria ‘d Nosgnor

¹Ant l’ann ch’a fà tranta¹, ël quint di dël quart mèis, damentre ch’i j’era ‘n tra j’esilià an sle rive dël fium Chebar, ij cej a son ëspalancasse² e i l’hai avù na vision ch’a vnìs da Nosgnor³. ²(Al sinch dël mèis - a l’era ‘l quint ann, l’ann da la deportassion ëd rè Jehoiachin -, ³Nosgnor a l’ha parlà al sacerdot Ezechiel, fieul ëd Bosì, ant ël pais dij Babilonès⁴ e a l’ha avù la sensassion coma se la man ëd Nosgnor a lo ambranchèissa⁵).

⁴Mi i beicava e i l’hai armarcà che n’orissi as avzinava dal nòrd. A l’era na gran nìvola con un turbij ‘d feu ch’a-i splendrìa tut d’antorn. Ant ël pì bel mes as vèddìa na gran lus tanme ‘d metal afoà⁶. ⁵An mes a l’é mostrasse la figura ‘d quatr esse vivent ch’a l’avìo n’aspet uman⁷. ⁶Mincadun ëd lor a l’avìa quat face e quatr ale. ⁷Le gambe a l’ero drite e a l’avìo ‘d pé ch’a smijavo ai sòco d’un bocin. Coj esse vivent a splendrìo coma ‘l bronzo ësclint. ⁸A l’avìo ‘d man uman-e sota j’ale ch’a l’ero ai sò quat fianch. ⁹J’ale as tocavo l’un-a con l’àutra. Antant ch’a vnìsio anans, as viravo mai andarera, ma mincadun as n’andasìa drit për soa stra.

¹⁰Ij sò moro ‘d lor a l’ero parèj: cola dë ‘dnans a l’avìa n’aparsa uman-a; cola dël fianch ëd drita la sembiansa d’un leon; cola dël fianch ëd gàucia

1 Miraco: trant agn dal moment che ‘l ròtol dla Torà a l’era stàit deposità a Gerusalem ant ël Templ, o l’età d’Ezechiel quand ch’a l’ha ‘ncaminà a avèj le vision.

2 Cfr. 2 Rè 24:10-16; 2 Crònache 36:9-10

3 Cfr. Arvelassion 19:11.

4 O “dij Caldé”. Caldé a l’era ‘l nòm ëd la tribù ch’a dominava Babilònia.

5 O: "La man ëd Nosgnor a l’era là dzora ‘d chiel".

6 Enta ‘d metaj pressios: l’ eletr"; ebràich " כֶּשֶׁת" (cashmal) grech "ἤλεκτρον" (hlektron, "electrum").

7 Cfr. Arvelassion 4:6.

l'aspet d'un tòr, e cola darera l'aspet ëd n'òja⁸. ¹¹Soe ale a l'ero slargà vers l'àut; mincadun a l'avìa doi ale che'as tocavo l'un-a con l'àutra e doe ch'a stërmavo 'l còrp. ¹²Mincadun a vnisia drit anans senza mai viresse. Dontsëssia lë spirit⁹ a 'ndasìa, lor a-j tnisio dré, senza mai viresse andarera. ¹³An mes a costi esse vivent a j'era cheicòsa ch'a smijava a 'd carbon afoà ch'a brusava, o tanme 'd tòrce¹⁰. As bogiava anans e andré an mes a j'esse vivent. A l'ero bin brilant e a sbrinciavo 'd feu. 14J'esse vivent a 'ndasìo e a vnisio parèj ëd lòsne.

¹⁵An beicand coj esse vivent, i l'hai vëddù a tèra, dacant ëd lor, quat roe, un-a pë'r mincadun ëd lor. ¹⁶Le roe a l'avìo la smijansa e la forma d'un topass¹¹ berlusent, e tute cole roe a j'ero dl'istessa conformassion. Soa struttura 'd lor a l'era tanme na roa an mes a n'àutra roa. ¹⁷A podìo bogesse 'n quat diression, senza avèj dë bzògn ëd viresse antramentre ch'as bogiavo. ¹⁸Soa sirconferensa a l'era pitòst gròssa e ij sercion ëd tute quatr a l'ero pien d'euj tut d'antorn¹².

¹⁹Cand ch'as bogiavo j'esse vivent, ëdcò le roe as bogiavo dacant ëd lor e cand j'esse vivent as alvavo da tèra, ëdcò le roe as levavo. ²⁰Dontsëssia lë spirit¹³ a 'ndasìa, le roe a-j tnisio dré e as alvavo an àut dacant ëd lor perchè lë spìrit dj'esse vivent a l'era ant la roa. ²¹Cand j'esse vivent as bogiavo, ëdcò le roe as bogiavo; e cand lor a chitavo 'd bogesse, ëdcò le roe a chitavo 'd bogesse. Cand ch'as alvavo da tèra, ëdcò le roe as levavo da tèra; le roe as alvavo dacant a lor perchè lë spìrit dj'esse vivent a l'era ant la roa¹⁴.

8 Cfr. Ezechiel 10:14; Arvelassion 4:7.

9 O "ël vent". Èl mòt "Ruach" n'ebraich a peul esse voltà Spìrit o Vent, com a fùissa 'l respir ëd Nosgnor.

10 Cfr. Arvelassion 4:5.

11 An ebraich: "Pera 'd Tarsis". Miraco a podrìa 'dcò esse topas o crisolit.

12 Cfr. Arvelassion 4:8.

13 O "ël vent". Èl mòt "Ruach" n'ebraich a peul esse voltà Spìrit o Vent, com a fùissa 'l respir ëd Nosgnor.

14 1:15-21 cfr. Ezechiel 10:9-13.

²²Ëdzora dle teste dj'esse vivent a-i era na sòrt ëd piataforma¹⁵ ch'a smijava a 'd cristal¹⁶ ësplendrient, dèstèis ëdzora 'd soe teste, ²³e sota la piataforma a-i j'ero j'esse vivent: mincadun a l'avìa doe ale, dèstèise d'un cap a l'àutr, e con j'àutre doe ale as quatava 'l còrp. ²⁴Cand lor as bogiavo, i sentìa l'arbomb ëd j'ale: a l'era coma 'l rabel ëd na burià d'eva granda, parèj dël tron dël Tutpotent, parèj dël rabel ëd n'orissi, parèj dël batibeuj ëd n'acampament ëd soldà. Cand peui as fèrmavo, a dobiavo j'ale¹⁷.

²⁵Peui, cand ch'a son fèrmasse a l'é sentùsse na vos¹⁸ da dzora dla piataforma ch'a-i era dzora 'd soe teste. ²⁶Dëdzora dla piataforma a-i j'era cheicòsa ch'a smijava a na pera 'd zafir ëd la forma d'un tròno. An àut, dzora dël tròno a-i j'era na forma ch'a smijava a n'òm¹⁹. ²⁷Dai fianch an sù a l'era splendrient tanme d'òr e d'argent e dai fianch an giù a smijava ch'a l'avèissa 'd feu. A l'era ansèrcià da 'n grand lusor²⁰ ²⁸coma col ëd n'arcansiel ant le nivole apress la pieuva. Parèj a l'é mostrasse la glòria 'd Nosgnor: cand i l'hai vèddula, i son prostèrname con la front a tèra e i l'hai sentù na vos ch'a parlava.

2

Mission profètica d'Esechiel

¹Cola vos a l'ha dime: "Àuss-te, fieul d'òm ch'i veuj parlete!". ²Antant ch'am parlava, lè Spirit a l'é intrà an mi, e a l'ha fame aussé an pé, e mi i i

15 O "vòlta", "cel".

16 Cfr. Arvelassion 4:6.

17 Cfr. Arvelassion 1:4-15; 19:6.

18 O "un crij".

19 Cfr. Esechiel 10:1; Arvelassion 4:2-3.

20 Cfr. Esechiel 8:2.

l'hai attendù col ch' am parlava. ³Am disìa: "Mi i mando ti, fieul d'òm, a j'Israelita, gent arvirosa che a l'é arvirasse contra 'd mi; tant lor che ij sò antich, a son èstame pa fidej fin-a 'l di d'ancheuj midem. ⁴Nen mach lòn, ma mi 't mando a 'd fieuj teston²¹ e dur ëd cheur, pèrchè it jè dise: 'Pèrparèj a dis ël Signor Dé!'. ⁵Che lor a të scoto o ch'as arfudo dè scotete (pèrchè a son dij rivoltos²²) lor a savran ch'a-i é 'n profeta an mes ëd lor. ⁶Ma ti, fieul ëd l'òm, àbie nen tèmma 'd lor nì 'd lòn ch'a diso, bele se soe mnasse a të stan d'antorn tanme d'ortije e 'd rovaj e lor at son tanme dè scorpion ch'a mòrdo. Ch'at faso nen tèmma ij sò sguard gram e scur²³, pèrchè a son d'arvios. ⁷Ti 't l'has da porté mie paròle sia ch' a të scoto o ch' a të scoto nen. Contut, lor at èscotran pa pèrchè a son un pòpol arvios.

⁸Ti, fieul ëd l'òm, nopà, scota lòn ch'i l'hai da dite, sie nen arvios tanme cola gent-là. Dòverta la boca e mangia lòn ch'it dago". ⁹Anlora i l'hai aussà j'eu e i l'hai vèddù na man sporzua anvers ëd mi ch'a tnisia 'n liber an forma 'd ròtol. ¹⁰Peui a l'ha dësrotolalo e a l'avìa 'd paròle scrivùe da na banda e da l'àutra. A l'ero 'd paròle 'd lamentassion, ëd gem e 'd pior²⁴.

3

Esechiel instrui riguard a soa mission da profeta

¹Peui Nosgnor a l'ha dime: "Fieul d'òm, mangia 'l ròtol ëd bergamin-a che mi it dago, e con lòn ampinniss tò stòmi!". ²Parèj, mi i l'hai mangialo e an boca sò gust a l'era pì doss che l'amel²⁵.

21 O: let. da 'l front sfrontà".

22 O: "na ca arvirosa".

23 O: "soe brute ghigne".

24 2:9-10 cfr. Arvelassion 5:1.

25 3:1-3 cfr. Arvelassion 10:9-10.

⁴Peui chiel a l'ha dime: "Fieul d'òm, va da j'Israelita e arferìssje mie paròle, ⁵Mi it mando pa a 'n pòpol dal lengagi misterios e 'd lenga ch'a sia malfé da comprende, ma a j'Israelita. ⁶It mando nen a 'd pòpoj ch'a parlo 'd manera ch'as capiss nen o 'd lenga tant malfé ch'it l'antendrie nen. S'it l'avèissa mandate da lor, lor a l'avrìo bin scotate; ⁷ma j'Israelita at voreran pa stete a sente, pèrchè a l'é mi ch'a veulo pa scoté: a son èd gent teston-a e dal cheur tanme pera. ⁸Ma varda, i dago 'dcò a ti na facia 'd tòla parèj dla soa e na front dura tanme la soa. ⁹I l'hai fàit èdventé toa front coma s'a fussa 'd diamant, pì dura dla pera. Ch'it l'àbie pa tèmma 'd lor, sbaruv-te nen èdnans èd lor; a son un pòpol d'arvirov".

¹⁰A l'ha 'ncor dime: "Fieul d'òm, arsèiv ant èl cheur e scota tute le paròle ch'it diso, ¹¹peui va a trovè ij tò compatriota deportà e pàrlje. Sia ch'a tè scoto o ch'a tè scoto nen, ti dije: 'Sossì a l'é lòn ch'a nunsia 'l Signor Dé'".

Esechiel con ij deportà an Babilònia

¹²Anlora un vent²⁶ a l'ha levame an àut e darera 'd mi i l'hai sentù 'n grand èstron antant che la glòria 'd Nosgnor a l'é surtìa da sò leugh. ¹³E i l'hai sentù 'l rabel èd j'ale dj'esse vivent ch'a-j batìo l'un-a contra l'àutra e a l'istess temp èl fracass ch'a fasìo le roe ch'a 'ndasìo con lor, e 'l braj d'un gran taramòt. ¹⁴Donca, lè Spìrit a l'ha alvame an àut e mname via. La man èd Nosgnor a peisava 'dzora 'd mi. I son tornà a esse sagrinà e con èl cheur andeulorì. ¹⁵E i son rivà da j'esilià 'd Tel-Aviv, che a stasìo arlongh èl canal Chebar, andova a l'avìo pijà residensa e i son èstàit con lor set di, coma s'i fussa stordì.

26 O: "nè spirit".

Èl profeta sentinela d'Israel

¹⁶Passà ch'a l'ero sti set di, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ¹⁷"Fieul d'òm, mi i l'hai butate coma sentinela dël pòpol d'Israel. Tute le vire ch'it sentiras da mia boca un crij d'alarm, ti 't dovràs avertìje da mia part. ¹⁸Se mi i mnasso 'l pervers diséndje: "Ti it muireras!" E ti 't lo averte nen pèrchè 'l pervers a vada a chité 'l senté dël mal e a salva soa vita: chiel, èl pervers, a meuirerà pèr soa colpa, ma 'd soa mòrt mi i ciamerai cont a ti²⁷. ¹⁹Ma se ti, a l'opòst, it bute an vardia 'l pervers e chiel a sè slontan-a nen da soa gramissia ni a chita 'l senté dël mal, chiel a meuirerà pèr soa colpa, ma ti it t'avras salvate la vita. ²⁰Parèj, se n'òm giust a sè slontan-a dal bon senté e a fà 'd gramissie, mi i buterai n'antrap èdnans a chiel e chiel a meuirerà; dal moment che ti 't l'has nen butalo an vardia, a meuirerà pèr sò peccà e j'euve giuste ch'a l'avìa fàit a saran pa pì arcordà; ma 'd soa mòrt mi i ciamerai cont a ti. ²¹Se ti, nopà, it l'avras butà an vardia 'l giust èd nen pèché e a pècca nen, chiel a vivrà, pèrchè ti 't l'has avertilo e ti 't l'avras salvate la vita".

Giudissi 'd Nosgnor dzora d'Israel

²²Pròpi ambelelà la man èd Nosgnor a l'ha torna 'mbrancame. Chiel a l'ha dime: "Seurt e va ant la pian-a e là it parlerai. ²³Parèj i son surtì e andàit a la pian-a. Ambelelà i l'hai vèddù la presensa gloriosa 'd Nosgnor pròpi coma i l'avìa vèddula an sla riva dël canal Chebar, e i son prostèrname con la front a tèra. ²⁴Antlora lè Spirit a l'é intrà 'ndrinta 'd mi, a l'ha fame aussé e a l'ha dime: "Va e sarte 'ntècà. ²⁵A ti, fieul d'òm, at buteran a còl èd còrde, it saras gropà e it podras pì nen seurte da 'n mes èd lor. ²⁶It ancolerai la lenga al palà e it reteras mut, parèj it saras pì nen pèr lor un che a-j'arpròcia pèrchè a son na geneuria d'arvios. ²⁷Ma cand che peui it parlerai, it durbirai la boca e ti 't jè diras: "A dis èl Signor Dé: 'Chi a veul

27 An ebràich: "I sèrcherai sò sangh ant la toa man".

ëscoté ch'a scota e chi a veul nen ëscoté ch'a scota pa"; përchè a son na geneuria d'arvios.

4

Un segn dl'assedi ch'a vnirà

¹“Ti, Fieul d'òm, ciapa na tavlëtta ‘d creja, butëtla dè 'dnans e gràvie ansìma na sità, ch'a rapresentrà Gerusalem. ²Peuj mostra la sità coma sa fèissa a nē stat d'assedi. Drissie d'antorn ëd tor movìbij²⁸, costruissie contra ‘d rampar, anvirónie d'acampament e buta tut an gir ëd moton ëd sventrament²⁹.

³Ciapa peuj na pèjla ‘d fer e bùtla tanme na muraja ch'a peuda pa 'tachesse an tra ti e la sità. Vîrte anvers ëd la sità e mostra coma ch'a sarà dur l'assedi contra 'd Gerusalem. [Ti't saras l'assediand ëd la sità]. Tut sòn a sarà ‘n segn pr' Israel.

⁴Ore, cogg-te ansima a tò fianch mancin e bute adòss tùit ij pecà d'Israel. It l'avras da porté la pen-a ‘d soa colpa pèr tēzent e novanta di. ⁵It comando ‘d porté ij sò pecà un di pèr minca agn ëd soa colpa. ⁶Cand ch'it l'avras compì lolì, it cogeras torna ansima a tò fianch ëd drita: pòrte a còl la colpa dël regn ëd Giuda pèr quaranta di: un di pèr minca agn dij pecà ‘d Giuda.

⁷Apress ëd lòn séguita a vardé l'assedi ëd Gerusalem. Sta cogià ambelelà con ël bras dëscuatà pèr nunsieje, da part mia, soa distrussion. ⁸E mi, varda, it groperai con ëd còrde, e ti 't podras pa pì virete da na part a l'àutra, fin-a a la mira ch'it l'àbie compì ij di dl'assedi.

28 Machine da guèra ch'as dovravo pèr j'assedi, lat. belfredi, fr. beffroi, angl. belfry.

29 O “trabuch”.

⁹Apress ëd lòn, ciapa ‘d forment, d’òrdi, ëd fave, ëd lentie e dë spéuta. Bùtje drinta a ‘n vas e fane ‘d pan pèr tut ël temp ch’it saras cogià dzora tò fianch. It në mangeras pèr tèrzent e novanta di. ¹⁰Ël mangé ch’it pijeras minca di a l’avrà pa da peisé pì che un quart ëd chilo e it lo spartiras pèr tuta la giornà. ¹¹It beivras ëdcò d’eva mzurà, mes liter d’eva ch’it la spartiras pèr tuta la giornà. ¹²Fà ‘d feu con ëd merdarìa uman-a e cheus col pan-lì dë ‘dnans ëd lor coma s’a fussa na mica d’òrdi.

¹³Peui Nosgnor a l’ha dime: “J’israelita a mangeran parèj ëd mangé antamnà an mes ëd le nassion anté che mi i-j dësbergiairai”. ¹⁴I l’hai rësponduje: “Ah, Signor Dé! Mi i l’hai mai tocà ‘d ròba antamnà. Fin-a dal temp ch’i j’ero pcit i l’hai mai mangià ‘d carn ëd bestie ch’a l’ero mòrte pèr maladià o ch’a l’ero stàite massà da d’altre bestie. I l’hai mai mangià ‘d carn ch’a sia antèrdià da la Lege. ¹⁵Antlora chiel a l’ha dime: “Va bin. Antlora it l’avras da cheuse ‘l pan nen con ëd merdarìa uman-a ma con ëd drugia ‘d vaca”. ¹⁶Peuj a l’ha dime: “Fieul d’òm, i rendrai ël mangé motobin ëscars an Gerusalem. A sarà rassionà con diligenza granda e mangià con tëmma. Ëdcò l’eva a sarà rassionà stissa a stissa, e la gent a na beivrà an tërmoland. Cand ch’a mancrà ‘l pan e l’eva, la gent as varderà l’un l’àutr con ësparm. A l’è pèr soe colpe ch’as consumran.

5

¹E ti, fieul d’òm, pija na spa molà, deuvr-la coma s’a fussa ‘n rasor da barbé e tàjte a rèis ij cavej e la barba; peui pija na balansa e spartis ij pluch tajà. ²Na tersa part it la bruseras an sël feu ‘n mes a la sità a la fin dij di dl’assedi; it pijeras n’altra tersa part e it la tajeras con la spa ‘ntorn a la sità e l’ultima part it la dësperdras al vent antant che mi i dësfordrai la spa dré ‘d lor. ³Ma dij cavèj it në pijeras na pcita part e it la groperas al bòrd ëd tò mantel; ⁴it në pijeras ancor na pcita part e it la camperas ant ël feu e it la bruseras e da lòn a s-cionferà ‘l feu contra d’Israel. ⁵Ël Signor Dé a fà savèj sossì: "Costa a l’è Gerusalem! Mi i l’avìa butala an mes ai pòpoj e ciuendala ‘d pais forèsté. ⁶Chila a l’è arvirasse contra ‘d mie decision, e

con na pèrversità ch'a va fin-a dèdlà 'd cola d'àutri pòpoj; ⁷a son alvasse contra ij mè precèt con na pèrversità fin-a pì granda che cola dij pais ch'a-jè stan d'antorn. A l'é sicur, a l'han arfudà ij mè órdin, a l'han pa osservà ij mè precèt.

⁸A l'é pèr lòn che 'l Signor Dé at dis: 'Èdcò mi i son dventà tò nemis, Gerusalem, e an mes a ti i darai esecussion a la sentensa sota j'euj dj'àutre nassion. ⁹Pèr tute toe pràtiche vèrgognose i farai an mes a ti lòn ch'i l'hai mai fàit nì i farai pì. ¹⁰An tra 'd vojàutri a-i saran èd pare ch'as mangeran ij fieuj, e 'd fieuj ch'as mangeran sò pare. I compirai an ti mè giudissi e i dèspèrdrà al vent lòn ch'a-i resta 'd ti. ¹¹Com a l'è vera ch'i vivo, a dis ël Signor Dé, da già che ti 't l'has profanà mè santuari con tùit ij tò ìdoj abominàbij e con tute toe euvre vèrgognose; donca dcò mi i ras-cerai via tut, ij mè euj as comoveran pa, i l'avrai gnun-a compassion. ¹²Na tersa part dij tò a meuirerà 'd pestilensa e a socomberà pèr la fam an mes èd ti; na tersa part a tomberà antorn a ti dè spa e l'àutra part i la sbèrgiairerai a tùit ij vent an dèsfodrand la spa dré 'd lor. ¹³Antlora i darai sfògh a mia flin-a, a mia zara 'dzora 'd lor, im pijerai l'arvangia; antlora a savran che mi, ël Signor, pien èd gelosia, i l'avìa bin parlaje. ¹⁴It cangierai ant na ruin-a, n'oget èd schergne pèr tute le nassion ch'a tè stan dantorn e 'd tuti ij viandant. ¹⁵It saras n'oget dè schergne e 'd gramissie, n'esempi e nè scheur pèr le nassion ch'at cinto, cand an mes a ti i darai esecussion con andignassion a la sentensa ch'i l'hai pronunsià contra 'd ti. A sarà 'n castig sever. A l'é mi, ël Signor ch'it lo diso. ¹⁶Ant ël moment che mi, pèr èstermineve, i franderai le flece spaventose dla fam ch'a pòrto ruin-a e ch'i franderai pèr craseve, iv gavrai l'arzerva 'd pan. ¹⁷Antlora i mandrai contra 'd vojàutri la fam e le bestie sèrvaje ch'at lasseran senza fieuj; trames a ti a passeran la pestilensa e 'l ravagi, antant ch'i farai tombé dzora 'd ti la spa³⁰. A l'é mi, ël Signor, ch'it lo diso”.

30 Cfr. Lamentassion 4:10.

6

Mnasse a la region d'Efraim

¹Nosgnor a l'ha adressame soa paròla an diséndme: "Fieul d'òm, vira toa faccia³¹ a le montagne d'Israel, e parèj profetisa contra 'd lor: ³Montagne d'Israel, scoté la paròla 'd Nognor Dé. Pèrparèj chiel a parla ai mont e a le colin-e, a le gole e a le combe: Vardé mi i faso vnì dzora 'd vojàutri la spa e i antèrpirai vòsti leu àut³²: ⁴Ij vòstri autar a saran vastà e s-ciapà vòstre colòne sacrà al sol. Mi i farai tombé vòstri mòrt dè 'dnans èd vòstre mistà pagan-e³³. ⁵I butrai ij cadàver dij fieuj d'Israel an faccia a vòstri ìdoj e i spatarerai vòstri òss d'antorn dij vòstri autar. ⁶An tut vòst teritòri le sità a saran ruinà e ij leu àut vastà, pèr che a sio campà giù e antèrpirà vòstri autar, sfrisà e dèspèrdù vòstri ìdoj, s-ciapà vòste colòn-e pagan-e e ardovùe a nen vòstre euvre. ⁷Ij passà da part a part, a saran quacià an tra 'd vojàutri, e parèj i savreve che mi i son èl Signor.

⁸Contut, i veuj che cheidun èd vojàutri, jè scampà dè spà, a sio conservà an tra le gent, ant èl moment che mi vè sbardlerai an tra le nassion: ⁹antlora ij survivù as n'avisèran èd mi, an tra le gent, andova a saran deportà. mi i s-ciaprai sò cheur traditor, che a l'ha chitame, e ij sò euj ch'a son prostituisse dè 'dnans ai sò dio. Anlora a l'avran oror èd lor midem pèr le pèrversità comèttùe e pèr tute soe gramissie. ¹⁰A la fin a savran che mi i son èl Signor, e ch'i l'hai pa mnassà a dzoneus èd mandéje tuti sti maleur.

¹¹Nosgnor Dé a dis parèj: S-ciopata le man, scarpisa con ij pé la tèra e crija: Aidemì, pèr tute j'abominassion afrose dla ca d'Israel, ch'a ruinerà pèr spa, famin-a e contatt! ¹²Col ch'a sarà lontan a andrà a meuire 'd pestilensa, col che a l'é davzin a tomberà dè spà e col ch'a l'é assedià 'd

31 O: "buta tò moro contra".

32 Antèrpiris="anientament". An ebràich: "...i son darera 'd porté la spa"

33 Èl vocàbol ebràich (דָּבַח) a s'arferis a 'd piataforme andova as compio 'd sacrifici pagan.

fam. I-j sfogherai dzora 'd lor mia flin-a! ¹³E vojàutri i andreve arconosse ch'i son mi ël Signor, cora che ij sò cadàver, trapassà a saran quacià an mes ai dio che lor a adoravo, d'antorn ai sò autar, ansima a minca na colina elevà, dëdzora 'd tute le bécche 'd montagna, sota a tùit j'erbo anvèrdi e sota minca na ramaja 'd rol, daspèrtut a l'avèisso brusatà ij profum agradi a soe mistà pagan-e.

¹⁴Mia man as dëstendrà ansima ai fieuj d'Israel e i farai vnì soa tèra deserta e desolà, da la barasa fin-a a Rebla, daspèrtut lor a stago: e a savran che i son mi ël Signor!

7

Anunsi dël grand disastr

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, ël Signor Dé a dis sossì a la tèra d'Israel: La fin! A-i riva la fin për ij quat fianch dël pais³⁴. ³Ora che 'nsima a ti a pend la fin, mi i frando contra 'd ti mia flin-a për giudichete 'd toe euvre e për ciamete cont ëd toe scroserè³⁵. ⁴It varderai pì nen con compassion, i l'avrai pa pì pietà 'd ti. Ch'it sapie mach ch'it la farai paghé për toa condòta e a saran conossùe toe malfàite; i savreve antlora che mi i son ël Signor’.

⁵A dis parèj ël Signor Dé: Disastr mai vëddù! Già i vëddo 'l disastr. ⁶La fin! I vëddo la fin! Për ti a l'é rivà la fin! Varda ch'a riva! ⁷A l'é ora che ti tè scape, ti ch'i vive ant ël pais. Ël temp a l'é rivà, ël di a l'é avzinasse. Ruse, e pì gnun crij ëd festa ansima ij mont!

34 O: “ij quat pont cardinaj”.

35 O: “abominassion”.

⁸Ore, da sî ampòch i svèrsrai mia rabia 'dzora 'd ti e ansima 'd ti i darai sfògh a mia flin-a. It giudicherai conform a toe euvre e it ciamrai cont èd tute toe scroserè. ⁹It vardrai pa pì con compassion, nì i l'avrai pietà 'd ti. Ch'it sapie ch'it la farai paghé pèr toa condòta; a saran conossùe toe malfàite; i savreve antlora che mi, èl Signor, a l'é col ch'a feriss. ¹⁰Varda sî 'l di, già a l'é 'n camin a rivé. L'ora fatal a riva: l'anguiustissia a fioriss, a gica la superbia. ¹¹La violensa a l'é alvasse, èl baston dla gramissia. A-i sarà lassà pì nen, gnente 'd soa sollevassion, nì 'd soe ruse, pì nen èd soa arogansa. ¹²A l'è rivaie 'l temp, a l'é davzin èl di: chi ch'a l'ha catà ch'as n'arlegra pa, chi a l'ha vendù ch'as në ringreta pa; pèrchè la flin-a a l'é dzora 'd tuti! ¹³Col che a l'ha vendù a tornrà pa a ca 'd lòn ch'a l'ha vagnà, bele s'a saran 'ncor viv, pèrchè 'l castigh contra 'd soa blaga a sarà pa sganfà e gnun an soa gramissia a salverà soa vita.

¹⁴Ch'as son-a la tromba, a l'é tut pront; ma gnun a va a batajé, pèrchè mia flin-a a l'é contra tut col èstrop. ¹⁵La spa da fòra, la pestilensa e la fam andrinta; col ch'as treuva pèr la campagna a meurerà dè spa, chi a l'é an sità a sarà divorà da la fam e da la pestilensa. ¹⁶Se cheidun a podrà scapé e salvesse 'n sle montagne, a gèmm-rà parèj dle colombe ant le combe, mincadun pèr colpa soa. ¹⁷Tute le man a perdran soa fòrsa, e tuit ij ginoj as èsleiveran parèj d'eva. ¹⁸As vestiran èd sach e a saran anvèrtojà da lè sbaruv. An sle face a-i sarà l'onta e tute le teste a saran tosonà. ¹⁹A camperan via l'argent pèr le stra e sò òr as cangerà an èmnis, che a-j servirà pa pèr gavesse la fam e ampinisse la pansa, pèrchè pròpi lòn a l'é stàit l'ocasion ch'a l'ha faje tombé ant la colpa. ²⁰Dla blèssa 'd sò bisó a l'han fane 'n vant e con lòn a l'han tirà sù le statue da dèspresiesse 'd sò idoj: pèr sòn i-j traterai coma s'a fùisso dè mnis.

²¹I-j darai èd piàita ai forèsté e 'd botin al fondrium dèl pais e i lo dèssacereran. ²²Peui, i virerai da lor mia faccia, a sarà dèssacrà mè tesòr, a intreran ij làder e a lo profaneran. ²³Pront-te na caden-a pèrchè 'l pais a l'é pien èd sassin e la sità a l'é pien-a 'd violensa. ²⁴I farai vnì le gent pì feroce ch'a vniran esse padron-e 'd soe ca, i craserai la bòria dij potent, ij santuari a saran profanà. ²⁵A rivrà 'l magon e a sèrcheran la pas, ma la pas a-i sarà

pa. ²⁶A maleur a seguiterà malora, a alarm a seguiterà alarm; a ciamran ëd rëspòste ai profeta, ai sacerdot e a-j mancherà la dotrin-a, a j'ansian ël consèj. ²⁷Èl re a butrà sù ël deul, ël prinsì a l'avrà 'n mantel ëd sagrin, le man ëd la gent a tërmoleran. I-j traterai conform a sò giudissi: parèj a savran che mi i son ël Signor”.

8

Idolatria ant ël Templi

¹La sesta anada da la deportassion ëd Jeconìa, ël sinch dël mèis ch'a fà ses, antramentre che mi i j'era setà drinta 'd ca mia, con dë 'dnans j'ansian ëd Giuda, la man ëd Nosgnor a l'ha ambrancame³⁶. ²E vardè lòn che i l'hai vëddù: a l'era na figura ch'a smijava a n'òm. Da lòn ch'a smijava soa vita an giù, a l'era parèj dël feu. Da la vita an sù a splendrià coma l'argent afoà³⁷. ³Cola figura a l'ha dëstendù coma na forma 'd man e a l'ha rancame për ij cavej. Anlora, an cola vision mandà da Nosgnor, sò Spìrit a l'ha fame aussé an tra tèra e cél e a l'ha transportame a Gerusalem. I son artrovame drinta la pòrta intèrna a nòrd dla sità, andova ch'as trovava na statua che a l'era n'ofèisa a Nosgnor midem³⁸. ⁴A l'amprovista a l'é manifestasse la presensa gloriosa³⁹ dël Rè d'Israel, pròpi com i l'avìa vëddula ant la pian-a⁴⁰. ⁵Nosgnor a l'ha dime: “Esechiel⁴¹, varda anvers ël nòrd”. E mi i l'hai aussà j'euj e i l'hai vëddù n'autar che a dasìa ansima a na mistà pagan-a, cola ch'a l'avìa tissà la gelosìa 'd Nosgnor. ⁶E chiel a l'ha dime: "Fieul d'òm, vëddes-to lòn ch'a fan? J'Israelita as dan a pràtiche scrose. I son obligà a chité mè Santuari. Ma 't vedras d'assion ch'a faran na vira pì

36 O: “a l'é tombà dzora 'd mi”.

37 Cfr. Ezechiel 1:27.

38 O: “ch'a l'avìa rendù Nosgnor motobin gelos”.

39 O: “glòria”.

40 O: “fieul d'òm”.

41 Cfr. Ezechiel 1:28.

scheur! " ⁷Antlora a l'ha mname a la pòrta dl'andron, e i l'hai vèddù: a-i j'era un pertus ant la muraja. ⁸E a l'ha dime: "Fieul d'òm, traversa la muraja!" Mi i l'hai dèstraversà 'l mur, e i l'hai dèscorvù na pòrta. ⁹A l'ha dime: 'Intra e beica 'l mal abominàbil ch'a fan ambelessi'. ¹⁰I-i son intrà e i l'hai vèddù 'd rapresentation d'ògni sòrt ëd reptij e d'àutre bestie abominàbij, tùit j'idoj d'Israel, ch'a l'ero placà an sle muraje tut d'antorn. ¹¹Stanta òm dj'ansian d'Israel, con an mes Jasanìa, fieul ëd Siafan, minca un a l'avìa un turìbol an man ch'a fasìa na nivola d'ancens ch'a montava dzora 'd soe teste.

¹²Parèj Nosgnor a l'ha dime: "Fieul d'òm, é-lo ch'it l'has vèddù lòn ch'a fan ij prinsipaj d'Israel con ij sò idoj ant ëd stansie scure? Lor a diso: 'Tant, Nosgnor a lo vèdd pa. Nosgnor a l'ha chità 'l pais!'. ¹³E a l'ha dime ancora: "Ven, e it farai vèdde d'abominassion fin-a pes che cole!".

¹⁴Antlora a l'ha portame a l'intrada dla pòrta nòrd dël Templ ëd Nosgnor, andova ch'a j'era 'd fomne setà ch'a pioravo për ël dio Tamuz. ¹⁵A l'ha dime: "Has-to vèddù lòn, fieul d'òm? Ma ancora ti 't vèdras d'abominassion bin pes che cole-lì".

¹⁶Peui a l'ha portame ancora ant l'andron interior dël templ ëd Nosgnor. A l'intrada dël Santuari ëd Nosgnor, an tra 'l vestibol e l'autar, a-i era apopré vinte-sinch òm ch'a dasìo la schin-a al Santuari ëd Nosgnor e ch'a l'avìo la faccia virà vers orient: as prostèrnava an adorand ël sol!". ¹⁷Nosgnor a l'ha dime: "Has-to vèddù, fieul d'òm? A la gent ëd Giuda a-j parèss pòca ròba j'abominassion ch'as comètto ambelessi! Apres d'avèj ampini 'l pais ëd violense e d'avèj provocà mia flin-a, varda coma as buto dè 'dnans ëd mi për ofend-me an faccia. ¹⁸Donch, ëdcò mi i-j rëspondrai dèscadnand mia fùria. I l'avrai gnun-a pietà 'd lor e i-j pèrdonrai nen. Bele se am faran d'invocassion dèspèrà, i jè scotrai pa".

9

Castigh dël templ e dla sità

¹Peui Nosgnor a l'ha crià 'd na vos gròssa anvers mie oriye: "Avzineve vojàutri che i deuve castijé la sità, mincadun con n'atrass dè stermini an man. ²Varda-sì, ses òm a rivo da la part ëd la pòrta 'dzora ch'a varda vers nòrd, mincadun con l'utiss dè stermini an man. An mes a lor a-i era n'àutr òm vestù 'd lin, con na borsa da scriba al fianch. Pen-a rivà a son fërmasse randa a l'autar ëd bronz. ³La glòria dël Dé d' Israel, dal cherubin anté ch'a l'era butasse, a l'é aussasse vers la seuja dël Templ e a l'ha ciamà l'òm vestù 'd lin ch'a l'avìa al fianch la borsa da scriba. ⁴Nosgnor a l'ha dije: "Passa 'nt ël mes ëd la sità, an mes a Gerusalem, e marca na cros-Tau an sla front ëd j'òm ch'a sospiro e a piro pèr tùit j'abomini ch'as compisso⁴²". ⁵A j'àutri a l'ha dije, an manera che mi i sentèissa: "Andeje dapress e sangé! Vardé gnun con compassion, avèj pa 'd pietà. ⁶Vej, giovo, fije, pcit e fomne, masseje fin-a a stermineje tùit; ma toché pa chi a l'ha na cros an front; a ancaminé da mè santuari! A l'han ancaminà dai vej ch'a l'ero dè 'dnans al templi". ⁷A l'ha dije: "Profané pura 'l santuari, ampini 'd mòrt le cort. Seurte!" Lor-lì a son surtù e a l'han fàit un massacr ant la sità.

⁸Antramentre che lor a fasìo col amassidi, mi i j'era restà da sol: i son campame con la facia pèr tèra e i l'hai crijà: "Ah, Nosgnor Dé, it craseras lòn ch'a l'é restaie d'Israel, svèrsand toa flin-a 'dzora 'd Gerusalem?". ⁹A l'ha dime: "La gramissia d'Israel e 'd Giuda a l'é senza mzura, la tèra a l'é coatà 'd sangh, la sità a l'é pien-a 'd violensa. An efet as dis: 'Nosgnor a l'ha chità 'l pais: Nosgnor a s-ciaira pa!'. ¹⁰Ebin, gnanca mi i l'avrai ëd compassion, ni i l'avrai pietà. I farai droché 'dzora 'd soe teste soe euvre. ¹¹Pròpi an col moment, l'òm vèstù 'd lin, ch'a l'avìa j'utiss dè scrivent a la sèntura, a l'ha rendù cont ëd soa euvra e a l'ha dit: "I l'hai fàit lòn ch'it l'has comandame 'd fé".

42 Cfr. Arvelassion 7:3; 9:4; 14:1.

10

La glòria ‘d Nosgnor a chita ‘l Templi

¹Apress ëd lòn i l’hai beicà e i l’hai vëddù che là vòlta ‘d cristal⁴³ ch’ a l’era an sle teste dij cherubin a l’avia ansima coma na pera ‘d zafir; ëdzora a-i j’era cheicòsa tanme la forma d’un tròn⁴⁴. ²Cheidun⁴⁵ a l’ha dije a l’òm vestì ‘d lin: “Va an mes ëd le roe dël chèr, sota ij cherubin e ciapa na brancà pien-a ‘d carbon anvisch, peui spàntie dzora dla sità”. Antlora l’òm a l’è andaje antramentre che mi i seguitava a vardelo⁴⁶.

³Ore, ij cherubin as tnisò frem a la drita dël templi, ant ël moment che l’òm a l’era andaie, e na nìvola a ampinija la cort⁴⁷. ⁴La glòria ‘d Nosgnor a l’è aussasse an sij cherubin anvers ëd lè scòss dël Templ e a l’ha ampiniilo dla nìvola e dlë splendrior dla lus ëd glòria ëd Nosgnor ch’a l’è stàne pien-a. ⁵E ‘l rabel dj’ale dij cherubin as fasìa sente fin-a a la cort ëd fòra, parèj dla vos ëd Nosgnor Tut-potent mentre ch’a parla.

⁶Pen-a che a l’ha daje l’òrdin a l’òm vestì ‘d lin, ëd ciapé ‘l carbon anvisch an tra le roe an mes dij cherubin, chiel-sì a l’è fasse anans e a l’è fërmasse mach aranda un-a dle roe. ⁷Ël cherubin a l’ha dëstendù soa man për ciapé ‘l carbon anvisch⁴⁸ ch’a l’era an tra ij cherubin; a l’ha pijane e a l’è butalo drinta l’ambòsta dle parmele dle man dl’òm vestì ‘d lin, e costì a l’ha pijàlo e a l’è surtì. ⁸E a l’è vëdusse la forma ‘d na man d’òm sota j’ale dij cherubin.

⁹Mi i l’hai beicà ancora: varda-lì a-i j’ero quat roe dacant ai cherubin, na roa al fianch ëd minca ‘n cherubin. Cole roe a l’avìo l’aparenza dla forma

43 O: “ël firmament”.

44 Cfr. Ezechiel 1:26; Arvelassion 4:2.

45 O: “Nosgnor”.

46 Cfr. Arvelassion 8:5.

47 O: “ ël vestibol ëd dintra”

48 O: “ël feu”.

‘d na pera ‘d topass⁴⁹. ¹⁰A smijava, an soa aparena, che tute e quat a fusso dla midema forma, coma se na roa a fussa an mes a l’altra.

¹¹An bogiand-se, a podìo andé ant le quat diression senza viresse andaré, pèrchè as bogiavo anvers èl fianch andova ch’a l’era adrèssa la testa, senza voltasse ant èl moviment. ¹²Èl còrp èd tuit e quatr ij cherubin, la schin-a, le man, j’ale e le roe a l’ero pien-e d’euj tut d’antorn⁵⁰. ¹³I l’hai sentù cheidun ch’a dasìa a cole roe ‘l nòm èd “caròssa⁵¹”. ¹⁴Minca un dij cherubin a l’avìa quat moro: la faccia dèl prim a l’era la faccia d’un beu, la sconda a l’era la faccia ‘d n’òm, la tersa a l’era la faccia d’un leon, e la quarta a l’era la faccia ‘d n’òja⁵².

¹⁵Peuj ij cherubin a son butasse a andé ‘n sù: a l’ero j’istess esse vivent ch’i l’avìa vèddù aranda ‘l fium Chebar. ¹⁶Cand ij cherubin a l’ero an moviment, as bogiavo ‘dcò le roe, e cand ij cherubin a dèstendìo j’ale pèr volé, le roe as nê dèstacavo pa. ¹⁷Cand che ij cherubin as fèrmavo, èdcò le roe as fèrmavo; e cand che ij cherubin as butavo a monté sù, èdcò le roe a montavo sù, pèrchè lè spirit dj’esse vivent animàva ‘dcò le roe.

¹⁸Anlora la presensa gloriosa ‘d Nosgnor a l’é surtìa da l’intrada dèl Santuari e a l’é posissionasse dzora dij cherubin. ¹⁹Ij cherubin a l’han dèspiegà j’ale e a son ausasse da tèra dè ‘dnans ai mè euj, e a son surtì ansema a le roe anvers la pòrta oriental dèl templ èd Nosgnor. La presensa gloriosa dèl Dé d’Israel as alvava dzora ‘d lor.

²⁰Sti-sì a l’ero j’istess esse vivent ch’i l’avìa vèddù sota ‘l Dé d’Israel cand ch’i j’ero aranda ‘l fium Chebar. I lo savìa ch’a l’ero d’ cherubin ²¹pèrchè minca un èd lor a l’avìa quat facie, quat ale e lòn ch’a smijava ‘d man uman-e sota ‘d soe ale. ²²La sembiansa ‘d sò moro a l’era lòn ch’i l’avìa

49 O: “èd Tarsis”.

50 Cfr. Arvelassion 4:8.

51 O: “roe ch’a giro”. Cfr. Esechiel 1:15-21.

52 O: “d’un cherubin”. Cfr. Esechiel 1:10; Arvelassion 4:7.

vëddù an sla riva dël fium Chebar: a l'era bele che l'istess, minca un a andasìa drit anans.

11

Ij proget dësùtij dij cap d'Israel

¹Lë Spirit⁵³ a l'ha trasportame a la pòrta oriental dël templi 'd Nosgnor ch'a varda anvers a levant. A l'intrada dla pòrta a j'era vintessinch òm e ansema a lor i l'hai vëddù Isanià, fieul d'Assur, e Pelatìa, fieul ëd Benalà, cap dël pòpol. ²Ël Signor a l'ha dime: "Fieul d'òm, lor-sì a son coj ch'a ordisso 'l mal e a dan ëd consèj gram an sta sità. ³A son coj ch'a diso: "É-lo pa ch'i soma 'n camin ëd fabriché 'd ca neuve? La sità a l'é la cassaròla e noi i soma la carn!". ⁴Për sòn, profetisa contra 'd lor, profetisa, fieul d'òm!"

⁵Anlora lë Spirit ëd Nosgnor a l'é intrà an mi, e a l'ha mandame a dì: "Sossì a l'é lòn ch'a manda a nunsia Nosgnor: 'Gent d'Israel! Cole lì a son vòstre 'ntension. Mi i sai lòn ch'av passa për la testa. ⁶Vojàutri i l'eve fàit chërse ij mòrt an costa sità, e i l'eve ampini soe stra 'd mòrt. ⁷Nosgnor a nunsia sossì: Le carope ch'i l'eve campà an mes ëd la sità a son la carn, e la sità a l'é la pèila, ma mi 'v taparera via. ⁸Eve-ne tëmma dla spa? Alora iv la manderai contra. I lo diso mi, ël Signor Dé. ⁹Iv farai seurte da la sità e 'v butrai an man ëd forèsté. A sarà parèi ch'iv giudicherai. ¹⁰I drochereve për la spa: a le borne d'Israel iv giudicherai, e parèi i savreve che mi i son ël Signor. ¹¹La sità a sarà pa la ramin-a e vojàutri i në sareve pa la carn! Iv giudicherai drinta dël teritori midem d'Israel. ¹²Antlora i savreve che mi i son ël Signor, dont i l'eve pa ubidì a mie ordinanse, nì avù rësguard a mia lege, ma i seve comportave conform a j'usanse dij vòstri vzin".

53 O: "Në spirit (un vent) a l'ha aussame e mname".

¹³Damentre che mi i fasìa costa professià, a l'è mortie Pelatìa, fieul ëd Benalà. Anlora i son prostërname con la front fin-a a tèra, e i l'hai crijà con tute mie fòrse: "Ah! Nosgnor Dé! Voles-to pròpi crasé lòn ch'a resta d'Israel?"

Promëssa d'arnovament dël pòpol

¹⁴Anlora Nosgnor a l'ha dime: ¹⁵"Fieul d'òm, j'abitant ëd Gerusalem a diso ai tò frej, ai tò parent e a tut ël pòpol d'Israel: 'Vojautri i vive da leugn dël Signor: a toca a nojàutri d'avèj an proprietà sto pais". ¹⁶"Donch," a dis Nosgnor Dé, "A l'è vrità ch'a l'è stàit mi ch'i l'hai slontanaje an tra le nassion, ch'i l'hai dësbergiairaje an tèra forestere; ma ant ij pais anté ch'a stasio, pèr lor mi i son èstàit tanme 'n santuari.

¹⁷Pèr lòn, dije: 'Parèj a nunsia 'l Signor Dé: Iv archeujerai da 'n mes ai pòpoj e 'v samblerai da le tèra anté ch'i seve stàit ësperdù, e 'v darai ël pais d'Israel. ¹⁸Lor a-i intreran e a faran fòra tùit j'idoj detestabij e abominabij ch'a j'é. ¹⁹I-j darai un cheur neuv e i butrai andrinta 'd lor nè spirit neuv; i rancherai da lor ël cheur ëd pera ch'a l'han e i-i butrai un cheur ëd carn, ²⁰pèr ch'a-j vado dapress ai mè precèt, a osservo ij mè decrèt e a-j buto an pràtica. A sarà antlora ch'a saran mè pòpol pèrdabon e mi i sarai sò Dé 'd lor⁵⁴. ²¹Tutun, se sò cheur a va dapress a d'idoj detestabij e abominabij, i-j farai paghé pèr soa condòta. I lo diso mi, ël Signor Dé.

La glòria 'd Nosgnor as artira da Gerusalem

²²Anlora ij cherubin a l'han dèspiegà soe ale e le roe a son bogiasse con lor. La presensa gloriosa dël Dé d'Israel a-j andasià dè 'dnans. ²³La glòria 'd Nosgnor a l'è slontanasse da la sità e a l'è fèrmasse an sël mont ch'a l'è a orient ëd la sità⁵⁵. ²⁴Le Spirit a l'ha antlora trassportame 'n Caldea an mes

54 11:19-20 cfr. Ezechiel 36:26-28.

55 11:22-23 cfr. Ezechiel 43:2-5.

dij deportà, an vision, ant lè Spìrit ëd Dé, e la vision ch’i l’avìa vëddù a l’é sparià da 'dnans ëd mi. ²⁵A l’é là chi’i l’hai contà ai deportà lòn che Nosgnor a l’avìa fame vëdde.

12

Un përtus ant la muraja

¹Nosgnor a l’ha ancora parlame e a l’ha dime: ²“Ti, fieul d’òm it ëstagne an mes a na geneuria d’arvios, che a l’han d’euj përvëdde ma a s-ciàiro pa, a l’han d’orije përvëdde ma a scoto nen, përvchè a son mach na gusaja 'd gent ch’as arvira⁵⁶.

³Anlora ti, fieul d’òm, dè 'dnans a tuti, fate un bagage da deportà e, an pien di, prèpàrte a emigré; it viageras dal leu andova ch’i tē staghe a n’àutr pòst an presensa ‘d lor; miraco a vedran d’esse lor na gusaja arvirosa. ⁴Èd di, an soa presensa, pronta tò bagage, com a peul esse ‘l bagage ‘d n’esilià. ⁵An prima, dè 'dnans a tuti, fà na duvertura ant la muraja e faie passé ‘l bagage. ⁶Cand ch’as farà sèira, dè 'dnans a tuti, it lo porterás an sle spale, tò bagage, it lo butras fòra ant ël top; ti t’cheuvras toa facia parèj da vëdde pa’ pì ‘l paìs, përvchè mi i l’hai date përv marca al pòpol d’Israel”.

⁷Parèj i l’hai fàit coma ch’a l’era stame comandà: i son surtì an pien di con mia ròba tanme ‘l bagage d’un ch’a part. Peui, la sèira, i l’hai praticà ‘n përtus ant la muraja con le man e i son surtì ant lè scur, butand-me tuta mia ròba a spala dè 'dnans ëd lor.

⁸Dla matin, la paròla ‘d Nosgnor a l’é stame adressà, e a la dime: ⁹“Fieul d’òm, miraco ch’a l’avìa pa ciamate la gent d’Israel, sto pòpol arvios: ‘Còs fases-to?’ ¹⁰Dije: “Sossì a l’é lòn ch’a dis ël Sovran Signor: ‘Coste

56 O: “Un pòpol arvios”. Cfr. Geremia 5:21; March 8:18.

assion a conten-o ‘n messaggi al rè d’Israel e a tuta la gent d’Israel ch’a sta a Gerusalem’. ¹¹Dëspiégh-je che toe assion a son na marca: coma ch’i l’hai fàit mi, parèj a sarà fàit a lor: a saran fàit pèrzoné e a andran an esili.

¹²“Èl rè midem a porterà sò bagage an sla spala e, ant èl top, as nē seurtirà dal pèrtus ch’a l’avran dovertà ant la muraja; chiel as quatrà la faccia pèr nen vèdde ‘l pais con ij sò euj. ¹³Nen mach lòn, mi i dëstendrai mia rèj dzora ‘d chiel e a sarà ciapà drinta dël mè trabucet e i lo mnerai a Babilònia, ant èl pais dij Caldé e a-i monterà sens’ avèj podulo vèdde⁵⁷.

¹⁴Mi i dëspèdrài ai quat vent tuti coj ch’a-j son dantorn, soa guardia e tute soe trope, e i-j corerà dré con mia spà dësfodrà.

¹⁵Cand che mi i-j dësbergiàrai an tra le nassion, lor a savran che mi i son èl Signor. ¹⁶Ma i farai che cheidun ëd lor a dzorvivo a la spa, a la fam, e a la pestilensa, pèrchè ch’a conto a le nassion cole ch’a l’ero j’abominassion ch’a l’avìo comèttù. Antlora lor a savran che mi i son èl Signor”.

¹⁷Nosgnor a l’ha ancora adressame soa paròla. A l’ha dime: ¹⁸“Fieul d’òm, mangia tò pan an tèrmoland. Socrol-te mentre ch’it beive toa eva, ¹⁹e dije a la gent dël pòpol: “Sossì a nunsia ‘l Signor Dé, a coj ch’a vivo a Gerusalem e a la tèra d’Israel: ‘A mangeran sò pan an tèrmoland e a beivran soa eva con dësperassion, pèrchè ‘l pais a sarà rendù na desolassion pèr colpa dla violensa ëd tuti coj ch’a-i vivo. ²⁰Le sità a resteran deserte e ‘l pais devastà. Antlora a savran che mi i son èl Signor”.

La paròla ‘d Nosgnor a sarà compìa

²¹Nosgnor a l’ha adressame soa paròla. A l’ha dime: ²²“Fieul d’òm, scotme: Lòn ch’a veul dì èl mòt ch’a cor pèr la tèra d’Israel: ‘A passa ‘l temp e gnun-a vision as compiss”? ²³Dije donca parèj: ‘Sossì a nunsia ‘l

57 Cfr. 2 Rè 25:7; Geremia 52:11.

Signor Dé: ‘I farai chité cola dita, e a lo arpetran mai pì an Israel’. I peudo di ch’a l’è rivaje l’ora e da adess anans tute le vision as compiran.

²⁴Ant ël pòpol d’Israel a-i sarà pì nen ëd vision fàusse nì ‘d predission busiose, ²⁵përchè mi, ël Signor, i parlo, e la paròla ch’i diso as compirà senza artard. Vera, pòpol arviros, ore, ant ij vòstri di, cand ch’i diso na paròla i la compirai. I lo fortisso mi, ël Signor Dé”.

²⁶Nosgnor Dé a l’ha ancora parlame e a l’ha dime: ²⁷“Fieul d’òm, varda mach lòn ch’a dis la gent d’Israel: ‘La vision dë sto-sì a l’è mach për un di ant l’avni, e a profetisa mach për dij di lontan’. ²⁸Disje donca: “Sossì av fà savèj ël Signor Dé: ‘Minca na paròla ch’i diso a sarà pa pì an artard; lòn ch’i diso as compirà. I lo fortisso mi, ël Signor Dé”.

13

Contra dij profeta fàuss

¹Nosgnor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²“Fieul d’òm, profetisa contra dij profeta d’Israel, pàrlje e nunsia a coj che a profetiso conform ai sò pròpi ‘ntendiment: ‘Sté a sente la paròla ‘d Nosgnor’. ³‘Sossì a dis ël Signor Dé: Maleur ai profeta senza sust, ch’a diso lòn che lor a chërdo ch’a sia giust, senza d’avèj avù ‘d vision ëd pianta! ⁴Tanme ‘d siacaj ant ij drocheri a son ij tò profeta, Israel. ⁵I seve pa montà an sle brecie, e i l’ave gnanca drissà le muraje dël pòpol d’Israel, perchè a peusso arziste durant la bataja, ant ël di dël Signor. ⁶Vòstre vision a son fàusse e vòstre predission a son ëd busiardarie. Cheidun ëd lor a dis coma s’a fussa na còsa certa: ‘Nosgnor a dis parèj e parèj’, ma a l’è pa stàit Nosgnor a mandeje, e a séguito a parlé coma se a spetèisso ‘l compliment ëd soa paròla. ⁷É-lo miraco pa vera che vojàutri i l’ave ‘d fàusse vision e i nùnsie ‘d presagi busiard, ant ël moment ch’i v’ancale a dì: ‘Nosgnor a dis parèj’, combin che mi i l’abia pa parlaje?’.

⁸Ore, donca, sté a sente lòn ch’a dis ël Signor Dé: ‘Dal moment che voi i l’ave pronunsià ‘l fàuss e nunsia ‘d vision busiarde, vardé, mi ‘m buto contra ‘d vojàutri’; ël Signor Dé a lo dis con certèssa. ⁹I farai peisé mia man contra dij profeta ch’a l’han ëd vision fàusse e ch’a fan ëd predission busiarde; a saran pa arseivù ant la ciambrea ‘d mè pòpol, sò nòm a sarà pa anregistrà ant ël liber ëd mè pòpol, nì a intreran ant la tèra d’Israel. Parèj a savran che mi i son ël Signor Dé’.

¹⁰Pròpi për lòn a l’han ambrojà mia gent, sicuràndje che tut a va bin cand ch’a va pa bin ëd pianta⁵⁸. Ël pòpol a l’è tanme na muraja che lor a risso con na caussin-a ch’a sta nen sù. ¹¹Dije a coj che a fan l’arissadura: ‘A tomerà giù! A vnirà n’orissi a verse, a-i vniran giù ëd grele strasordinarie, e a-i bufrà ‘n vent ëd tempesta. ¹²Vardé, la muraja a l’è drocà! As dirà forsi pa a vojàutri: ‘Dov è-lo l’ariss che i l’avìe dovrà për cheurvìlo?’ ¹³Për lòn ël Signor Dé a dirà: ‘An mia flin-a mi i dèscadnerai na bisa fogosa, e la pieuva, an mè fot, a tomerà a verse ansema a tempesta senza fin, ant ël furor ëd la distrussion. ¹⁴I camperai giù ‘l rampar che voi i l’ave cheurvì con l’arissadura, i lo farai tochè a ras për tèra, e as podran vèdd-se soe fondassion. A tomerà, e vojàutri i andreve a meuire ansema. Antlora i savreve che mi i son ël Signor. ¹⁵Ant ël moment che a sarà compì mè furor contra dla muraja e contra ‘d coj che a l’avìo quatalo ‘d giss, i ‘v dirai: ‘La muraja a-i é pa pi e gnanca coj che a l’avìo fàit l’ariss, ¹⁶visadi j’andvin d’Israel ch’a veulo fé ij profeta ‘d Gerusalem e che a l’han ëd vision ‘d pas a sò favor, combin che la pas a-i sia pròpi nen. I lo diso mi, ël Signor Dé.

Contra le strie

¹⁷Ti, fieul d’òm, virte ‘ncora ‘dcò contra le fomne ‘d tò pòpol ch’a profetiso conform a lon ch’a chërdo mej, e profetisa contra ‘d lor. ¹⁸Dije: ‘Sossi a l’è lòn ch’a fà savèj ël Signor Dé: Maleur a cole fomne ch’a cuso ‘d lambèj për ij pols e ch’a fàbrico ‘d vel ëd tute le mzure për ciapé

58 Cfr. Geremia 6:14; 8:11.

d'ànime⁵⁹. Vojàutre, pèr podèj vive, i ciape an vòstre rèj èd vite 'd mè pòpol! ¹⁹I profane dè 'dnans al pòpol mia santità pèr vagneve na brancà d'òrdi e 'n bocon èd pan; i feve la predission dla mòrt èd coj ch'a l'han pa da meuire e i augureve la vita a chi ch'a l'ha da meuire! I dise 'l fàuss a mè pòpol ch'a vè stà a sente. ²⁰E bin! Sossì a fà savèj èl Signor Dé: Im buto contra dij vòstri lambèj èd mascarìa che vojàutre i deuvre pèr dé la cassa a la gent coma s'a fusso d'osèj; i-j s-ciancheraj dai vòstri brass e i rendrai la libertà a la gent che vojàutre i l'eve ciapà coma s'a fusso d'osej. ²¹Vòstri vej mi i-j squarserai e i dèsgroperai da vòstre man mia gent. A saran pa pi tanme 'd zibié an vòstre man. ²²Vojàutre i sagrineve ij giust con vòstre tromparìe cand che mi i l'avìa pa sagrinaje; i ancorageve fin-a l'òm gram pèrchè a chita pa soa condòta e ch'as salva pa la vita. ²³E bin! voi i n'avreve pa pi 'd cole carcaveje van-e e i direve pa pi 'd predission. I libererai mè pòpol da vojàutre pèrchè i sàpie che mi i son èl Signor!”.

14

L'amor segret pèr j'idoj

¹Ore, cheidun dj'ansian d'Israel a son èvnùit anvers èd mi e a son astasse dè 'dnans èd mi.

²Anlora Nosgnor a l'ha parlame e a l'ha dime: ³“Fieul d'òm, scotme. Tuta sta gent a fà nen d'àutr che pensé ai sò idoj scros⁶⁰, a ten-o sempe dè 'dnans èd lor lòn ch'a-j rend colpèivoj. Avria-ne forsi da pèrmèttje ch'am consulto? ⁴Parla a lor, donch, e dije: ‘Chi ch'a sia dèl pòpol d'Israel ch'a drissa d'idoj an sò cheur e ch'a l'abia dè 'dnans èd chiel lòn che parèj a lo rend colpèivol, e peui as n'ancala 'd consulté un profeta, mi midem, èl Signor, i-j rëspondrai. I-j darai lòn ch'a mérita pèr motiv èd la caterva

59 O: “èd vite”.

60 O: “Costa gent a l'ha drissà d'idoj an sò cheur”.

d'ìdoj ch'a l'é fasse'. ⁵A l'é parèj ch' i ciaperai 'l cheur dël pòpol d'Israel, tuti coj ch'a son èslontanasse da mi pr' amor dij sò ìdoj schifos.

⁶Për lòn dije a la gent d'Israel: 'Sossi av comanda 'l Signor Dé: Convertive, chité ij vòstri ìdoj e viré lè sguard da tute vòstre crinade⁶¹.
⁷Pèrchè qualsëssia Israelita e qualsëssia forèsté ch'a staga an Israel ch'a sè slontan-a da mi e ch'a pensa mach ai sò ìdoj, ch'a l'abia sempe dè 'dnans lòn ch'a lo rend colpèivol, e ch'a fasa ricors al profeta për consulte me, mi medésim, èl Signor, i-j rëspondrai. ⁸I dèstornerai mè visagi da col òm-lì e i nè farai un cas esemplar⁶², i lo dèsternerai da mia gent. Parèj i savreve che mi i son èl Signor.

⁹E se peui 'l profeta as lassa dèstradé⁶³ e a fà na professìa, i sarai mi, èl Signor, ch'i lo pijerai 'd bala, i ausserai mia man contra 'd chiel e i lo sganferai da 'n mes a mia gent d'Israel. ¹⁰Autèrtant colpèivol a sarà col ch'a l'avrà consultà 'l profeta, e 'l profeta midem ch'a l'avrà rësponduje: tuit e doi a saran gravà dal pèis èd soa colpa. ¹¹I veui pa pì che 'l pòpol d'Israel as dèstorna e ch'a sè slontan-a da mi nì ch'as antamna con ij sò tradiment. I veui che lor a sio mè pòpol e mi i sarai sò Dé. I lo diso mi, èl Signor Dé.

L'intercession dij giust a serv a nen

¹²Peui Nosgnor a l'ha parlame e a l'ha dime: ¹³Fieul d'òm, scota: Butoma ch' un pais a fasa 'd peccà contra 'd mi e ch'am sia nen fedel, e për lòn mi i àusso la man contra 'd chiel, i faso ch'a vado a la fin soe riserve 'd pan, i-j mando la famin-a e i dèsternino tant soa gent che soe bestie, ¹⁴bele s' as trovèisso an tra 'd lor Noè, Daniel e Giòb, con soa giustissia 'd lor a

61 O: "abominassion".

62 O: "un esempi e 'n proverbì".

63 Visadì: se cost profeta as lassa anciarmé, i son mi che i l'hai lassalo tombè a la sedussion, perchè i l'avìa dèssidù soa ruin-a.

podrìo salvé mach lor midem e nen la vita dj'àutri. I lo diso mi, èl Signor Dé⁶⁴.

¹⁵Butoma 'dcò ch'i fasa giré pèr èl pais èd bestie sarvaje e ch'a në masso la populassion fin-a a cambié col pais ant na desolassion, senza pì gnun ch'a-i passa pèr motiv èd cole bestie feroze, ¹⁶mi, èl Signor Dé, i fortisso - e lolì a l'é tant sigur coma ch'i son viv - che coj tre òm giust a podran salvé nen ij sò fieuj o soe fije: mach lor a saran salvà, e 'l pais a restrà na desolassion.

¹⁷Butoma ancora che mi i fasa vnì la spa contra col pais, con èl comand èd massé tuti, sìa la gent che le bestie, ¹⁸mi, èl Signor Dé, i fortisso - e lolì a l'é tant sigur coma ch'i son viv - che coj tre òm a podran nen salvé ij sò fieuj e soe fije - lor a salverò mach lor midem.

¹⁹Butoma, a la fin, ch'i mando na pestilensa a col pais, e ch'i-i arvèro mia ira ansima a chiel fin-a a svèrsé 'd sangh, an massand tant la gent che le bestie. ²⁰Bele s'as trovèisso lì Noè, Daniel e Giòb, mi, èl Signor Dé, i fortisso - e lolì a l'é tant sigur coma ch'i son viv - ch'as salveran nen ij sò fieuj e soe fije; as salveran mach lor, pèrchè ch'a son èd giust.

²¹Tutun, sossì a fà savèj èl Signor Dé: A sarà ancora pes èd lolì cand che mi i manderai contra 'd Gerusalem quat dij mè castigh èspaventos - la spa, la famin-a, le bestie sarvaje, e 'l contacc - pèr dèsterminé tant la gent che le bestie⁶⁵. ²²Malgré lòn, i-i lasserai na resta 'd dzorvivù, d'òm e 'd fomne. Lor a seurtiran da la sità e a vniran da voi, e i sareve consolà pèr èl disastr ch'a l'é tombà dzora 'd Gerusalem - pèr tut lòn ch'i l'hai faje. ²³Vera, i

64 J'abitant èd Gerusalem a pensavo che s'a-i era an sità pro 'd gent giusta, Nosgnor a l'avria nen castiaje pèr ij sò peccà, che cola-lì a sarìa stàita n'assicurassion ch'a l'avria quataje malgré soa infedeltà. La paròla 'd Nosgnor, contut, a-j dèsmientiss: minca d'un a l'é responsabil èd soa condòta e a peul nen evité 'd patì le consequense dij sò peccà.

65 Cfr. Arvelassion 6:8.

sareve consolà da lor cand ch'i vèdde soa condòta 'd lor e soe euvre, perchè i savreve ch'a l'era bin giust⁶⁶ lòn ch'i l'hai faje. I lo diso mi, èl Signor Dé.

15

Israel, vis dësùtila

¹Nosgnor a l'ha parlame. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, scotme! Èl bòsch èd la vis⁶⁷, é-lo fòrsi mej dl'òutr bòsch dj'erbo dla foresta? ³É-lo ch'as pija col bòsch-lì pèr fene 'n travaj qualsèssia? O ch'as nè fà na cavija pèr péndje quaicòsa? ⁴As lo campa pèr alimenté 'l feu, ch'as lo mangia da na banda e da l'àutra e, ant èl mes a resta mach brusatà. Coma peul-lo esse ancó bon pèr fene cheicòsa? ⁵Se fin-a cand ch'a l'era nen mangià dal feu as podìa fesne nen, ora che 'l feu a l'ha consumalo e brusalo, lòn ch'as nè podrìa fé?

⁶Pèr lòn, sossì a fà savèj èl Signor Dé: Tant coma ch'as fà pèr èl bòsch èd la vis a tra j'erbo dla foresta, ch'as lo campa ant èl feu perchè a lo consuma, l'istess i farai con la gent èd Gerusalem. ⁷I l'hai viraje contra mia faccia. A son èscampà da 'n feu, ma 'l feu a-j mangerà. Antlora, cand che mi i m'arvirerai contra 'd vojàutri, i savreve che mi i son èl Signor. ⁷Dèl pais i nè farai na desolassion, pèr motiv èd soe 'nfedeltà 'd lor. I lo diso mi, èl Signor Dé”.

66 O: “perchè ch'a j'era na bon-a rason pèr feje lòn ch'i l'hai faje”.

67 Cfr. Salm 80:8-13; Gioann 15:1-7; Roman 11:17-22.

16

Gerusalem a l'é comportasse tanme na meretris

¹Nosgnor a l'ha parlame. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, fà vèdde a Gerusalem tute j'abominassion ch'a l'ha fàit.

³Dije: ‘Sossì a fà savèj a Gerusalem ël Signor, tò Dé: Ti ‘t ses, pèr rèis e nassensa, originari dij pais dij Canané. Tò pare a l'era n'Amorita e toa mare n'Hitita. ⁴Ant ël moment ch'it ses nassù, cand ch'it ses èstàita partoria, a l'han nen tajate ‘l cordon dl'amburì, a l'han nen netiate con d'eva, a l'han nen fèrtate con la sal, nì a l'han fassate. ⁵Gnun a l'ha avù compassion ëd ti e gnun a l'ha fate, a propòsit, j'ancombense che a fan ëd sòlit a na masnà. Èl dì ch'it ses vnù al mond, a l'han bele campate an mes a ‘n camp coma s'a fussa cheicòsa ch'a fà scheur⁶⁸. ⁶A l'é antlora che mi i son passà da cole bande e i l'hai vèddute antramentre ch'it tèrpignave ant ël sangh, e i l'hai dite: “It farai vive”. ⁷It farai chërse tanme l'erba dij camp. Antlora it ses chërsù a fate granda. It ses rivà a la fior ëd la gioventura e it ses diventà pròpi na bela fija. It ses rivà a l'adolessensa e a l'é chërsute ‘l sen, ma ancora it j'ere patanù! ⁸Antlora i son torna passà da ti e i l'hai vardate: pèr ti a l'era giuamai rivà ‘l temp dl'amor. Parèj i l'hai butate a còl mè mantel⁶⁹ e i l'hai quatà toa nudità. I l'hai giurate fidelità, i l'hai fàit n'aleansa con ti e i l'hai fate mià sposa. I lo diso mi, ël Signor Dé.

⁹I l'hai fate pijé ‘l bagn, i l'hai netiate dal sangh ch'at quatava e i l'hai onzute d'euli pèrfumà. ¹⁰Apress ëd lòn i l'hai vestite con na vesta brodà, caussadure ‘d coram soasì, bindèj ëd lin bianch e ‘n mantel ëd seda. ¹¹I l'hai parate ‘d giòje: ëd brassalet, na colan-a, ¹²dj'orcìn, n'anel al nas, un diadem magnìfich an sla front. ¹³A l'é parèj ch'it ses èstàita parà d'òr e

68 Cfr. Deuteronomi 32:10.

69 Cfr. Deuteronomi 22:30; Rut 3:9.

d'argent, e toe veste a l'ero 'd lin bianch, ëd seda, dë stòfa brodà. Tò mangé a l'era 'd fior ëd gran, d'amel e d'euli. It ses dventà 'd na blëssa soasìa, ëd na dignità regal. ¹⁴Antlora la fama 'd toa blëssa a l'é spantiasse an tra le nassion: it j'ere la përfession, it l'avie lë splendrior che mi i l'avia date. I lo diso mi, ël Signor Dé.

¹⁵Ti, contut, fidand-te 'd toa blëssa e profitand ëd toa fama, it ses prostituite e it l'has acordà ij tò favor a tuti coj ch'a passavo përlì. ¹⁶It l'has ciapà ij drap magnifich ch'it l'avies a còl e it l'has fane 'd tende tuitcolor përl le cinte sacrà dij pagan e it ses andàita a prostituite, tant che gnun a l'avria mai pensà che na ròba parèj a podëssa capitè e mai pì a capiterà. ¹⁷Dle giòje pressiose d'òr e d'argent ch'i l'avia date, it l'has fane 'd mistà 'd dio, e dnans a cole statue ti 't ses prostituite. ¹⁸It l'has quataje con toe veste brodà e it l'has smonuje dë dnans l'euli e l'ancens che mi it l'avia date. ¹⁹A l'era la fior ëd farin-a, l'euli e l'amel ch'i l'avia date da mangé, e ti 't l'has smonuje a cole mistà tanme n'oferta soasìa. Parèj varda lòn ch'i farai! I lo diso mi, ël Signor Dé.

²⁰Ti 't l'has ëdcò ciapà ij tò fieuj e toe fije, ch'it l'avie consacramje e it l'has smonuje an sacrificiss a coj ìdoj përchè as n'alimentèisso. A të smijava ancora nen pro 'd toa prostitussion ²¹përchè ch'it l'avèisse 'dcò a sgorgé ij mè fieuj e a feje passé përl feu përl smónje a coj ìdoj⁷⁰? ²²Përlute toe abominassion e ij tò adulteri, it ses pa avisàtne dij di 'd toa nassensa, cand ch'it j'ere tuta patanù e ch'it tèrpignave an tò sangh?

²³Trist, trist a ti përl tuta toa malissia! I lo diso mi, ël Signor Dé. ²⁴It l'has fabricate 'n bordel, it ses tirate sù d'autin pagan an minca na pùblica piassa! ²⁵An minca canton ëd le strà it l'has fabricà 'd caplètte an onor d'ìdoj pagan e it l'has rendù abominàbila toa blëssa. It ses date a tuti coj ch'a passavo përlì, e it ses prostituite sëmper ëd pì. ²⁶It ses prostituite con ij tò vzin egissian ëd gran virilità, e it l'has multiplicà toe dësbàucie përl

70 Cfr. Levitich 18:21; 20:2; Deuteronòm 12:31; 18:10.

feme monté la flin-a. ²⁷A l'è pèr lòn ch'i son an camin d'aussé la man contra 'd ti: i rendrai pì pcit tò teritòri e it lasserai a la mersì dij tò nemis, le sità dij Filisté. Fin-a lor a l'avran onta 'd toa condòta dzonesta!

²⁸Tutun, it n'avìe ancora pa pro: it ses date 'dcò a j'Assir, ma gnanca antlora it n'è ses èstàita sodisfàita. ²⁹Peui, it l'has multiplicà toe prostitussion ant èl pais ëd Canan fin-a a la Caldea, ma gnanca antlora it ses èstàita sodisfàita. ³⁰Coma ch'a l'è débol tò cheur! Vera, it lo diso mi, èl Signor Dé. It ses comportate tanme na bagassa sfacià! ³¹Cand ch'it l'has drissà 'n bordel an tuit ij canton ëd le stra, ëd caplètte an minca na piassa pùblica, it l'has gnanca fàit lòn ch'a fà na bon-a bagassa pèrchè it dèspresiave ij dné 'd toa paga!

³²Fomna adùltera! An leu 'd tò mari it l'has pijà ij mari d'àutre fomne! ³³A tute le meretris as fan dij cadò, ma it ses stàita ti a fé 'd cadò a tuit ij tò moros! It -j riverije pèrchè da tute le bande a rivèisso a toe dèsbàucie.

³⁴Cand ch'it fasie 'd prostitussion it fasie l'opòst ëd lòn ch'a fan j'àutre fomne 'd cola sòrt-lì: it j'ere ti a paghé ij tò moros e nen ti a arsèive la paga! It l'has fàit tut a l'anvers!

³⁵Pèr consequensa, la bagassa ch'it ses, stà a sente lòn ch'a dis èl Signor!

³⁶Sossì at nunsia 'l Signor Dé: pèrchè ch'it l'has èsgairà toe richèsse e ch'it ses mostrate patanù a toe dèsbàucie a tuit ij tò moros d'è dnans ai tò ìdoj scros e abominèivol, e it l'has smonuje 'l sangh dij tò fieuj, ³⁷i butrai ansema tuit ij tò moros, coj ch'it vorie compiasèj, tant coj ch'at piasio che coj ch'at piasio da men-o, i-j cheujerai da tuit ij leugh anté ch'a stan, pèrchè, tuta patanù, a vèddo toe vèrgogne⁷¹. ³⁸Antlora it giudicherai e it condanerai a la pen-a dj'adultere e 'd coj ch'a comètto 'd crimen ëd sangh. It farai tombé dzora 'd ti èl sangh ëd la ràbia e dla gelosia. ³⁹It lasserai an soe man ëd lor, e lor a dèsbleran ij tò bordej, a faran ravagi dle toe caplètte, it dèspojeran ëd toe veste, a porteran via toe giòje pressiose e

71 Cfr. Geremia 13:22, 26; Osea 2:12; Naum 3:5.

at lasseran dël tut patanù a dësquatà. ⁴⁰Peui a cisseran contra ‘d ti la gent, at masseran a prassà, a tè squartran con la spa, ⁴¹a daran feu a toe ca, a faran lor l’escussion ëd toa condan-a an presensa ‘d fomne numerose. A sarà parèi ch’at obligheran a chité da toe prostitussion e it torneras pa pì a paghene ‘l pressi.

⁴²A sarà mach antlora che mia flin-a as pasierà e a chiterà mia gelosìa, im achieterei e i sarai pì nen anrabià. ⁴³Ti ‘t l’avie dësmentiate dij di ‘d toa gioventura e it l’avie provocame con tut lòn ch’it l’has fàit; mi, donch, it la farai paghé pèr tuta toa mala vita. Peudes-to neghé che, a toe idolatrie abominèvole, it l’has giontane ‘l disonor? It lo diso Mi, ël Signor Dé.

Tal la mare tal la fija

⁴⁴Tuti coj ch’a-j pias ëd conté dij proverbi a diran ëd ti: “Tal la mare tal la fija”. ⁴⁵Ti ‘t ses bin la fija ‘d toa mare, ch’a l’avìa avù an ghignon sò marì e ij sò fieuj, e it ses la seure ëd toe seure, ch’a l’han avù an òdio ij sò marì e ij sò fieuj ëd lor. Vòstra mare a l’era n’Hitita e vòst pare n’Amorita.

⁴⁶Toa seure pì granda a l’è Samaria con tute soe borgià; chila a sta a toa gaudia. Toa seure pì cita a l’è Sòdoma⁷² con tute soe borgià; chila a stà a toa drita. ⁴⁷Andeje dapress a sò esempi ‘d lor e ‘d comètte j’istesse soe abominassion a tè smijava pòch, antlora it l’has corompute da pì che loràutre. ⁴⁸Mi, ël Signor Dé, i lo fortisso, e sossì a l’è tant sìcur coma ch’i son viv, che toa seure Sòdoma e soe borgià a son nen comportasse autèrtant mal che ti. ⁴⁹La colpa ‘d Sòdoma, toa seure, a l’era costa-sì: chila e soe borgià a vivìo a nē splendrior, a l’avìo bondosità ‘d mangé e ‘n plàcid binesse, ma ‘s pijavo pa soen dij póver e dij bzognos. ⁵⁰A son ansuperbisse e a l’han fàit lòn che mi i detesto e, cand ch’i l’hai vèddulo, i l’hai faje dësparì, pròpi com a l’avìa da esse fàit con lor. ⁵¹Samaria, peui, a l’ha comèttù gnanca la metà dij tò peccà! Nen mach, ma ti ‘t l’has comèttù

72 Cfr. Deuteronomi 29:23; 32:32; Isaia 1:9-10; 3:9; Geremia 23:14; Complente 4:6; Maté 10:15; 11:23-24; Giuda 7.

tante 'd cole assion detestabij che, paragonandje a le toe, toe seure a son giuste!

⁵²Ti ch'it l'has ancalate a giudiché toe seure, pòrta 'dcò ti tò dzonor. It ses rendute pì abominèivola che lor, fin-a a la mira che ti, a sò paragon, a parèisso pì giuste che ti. Vèrgògna marsa! Pòrta pura tò dzonor, pèrchè ti 't fase smijé toe seure mej che ti!

Èl giust giudissi 'd Nosgnor

⁵³Mi i cangierai la sòrt èd Sòdoma e 'd soe borgià, èd Samaria e 'd soe borgià, e 'dcò la toa l'istess che cola 'd lor. ⁵⁴Parèj it porteras tò dzonor e it l'avras onta 'd tut lòn ch'it l'has fàit, mentre che lor a saran consolà. ⁵⁵Toe seur, Sòdoma e Samaria, con soe borgià, a torneran a d'esse prosperose, e 'dcò ti, con toe borgià, it artorneras ant la condission ch'it l'avie pèr l'anans. ⁵⁶Toa seure Sòdoma a l'é pa stàita mensionà da toa boca ant èl di 'd toe magnificense, ⁵⁷anans ch'a fùissa pùblica toa gramissia. Adess ti 't ses tanme chila, la svergna dle sità d'Edom e 'd tute le sità vzin-e, le sità dij Filisté, che at mepriso 'd tute manere. ⁵⁸Ora pòrt-te a còl tò dèsdòr e toe idolatrè abominèivole.

⁵⁹Sossì at nunsia 'l Signor Dé: It l'has violà l'Aleansa, dèspresià 'l giurament ch'it l'avies fàit. Antlora i farai con ti lòn ch'it l'has fàit con mi. ⁶⁰Tutun, im n'arcordrai dl'Aleansa ch'i l'avìa stabìl con ti cand ch'it j'ere giovè e i farai con ti n'aleansa eterna. ⁶¹Antlora, cand ch'it penseras a coma ti 't ses comportate, it n'avras onta, cand ch'it arseivras toe seure grande ansema a cole pì cite, e mi it jè darai pèr fije, bele se lolì a sia pa n'òblig dl'Aleansa con ti. ⁶²Mi midem i ristabilirai con ti mia Aleansa e it savras ch'i son mi 'l Signor. ⁶³Parèj, cand ti 't n'arcordras, it n'avras onta. An toa confusion, it n'ancaleras gnanca 'd doverté boca, cand it vèdras ch'it pèrdon-o tut lòn ch'it l'has fàit. It lo diso mi, èl Signor Dé.

17

Le doe òje, ël séder e ‘l gich

¹Nosgnor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²“Fieul d’òm, spòrz n’ènigma, presenta na paràbola al pòpol d’Israel. ³Dije: ‘Èl Signor Dé a fà savèj sossì: N’òja maestosa, dj’ale gròsse e dal piumage satì e vajant, a l’è rivà dal Liban e a l’ha rancà via ‘l cò d’un séder. ⁴A l’ha stroncà ‘l branch pì àut e a l’è portass-lo ant un pais ëd comerciant. ⁵Peui a l’ha pijà un dij gich dël pais e a l’ha piassalo ant na tèra ‘d sëmna, arlongh d’ave bondose e a l’ha ‘rpiantalo tanme ‘n sales. ⁶A l’è chërsù e a l’è dventà na vis ëd pianta bassa, ëd manera d’avèjne ij bramboj virà anvers l’òja, e soe rèis sota ‘d chila. A l’è parèj ch’a l’è dventà na vis ch’a l’ha portà ‘d mèir e slargane ij branch. ⁷Ma a-i j’era n’àutra òja, gròssa, da j’ale longhe e la piumassera s-ciassa. Parèj cola vis a l’ha adrèssà soe rèis anvers ëd chila, e dèstendù vers l’òja ij sò brombo pèrchè a-j seivèissa mej che la preus andova ch’a l’ero fongà. ⁸Pura as trovava ant la tèra drua, dacant d’ave bondose, pèr buté mèir portor, pèr vnì esse na vis pomposa”.

⁹Dije: “Èl Signor Dé a ciama sossì: A-i la fara-lo a prosperé? L’òja a dësrancherà-lo soe reis e a vendèmierà sò frut? Seccherà-lo pa ij sò brombo? A-i j’andrà pa un gròss èsfòrs nì tròpa gent pèr ranchela da le radis! ¹⁰Vardè com a l’è bin fongà! Ma a-i la fara-lo a prosperé? O a sèccherà ‘d pianta pen-a che ‘l vent ëd levant a l’avrà rasentalà? A sèccherà ròpi ant la preus andova che a l’avìa gicà!”.

Anterpretassion ëd l’alegorìa

¹¹Apress ëd lòn, Nosgnor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime:

¹²“Ciàmje a cola gent arvirosa: Seve pa lòn ch’a veul dì sossì?’ Dijlo: Èl rè ‘d Babilònia a l’è vnùit a Gerusalem. A l’ha ciapà ‘l rè e ij prinsipaj dël pais e a l’ha portaje a sò pais, a Babilònia. ¹³A l’è piàsse un ëd la famija real e a l’ha sarà ‘n pat con chiel e a l’ha faje giuré un pat ëd fidelità. A l’ha donca deportà la gent amportanta dël pais, ¹⁴pèrchè l’regn a fussa pì

débol e pa bon a arviresse, e a compisse fidelment èl pat. ¹⁵Tutun ès regn a l'é arvirassje contra e a l'ha spedì 'd nunci an Egit pèr fesse dé 'd cavaj e vaire tropié. Còs ancapiterà-lo adess? Podrà-lo scampé senza dann col che a l'ha fàit parèj, an brisand un pat⁷³?

¹⁶“Mi, èl Signor, i fortisso - e sossì a l'é tant sicur che mia vita midema - che col-lì a 'ndrà a meuire an Babilònia, pròpi ant èl pais dèl rè che a l'avìa daje 'l tròno, pèrchè a l'ha dèspresià 'l giurament e brisà l'aleansa.

¹⁷Faraon con tuta soa potensa e soa grand' armeja a podrà pa giutelo an guèra, cora ch'as drisseran èd contrascarpe e as construeran èd rampar pèr èsterminè tanta gent. ¹⁸Chiel a l'ha violà 'l pat d'aleansa dèspresiand èl giurament. A l'ha fàit parèj dòp ch'a l'avìa dàit soa paròla. A scamperà pa.

¹⁹Pèr tant, sòn a dis Nosgnor Dé: Tant vera coma che mi i vivo, i giuro ch'i-j farai paghé 'l dèspresi dèl pat èd fidelità e la violassion èd l'aleansa.

²⁰I dèstendrài mè griseul ansima 'd chiel e a restrà ciapà da mia liassa. Mi i lo mnerai a Babilònia e i lo giudicherai pèr l'anfedeltà comèttùta anvers èd mi. ²¹Tùit ij mèj vajant èd soe trope a andran a meuire dè spa, e coj ch'a resteran a saran èsbardlà a tùit ij buf èd vent. E vojàutri i savreve che mi, èl Signor i l'hai parlà.

Sòrt final dèl séder

²²Sòn a nunsia Nosgnor Dé: “Dcò mi i pijerai 'l cò dèl séder, da le ponte dij sò branch i ciaperai un gichèt e i lo arpianterai dzora 'd na montagna àuta, gròssa; ²³la pì àuta montagna d'Israel, dzora 'd tute j'àutre. A butrà 'd branch e a farà 'd frut, e a vuirà esse un séder fiamengh. Tuti j'oslin a-i jè staran sota, minca volaja a trovarà sosta a l'ombra dij sò brombo. ²⁴Tùit j'erbo dèl bòsch a savran che mi i son èl Signor, e ch'i faso tombé j'erbo àut e chèrse coj-lì ch'a stan sota; i faso sècché coj-lì verd e buté ij sèch.

73 17:12-15 cfr.2 Rè 24:15-20; 2 Crònache 36:10-13.

Mi, ël Signor, i l'hai parlà e i faràj parèi. Mi, ël Signor, a l'é col ch'a l'ha dilo e col ch'a lo farà”.

18

Responsabilità përsónaj

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²Lòn ch'a veul dì cost proverbi ch'as sent a riguard ëd la tèra d'Israel: "Ij grand a l'han mangià d'uva zerba ma a l'é ai fieuj che ij dent a son arlijàsse"⁷⁴? ³Mi, ël Signor, i fortisso - e sossì a l'é tant sicur coma mia vita midema - che vojàutri l'avreve pa pì d'arpete ancora 's proverbi an Israel. ⁴Vardé: tute le vite uman-e a son le mie, tant l'esistensa dël pare coma cola dël fieul a ‘parten-o a mi. Chi a fà ‘n pecà, a l'é chiel ch' a va a meuire.

⁵L'òm giust a viv con dritura e a fà 'l bin. ⁶A pija pa part ai convivi idolàtrich ch'as fan an sij mont, nì a buta soa fiusa⁷⁵ ant j'idoj arbutant che 'l pòpol d'Israel a l'é butasse a deje l'adorassion. A dzonora nen la fomna 'd n'òutr, nì as acòsta a la soa cand ch'a l'ha le mëstruassion⁷⁶. ⁷A crasa gnun, a rend ël gagi al debitor e a fà mai ëd robarissi. A fà le part ëd sò pan con col ch'a l'ha fam e a dà 'd vestì a chi ch'a n'ha gnun⁷⁷. ⁸A 'mpresta senza fé dë strossinagi nì a në ciapa l'anteress. As arfuda 'd rend-se còmplice dl'angiustissia e a dà 'd sentense giuste ant ij contensios. ⁹A viv conform ai mè precèt, a osserva ij mè decret e a-j buta an pràtica përdabon. N'òm parèj a l'é 'n giust e 'd sicur a vivrà⁷⁸. I lo diso mi, ël Signor Dé.

74 Cfr. Geremìa 31:29.

75 O: “a àussa j'euji”.

76 O: “ant ij cors ëd soa 'mpurità”.

77 O: “quatà 'd vestì 'l patanù”-

78 Cfr. Levitich 18:5.

¹⁰Contut, se col òm-lì a l’ha ‘n fieul violent e sanghinari ch’a fà lòn ch’a l’è nen consentì, ¹¹ch’as compòrta pa tanme chiel, ch’a pija part ai convivi idolàtrich ch’as fan an sij mont, ch’a dzonora la fomna ‘d n’àutr, ¹²ch’a crasa ‘l pòver e ‘l bzognos, ch’a roba, ch’a rend pa ai sò debitor èl gagi ch’a l’avìa ciamaje, ch’a buta soa fiusa ant dj’idoj arbutant - ch’a l’è na ròba abominàbil, ¹³ch’a ‘mpresta a strossinagi e ch’a cària j’anteresse, col fieul a vivrà pa: a l’è sigur ch’a va a meuire, pèrché ch’a l’ha comèttù tute coste abominassion. Chiel midem a sarà l’ùnich responsabil èd soa mòrt.

¹⁴Butoma adess che sto fieul violent a l’àbia chiel midem un fieul ch’a vèdd tùit ij peccà comèttù da sò pare, ma ch’a séguita nen sò esempi; ¹⁵ch’a pija pa part ai convivi idolàtrich ch’as fan an sij mont, ch’a buta nen soa fiusa ant dj’idoj arbutant dèl pòpol d’Israel, ch’a dzonora pa la fomna ‘d n’àutr, ¹⁶ch’a crasa gnun, ch’as ten pa pèr chiel ij gagi dij sò debitor e ch’a roba mai nen, ch’a fà le part èd sò pan con col ch’a l’ha fam e a dà ‘d vestì a chi ch’a n’ha gnun, ¹⁷ch’as astniss dal fé ‘l mal⁷⁹ nì ch’a prèsta a strossinagi, ch’a compiss ij mè dechrèt e ch’a viv conform ai mè precèt, antlora col fieul-lì a va pa a meuire pèr le colpe ‘d sò pare, ma a vivrà. ¹⁸Ma sò pare, ch’a crasava, ch’a robava a sò frele e ch’a fasìa an mes a sò pòpol lòn ch’a l’è nen bon, col-lì a va a meuire pèr soe colpe. Gnun-e ecession.

¹⁹E se vojàutri i ciame dèl pèrché ‘l fieul a ven pa carità dle colpe ‘d sò pare, i rèspondo: Pèrché ‘l fieul a viv con dritura e a fà ‘l bin, a osserva tùit ij mè precèt e a-j buta an pràtica: a l’è pèr lòn ch’a vivrà. ²⁰A l’è la pèrson-a ch’a fà ‘d peccà ch’a va a meuire. Un fieul a sarà pa carità dle colpe ‘d sò pare, nì ‘l pare dle colpe ‘d sò fieul⁸⁰. L’òm giust a cheujerà ij frut èd soa bravità, e l’angiust èd soa gramissia.

79 Costa espression a l’è voltà conform a la version greca (Septuaginta). Èl test masoretich a l’ha: “a ten andaré soa man dai pòver”, ch’a l’è nen ciàir.

80 Cfr. Deuteronomi 18:20.

²¹Ma se l'òm gram as pentiss e a chita⁸¹ 'd fé tùit ij peccà ch'a comèttia, s'a osserva tùit ij mè precèt, s'a viv con dritura e a fà 'l bin, a va nen a meuire, ma a vivrà. ²²Gnun dij peccà ch'a l'ha comèttù a-j saran portà a débit; col-li a vivrà pèr motiv ëd le còse giuste ch'a l'ha fàit. ²³Penseve forse ch'am piasa 'd vèdde la mòrt ëd na canaja? Pròpi nò! Mi, ël Signor Dé, iv lo diso ciàir e net: lòn ch'i veuj vèdde a l'é che la canaja a chita 'd marcé an sël senté sbalià e ch'a viva.

²⁴Al opòst, se 'l giust a chita 'd fé 'l bin e ch'a comètt le colpe e j'assion abominèvole ch'a comètt la canaja, penseves-to forse ch'a podrà vive? Nò! A-j sarà pa pì tùn an cont ël bin ch'a l'avìa fàit: a va meuire pèr soa 'nfidelità e pr' ij peccà ch'a l'avrà comèttù.

Ij senté 'd Nosgnor

²⁵Vojàutri i dise: "La manera 'd fé 'd Nosgnor a l'é pa giusta!". Còsa! Scoteme bin, pòpol d'Israel. Èd chi ch'a l'é la condòta nen giusta? La mia o la vòstra? La vòstra! ²⁶Se 'l giust a chita 'd fé 'l bin, a comètt ël mal e a meuir, a meur pèr motiv ëd la colpa dël mal ch'a l'ha comèttù. ²⁷Ma se 'l malfator a chita 'd comètte 'l mal, a viv con dritura e a fà 'l bin, as salverà la vita. ²⁸S'arconòss soe 'nfidelità e as nē pentiss, a va nen a meuire, ma vivrà. ²⁹Pura, ël pòpol d'Israel ancora a dis che la manera 'd fé dël Signor a l'é nen giusta! Ch'a va nen bìn mia manera 'd fé, pòpol d'Israel? A më smija, pitòst ch'a sia lòn ch'i feve vojàutri ch'a va pa bin!".

³⁰Pèr consequensa, pòpol d'Israel, mi i giudicarai mincadun conform a soa condòta. I lo diso mi, ël Signor Dé. Armendeve e chité da tute vòstre 'nfidelità, si veule nen che vòstre colpe av sio d'antrap. ³¹Dësbarasseve 'd tùit ij vòstri peccà, e arnové vòst cheur e vòstr èspirit. Gent d'Israel! Pèrchè mai l'avrie-ne da meuire? ³²Che cheidun a l'àbia a meuire am pias pròpi nen. Pentive e i vivreve! I lo diso mi, ël Signor Dé".

81 O: "a vira le spale da...".

19

Plenta pr' ij rè e pr' ël pòpol

¹“Anton-a na plenta an sij rè d'Israel. ²Dije: ‘Chi ch'a l'era toa mare? A l'era na leonëssa an tra ij leon⁸². Coacià an mes ai leon a nuria ij sò lionòt. ³Dij sò nassù a l'ha sernune un, ch'a l'è vnùit a esse un leon; a l'ha amprenù a ranché la piàita, e a dvoré j'òm. ⁴Ma contra 'd chiel a l'han fàit n'aleansa le gent; a l'é stàit ciapà ant na tràpola ch'a l'avìo piassà e a l'han portalo ancadnà ant la tèra d'Egit. ⁵Ant ël moment che la leonëssa ch'a l'avìa spetà, a l'ha vëddù che soa speranza a l'era përdù, a l'é pijasse n'òutr dij sò cit, e a l'ha mostraje a esse un leonèt vajant. ⁶Chiel-sì as n'andasìa ansema a j'òutri leon, e, rivà ch'a l'era a esse 'dcò chiel un giovo leon vajant, a l'ha anprendù a ravagé la piàita e a dvoré j'òm. ⁷Chiel a vastàva soe fortësse 'd lor e a rendìa desolà soe piasse-fòrte. Tut ël pais a së sburdìa a sente sò breugé. ⁸Antlora le nassion dj'anviron a son butasse ansema pëردهe la cassa, a l'han tacà 'd griseuj e a l'ha ciapalo drinta na tampa. ⁹A l'han ficalo drinta na gabia con ij grafi, a l'han ëmnalo dal rè 'd Babilònia, ch'a l'ha saralo confinà andrinta na ròca, pëردهe pa pì sente ij sò braj an sij mont d'Israel’”.

¹⁰“Toa mare a l'era parèj d'un sep ëd vis arpiantà an sla rivera tacà 'n torent. Pomposa 'd fruta 'd brombo, pëردهe motiv ëd la bondosità dl'eva. ¹¹A tnisìa 'd sarment dru che a son vnùit a esse cavije dël comand regal. Sò càuss a l'é aussasse d'un mes dij busson, motobin àut con vaire meir portor. ¹²Mach che, rancà via con flin-a e campà pëردهe tèra: ël vent dël desert a l'ha suvala; peui a l'é s-ciapasse e sò sarment pì fòrt a l'é sëccasse parèj che'l feu a l'ha consumalo tut. ¹³Ore, a l'é anpiantà ant ël desert, ant na tèra

82 A l'é probàbil che ij leon as arferisso sì a la monarchìa o a la nobilità 'd Giuda. La leonëssa a smija rapresenté la dinastìa davidica, bele se vaire a lo vëddo coma n'arferiment a Hamutal, la fomna 'd Josìa e mare 'd Jehoahaz e Sedechia. Èl contest ëd Giuda comparisionà a 'd leon a smija esse Génesi 49:9.

d'aridità e 'd sèj. ¹⁴Da soa sèppa a l'è surtije un feu, ch'a l'ha dvorà ij sò frut, ij sò branch: a l'ha pa pì 'd sarmente fôrte, nì baston dël comand.

Costa-sì a l'é na plenta, e a servirà da plenta⁸³!

20

Idolatrià testarda d'Israel

¹Dl'ann ch'a fà set ëd la deportassion dël rè Jeconia, ël di ch'a fà des dël mèis, a l'é vnuje a consultesse con Nosgnor cheidun dj'ansian d'Israel e a son setasse 'dnans ëd mi. ²Anlora Nosgnor a l'ha adressame soa paròla. A l'ha dime: ³“Fieul d'òm, parla a j'ansian d'Israel e dije: ‘Sossì a l'é lòn ch'a dis ël Signor Dé: Seve-ne vnùit për consulteme? Bin, antlora, sicur coma ch'i vivo, a vojàutri 'v dirai pròpi pì nen⁸⁴! ⁴Veus-to esse giùdess ëd lor? Veus-to giudicheje, fieul d'òm? Anlora faje vèdde j'abominassion ch'a l'han comèttù ij sò grand! ⁵E dije:

Ël di che mi i l'hai sernù Israel, i l'hai fàit un giurament⁸⁵ ai dissident ëd la casà 'd Giacòb e i l'hai fame conòsse a lor ant ël pais d'Egit. Mè sarament a l'é stàit ësto-sì: Mi i son ël Signor, vòst Dé. ⁶An col di-là i l'hai giurà ch'i l'avrìa faje seurte dal pais d'Egit e ch'i l'avrìa mnaje ant na tèra che mi i l'avìa esplorà⁸⁶ për lor, un pais ch'a cola 'd làit e d'amel, ël pì bel pais ch'a-i sia⁸⁷. ⁷I l'hai peuj daje cost órdin: Mincadun ëd vojàutri ch'a campa via j'idòj detestabij che tant a v'anciarmo; lasseve nen antamnè da j'idòj arbutant d'Egit. A l'é mi 'l Signor, vòst Dé.

83 O: "A l'é dventà", "a l'ha da esse", "a sarà".

84 O: "im lasserai pa consulté da vojàutri".

85 O: "i l'hai aussà la man".

86 O: "elegiù".

87 20:5-6 cfr. Surtia 6:2-8.

⁸Lor, contut, a son arvirasse contra ‘d mi e a l’han pa vorsume scoté. Gnun a l’ha campà via j’idoj detestàbij che tant a-j’anciamavo, nì a l’han chità j’idoj arbutant d’Egit. Anlora i l’hai pijà la decision dè sverseje ansima ‘d lor mia rabia, e dè sfogheje contra mia ira an mes dël pais d’Egit. ⁹I l’hai agì parèj pèr guerné mia ‘rputassion⁸⁸ pèr ch’i fussa pa dèspresià da la gent andova ch’as trovavo, dagià ch’i l’avìa bin diciarà ch’i l’avrìa faje seurte dal pais d’Egit sota ij sò euj.

¹⁰Anlora i l’hai faje seurte da l’Egit e i l’hai mnaje fin-a al desert. ¹¹I l’hai daje ij mè statut⁸⁹ e i l’hai faje conòsse ij mè decret, ch’a fan vive coj ch’a jè scota⁹⁰. ¹²Nen mach, ma i l’hai daje ij mè di d’arpòs⁹¹, ij mè saba, pèr ch’a fusso un segn dël Pat èstabilì an tra mi e lor, pèrchè ch’as sapia che mi, èl Signor, i-j consacro a mè servissi⁹².

¹³Ma 'l pòpol d'Israel a l'é arvirasse contra 'd mi ant èl desert; a l'han pa staje dapress ai mè precèt, a l’han arfudà ij mè decret, ch’a dan vita a col che a-j guerna, e a l’han fàit nen d’àutr che profané ij mè saba, a la mira che mi i son arsolvume dè sfoghé contra ‘d lor tuta mia ira, an èsterminandje ant èl desert⁹³. ¹⁴Ma pèr considerassion èd mè nòm, pèr nen sogeteme a le svergne dj’àutre nassion, i l’hai fàit ant n’àutra manera, pèrchè ‘dnans èd lor, mi i l’avìa bin falo seurte mè pòpol. ¹⁵I l’hai faje giurament ant èl desert, ch’i l’avrìa mnaje ant èl pais destinà a lor, na tèra ch’a cola ‘d làit e d’amel, èl pì bel èd tùit ij pais⁹⁴; ¹⁶ma lor a l’han dèspresià ij mè comandament, a l’han pa pì andaje dapress ai mè statut e a

88 O: “pèr rèsguard èd mè nòm”.

89 Le lege ‘d Nosgnor al Mont Sinai.

90 El concèt e le paròle ch’a l’esprimo as treuva in Levìtich 18:5 e Deuteronòmì 30:15-19,

91 O: “ij mè Saba”. Cfr. Geremìa 17.

92 Cfr. Surtia 31:13-17.

93 20:11-13 cfr. Levìtich 18:5.

94 Cfr. Numer 14:26-35.

l’han profanà ij mè saba, pèrchè sò cheur a ‘ndasìa dapress ai sò ìdoj.

¹⁷Pura i l’hai compassionaje e i l’hai pa stèrminaje; parèj i l’hai pa faje dèspari ant èl desert.

¹⁸Anlora, ant èl desert, i l’hai ordinà ai sò fieuj: ‘Andeje nen dapress ai precèt dij vòstri grand, fé pa parèj èd lor, lasseve nen antamné dai sò ìdoj arbutant. ¹⁹A l’è mi ‘l Signor, vòst Dé. Andeje dapress ai mè precèt, osservé ij mè decrèt e buteje an pràtica. ²⁰Santifiché ij mè di d’arpòs, ij mè saba, pèr ch’a sio ma marca dèl pat ch’a-i é an tra mi e vojàutri, e ch’as sapia che mi, èl Signor, i son vòst Dé’. ²¹Ma ‘dcò ij sò fieuj ‘d lor a son arvirasse contra ‘d mi; a son pa andaje dapress ai mè precèt, a l’han pa guernà e butà an pràtica ij mè decrèt, ch’a dan vita a chi ch’a-j ten da cont; a l’han profanà ij mè di d’arpòs, ij mè saba. Anlora i l’hai pijà la decision ‘d deje ‘l vir a mè arsentiment dzora ‘d lor e ‘d deje sfògh contra ‘d lor a mia ira ant èl desert. ²²Ma, na vira ‘d pì, i son tratnime pèr considerassion èd mè nòm, pèr pa sogeteme a le svergne dj’àutre nassion, pèrchè dè ‘dnans èd lor, mi i l’avìa bin falo seurte mè pòpol.

²³Ant èl desert, i l’avìa ‘dcò giuraje che mi i l’avrìa dèsbèrgiaraie an tra le nassion e dèspèrduje pèr tuit ij pais⁹⁵. ²⁴I l’hai falo pèrchè lor a l’han pa osservà ij mè decrèt, a l’han arfudà ij mè precèt, a l’han profanà ij mè di d’arpòs, ij mè saba, e a son lassasse anciarmé da j’idoj arbutant dij sò grand. ²⁵Avij-ne fòrsi daje ‘d precèt ch’a l’ero nen bon e ‘d decrèt ch’a-j dasio pa la vita? ²⁶Son-ne fòrsi mi ch’i l’hai portaje a comètte la profanassion èd smon-me an sacrifici ij sò prim-génit? E-lo ch’i l’hai faje forse fé scheur pèr ch’a savèisso parèj che mi i son èl Signor?

²⁷Ore, donca, fieul d’òm, parla ‘ncora al pòpol d’Israel e dije: Sossì av fà savèj èl Signor Dé. Ij vòstri grand a l’han seguità a ofend-me con soe ‘nfidelità ‘d lor. ²⁸Mi i l’hai faje intré ant èl pais ch’i l’avìa giurà ‘d deje, ma viravoltà che lor a vèddìo na colin-a àuta o n’erbo pien èd feuje,

95 Cfr. Levitich 26:33.

ambelelà a smonìo ‘d sacrifici ch’a provocavo mia flin-a. A-i portavo soe oferte odiose, a-i presentavo ij sò pèrfum d’odor agreàbil e a-i vèrsavo soe libassion. ²⁹Parèj i l’hai dije: Lòn ch’a sarìo mai costi leugh elevà che vojàutri i-i vade tant volenté? (A son ciamà parèj fin-a al di d’ancheuj).

³⁰Pèrtant, di al pòpol d’Israel: ‘Sossì av fà savèj èl Signor Dé: E-lo ch’i vorìe antamneve tanme ij vòstri grand e fé ‘d prostitussion con ij vòstri ìdoj detestàbij? ³¹Cand ch’i smon-e ij vòst sacrifici - cora ch’i feve passé ij vòstri fieuj pr’ èl feu - ancora dèl di d’ancheuj vojàutri i antamne vòstre pèrson-e con tuit ij vòstri ìdoj. Coma podrie-ne pensé ch’im lasso consulté da vojàutri, pòpol d’Israel? Sicur coma ch’i vivo, mi, èl Signor Dé, im lasseraì pa consulté da vojàutri!

³²Vojàutri i dise: I voroma esse tanme j’àutre nassion, tanme la gent dj’àutri pais ch’a rendo l’adorassion a ‘d dio ‘d bòsch e ‘d pera. Bin, antlora, fichev-lo bin ant la crapa che lòn ch’i l’ave progetà a l’avrà gnun-a bon-a russia. ³³Mi, èl Signor, i fortisso, sicur coma ch’i vivo, ch’i regnerai dzora ‘d vojàutri con man fòrta, con brass poderos e con n’ira dèsbordanta. ³⁴Con man fòrta, con brass poderos e con n’ira dèsbordanta, iv farai seurte da ‘n mes a ‘d pòpoj strangé, iv buterai torna ansema dai pais anté ch’i j’ere dèspèrdù. ³⁵Iv èmnerai a ‘n desert lontan da j’àutre nassion, e ambelelà i intrerai an giudissi contra ‘d vojàutri an vardand-ve an fàcia. ⁶Pròpi coma ch’i son intrà an giudissi contra dij vòstri grand ant èl desert èd la tèra d’Egit. I lo diso mi, èl Signor Dé. ³⁷Coma ch’a fà n bèrgé iv farai passé sota sò barèt e i farai na sernù conform ai termo dèl pat. ³⁸I slontanerai da vojàutri j’arviroi ch’a son arvoltasse contra ‘d mi; i-j farai seurte dal pais anté ch’a stan, e a intreran pa pì ant la tèra d’Israel. Antlora i savreve ch’a l’é mi ‘l Signor.

³⁹Pòpol d’Israel! Sossì a dis èl Signor Dé: “Andé pura, minca un èd vojàutri, s’i veule pa scoteme, e adoré ij vòstri ìdoj arbutant⁹⁶. Mè nòm,

96 Cfr. Amos 4:4 e Geremìa 44:25.

contut, a sarà pì nen profanà dai vòstri sacrificissi⁹⁷ e vòstri ìdoj arbutant. ⁴⁰Pèrchè là ‘n sèl mont sant, an sèl mont àut d’Israel, tut èl pòpol d’Israel, tuti coj ch’a stan ant èl pais, un bel di am rendran l’adorassion. I-j arseivrai ambelelà, e ambelelà i acetrai l’oferta ‘d lòn ch’a l’è arservame, vòstre primissie e tut lòn ch’im consacrereve. ⁴¹Cand che mi ‘v farai seurte da ‘n mes ëd j’àutre nassion e iv archeujerai dai pais anté ch’i seve dèspèrdù, im compiasrai ëd vojàutri tanme ‘n pèrfum agreàbil. I arvelerai mia santità an tra ‘d vojàutri dè ‘dnans a j’àutre nassion. ⁴²Antlora, cand che mi iv farai intré ant la tera d’Israel, èl pais ch’i l’hai giurà ‘d deje ai vòstri grand, i savreve che ‘l Signor a l’è mi. ⁴³Ambelelà, cora ch’iv n’avisreve dla vòstra condòta passà e ‘d tute le assion ch’a l’han antamnave, i l’avreve dèspiasì⁹⁸ ‘d vojàutri midem pèr tute j’assion grame ch’i l’avie comèttù. ⁴⁴Pòpol d’Israel! Cand mi iv traterai pèr motiv ëd mè onor⁹⁹ e nen com a meritria vòstra mala condòta e vòstre assion pèrfide, i savreve che ‘l Signor a l’è mi. I lo diso mi, èl Signor Dé.

Professìa contra ‘l meridion

⁴⁵Nosgnor¹⁰⁰ a l’ha adressame soa paròla. A l’ha dime: ⁴⁶“Fieul d’òm! Virte anvers èl meridion e parla contra Darom¹⁰¹. Profetisa contra la boscaja¹⁰² dël Neghev. 47e dije: Sossì a l’è lòn ch’a l’ha dit èl Signor Dé: Vardé i son an camin ëd vischè ‘n gran’ feu an ti ch’a divorerà an ti minca n’erbo verd e minca n’erbo sech. Le fiamme foà a podran pa esse dèstissà, e la superfice ‘ntrega dël teren dal Neghev fin-a al nòrd a në sarà tuta brusà. ⁴⁸Tuti a podran vèdde ch’a l’è stàit mi, èl Signor, a brusela; a podrà nen esse dèstissà”.

97 O: “oferte”.

98 O: “dèspresi”, “nàusia”.

99 O: “ëd mia bon-a arputassion”.

100 A sarìa 21:1, ma fin-a a 21:32 i seguitoma la numerassion ëd nòstra version d’arferiment.

101 Darom” a podrìa significhé “èl Meridion” o na region press a la sità ‘d Beer Sheba.

102 O “reirora”.

⁴⁹Antlora mi i l’hai dije: “Signor Dé! Lor am diso: ‘E-lo vera o as trata mach ëd na figura ‘d toa eloquensa, na paràbola?’”.

21

La spa ‘d Nosgnor

¹Nosgnor¹⁰³ a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²“Fieul d’òm! Virte vers Gerusalem e parla contra dij sò santuari. Profetisa contra dla tèra d’Israel. ³Dije: Parèj a dis ël Signor: I sarai mi vòst nemis. I dësfordrai mia spa e ant la sità i masserai tant ij giust coma ij pecador. ⁴I l’hai l’antension ëd fé meuire tant ij giust che ij pecador: a l’è për lòn ch’i son an camin ëd dësfeudré mia spa dal meridion fin-a al setentrion. ⁵Antlora tuti a savran ch’i son mi, ël Signor, col ch’a dësfeudra la spa. E a sarà peui pì nen anfeudrà.

⁶E ti, fieul ëd l’òm, gëmmiss coma s’it l’avèisse tut ch’a fà mal, gëmmiss amèr con ël cheur brisà dè 'dnans a tò pòpol. ⁷E s’at ciamo ‘l përchè it gemisse, rëspondje: “Për motiv ëd la neuva ch’a l’è rivame. Mach a sente ‘d lòn ch’a rivrà, tùit ij cheur as ëslingueran da la pàu, tute le man a pèrdan soe fòrse, tùit as sentiran manché e tùit ij ginoj a saran bagnà ‘d piss¹⁰⁴. A l’è ‘n camin ch’a riva: a l’è tut giuamai decis! I lo diso mi, ël Signor Dé”.

⁸Dòp ëd lòn, ël Signor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ⁹“Fieul d’òm, profetisa e crìja: ‘Parèj a dis Nosgnor: La spa, la spa a l’è molà e lustrà. ¹⁰A l’è molà për massé e bin lustrà për bërluse tanme la lònna! Dovrio-ne argiojì ant la cavija regal ëd mè fieul? Nò! La spa a meprisa

103 Ezechiel 21:1 an nòstra Bibia a corespond a 21:6 dël test ebràich (BHS). Cfr. la nòta a 20:45.

104 O: “as pisseran adòss”.

minca n'erbo¹⁰⁵. ¹¹A l'ha fàit lustré la spa anans d'ambranchela - la spa a l'é stàita molà e lustrà e a l'han dàjla an man dël bòja. ¹²Crija e fà plenta, fiuel d'òm, pèrchè la spa a l'é tombà dzora 'd mè pòpol, dzora 'd tuit ij governant d'Israel, vitime dla spa con j'àutri dël pòpol. Bat-te 'l pét coma segn ëd deul. ¹³Pèrchè a vnirà na preuva, e còs capiteria-lo cand la cavija regal, che la spa a meprisa, a-i sarà pì nen? I lo diso mi, ël Signor Dé”.

¹⁴“E ti, fiuel d'òm, profetisa e s-ciopata ‘dcò le man. Che la spa a colpissa dòi, tre vire! A l'é na spa pèr massé, pèr fé un gran carnagi tut d'antorn. ¹⁵Pèrparèj che ij cheur a sè slingo da la pàu e tanti as antrapo e a casco pèr tèra. I l'hai butà na spa dèstinà a fé ‘n carnagi a tute le pòrte ‘d soa sità. Ah! A l'é fàita pèr èsluse, a l'é dësfeudrà pèr massé! ¹⁶Virte tut a drita, ven anans a la mancin-a, tut andoa che ‘l fil ëd la spa a l'ha da frapé. ¹⁷Èdcò mi i s-ciopatrai mie man e i arpatrai mia ira. I son mi, ël Signor, ch'i l'hai parlà”.

Le doe stra dla spa

¹⁸Èl Signor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ¹⁹Ti, fiuel d'òm, marca doe stra che la spa dël rè ‘d Babilònia a l'avrà da passé: tut e doe as ancamin-o da la midema tèra. Buta peui un segnal al prinsipi dla stra ch'a men-a a la sità. ²⁰Marca ‘l pèrcors ch'a l'ha da pijé la spa: ‘Raba dj'Amonita’ e ‘Giuda an Gerusalem¹⁰⁶’. ²¹An efet, ël rè ëd Babilonia a stà a la crosiera andova le doe stra as ancamin-o. Chiel a consulta coj ch'a sërco ‘d presagi: a tira le sòrt, a tira le flece, a ciama consèj a j'idoj ëd famija, a esàmina ij fidich ëd le bestie. ²²An soa man drita a ten già l'oràcol ëd rispòsta: Gerusalem. A l'ha da taché con ij moton ëd fracassura, a l'ha da

105 Èl pòpol ëd Giuda a dovrìa pa deje fiusa a sò rè, simbolisà da na cavija regal. Èl giudissi ‘d Nosgnor, an efet (simbolisà dal feu e peui da na spa) a l'avrìa dèstrovù minca n'erbo (cfr. 20:47), sìmboj dij giust e dij peccador.

106 Èl TM a les "Giuda ant la Gerusalem fortificà": geograficament pa probàbil. La tradussion a séghita jè LXX, che a sotantend e a presupon con: בְּתוֹכָהּ (bètocah, "andrinta a lòn") pèr בְּתוֹרָהּ (bètsorah, "fortifià").

dé l'órdin ëd carnagi, a l'ha da fé arsoné 'l crij ëd guèra, a l'ha da piassé ij moton contra soe pòrte, a l'ha da alvé 'd rampar e fabriché 'd muraje d'assedi. ²³La gent ëd Gerusalem a chërdrà ch'as trata d'un presagi fàuss. A l'han fàit ëd gran' giurament, ma 'l rè 'd Babilònia a j'acusrà 'd violassion dël pat ch'a l'ha fàit con lor përchè a veul ciapeje.

²⁴Përtant, parèj av nunsia 'l Signor Dé: 'Da già ch'i seve vojàutri ch'i l'eve causà vòstre colpe an dësquatand vòstre trasgression e an arveland ij vòstri peccà an tuta vòstra manera 'd fé, a l'é përlòn ch'i sareve ciapà con la fòrsa.

²⁵E a ti, rè d'Israel, profan e sacrilegh, che ancheuj it rives a l'ora final ëd toa colpa, ²⁶sòn ël Signor Dé at dis: 'Buta giù ël turban e gavte la corona! Tut a dovrà cambié! A sarà esaltà lòn ch'a l'é bass, e lòn che a l'é àut a sarà sbassà. ²⁷Ruin-a, ruin-a! Na completa ruin-a a-i sarà. A s'alverà pì nen fin-a che a-i rivrà col ch'i l'hai daje 'l podèj d'escussion dël giudissi.

²⁸E ora ti, fieul d'òm, profetisa e di: 'Parèj a rëspond ël Signor Dé a j'Amonita përlòn ch'a riguarda l'umiliassion ch'a l'ha da rivé. A dis: Na spa, na spa a l'é dësfordrà pr' ël carnagi, a l'é stàita molà përl'èsterminé, përl'èsterminé tanme la lòsna, ²⁹antramentre che ti 't l'has ëd carcaveje fàusse e che at fan prevision busiarde an sla sòrt, la spa a sarà butà a la gola dij gram e dij sacrilegh, përchè, al corm ëd soa gramissia a l'é rivà al temp ëd la punission. ³⁰Bùtla torna ant ël feuder! Ant ël midem pòst andova ch'it ses stàit creà, ant l'istessa tèra andova ch'it ses nà, mi it giudicherai. ³¹I travaserai dzora 'd ti mia ira, ël feu ëd mia ràbia a sofierà contra 'd ti. It lasserai a la mersì 'd gent grossera, che a pòrta dèstrussion. ³²Ti 't saras divorà dal feu, tò sangh a seiverà la tèra, gnun as n'avisrà pa pì ëd ti. A l'é mi, ël Signor, ch'i l'hai parlà¹⁰⁷”.

107 21:28-32 cfr. Geremìa 49:1-6; Ezechiel 25:1-7; Amos 1:3-15; Sofonia 2:8-11.

22

Le colpe ‘d Gerusalem

¹Nosgnor a l’ha fame conòsse soa paròla. A l’ha dime: ²“Fieul d’òm! Ses-to pront a pronunsié un giudissi, a pronunsié ‘n giudissi contra ‘d na sità sanghinaria? Antlora denuncia tute j’assion abominàbij ch’a fan ambeleli. ³Dije: ‘Sossì at fà savèj èl Signor Dé: Ti, sità anté ch’a sè spantia ‘d sangh parèj da meritè da bin soa condan-a¹⁰⁸, anté ch’as fàbrico d’idoj arbutant ch’a la rendo ‘mpura; ⁴It ses rendute colpèivola pèr èl sangh ch’it l’has èsbardlà, a l’han rendute ‘mpura j’idoj ch’it l’has fabricate. A l’è parèj ch’it ses avzinate al finagi dij tò di, a l’è parèj ch’it ses rivà a la borna dij tò agn. A l’è pèr lòn ch’i l’hai fate dventé la svergna dj’àutri pòpoj, la sbefia ‘d tuit ij pais. ⁵Tuti, dal pì davsìn al pì lontan, a tè sbefieran, ti ch’it ses na sità ‘d cativa ‘rputassion e pien-a ‘d disórdin.

⁶Varda mach coma minca prinsì d’Israel ch’a stà ‘n mes èd ti a l’ha dovrà sò podèj pèr èspantié ‘d sangh. ⁷An mes a ti ij pare e le mare a son èstàit umilià¹⁰⁹, ij forèsté a son èstàit maltratà, e a j’orfanin e a le vidoe a l’han faje ‘d tòrt¹¹⁰. ⁸It l’has meprisà lòn ch’a l’è sant e ij mè di d’arpòs¹¹¹. ⁹An mes èd ti èd lenghe grame a l’ero tute ciapà a vèrsé ‘d sangh; a j’ero ‘d coj ch’a mangiavo lòn ch’a l’era stàit sacrificà an onor èd divinità pagan-e¹¹² e coj ch’a praticavo minca sòrt èd depravassion. ¹⁰An mes èd ti a j’era chi ch’as cogiava con le fomne ‘d sò pare¹¹³ e coj ch’a forsavo le fomne ch’a l’avio ij sò cors¹¹⁴ a cogesse con lor. ¹¹An mes a ti a j’ero ‘d coj ch’a comèttiò d’at abominèivol con le fomne dij sò avzin èd ca; coj ch’a ‘ntamnavo soe nòre cogiand-se con lor; e coj ch’a fasìo violensa a soe

108 O: “parèj che toa ora as avzin-a”.

109 Cfr. Surtìa 20:12; Deuteronòmi 5:6.

110 Cfr. Surtìa 22:21-22; Deuteronòmi 5:16.

111 O: “ij mè saba”. Cfr. Levitich 19:30; 26:2.

112 Let. “an sle montagne”, as antend ant èd santuari o leu d’adorassion d’idoj.

113 O: “ch’a dèsqatava la nudità ‘d sò pare”.

114 Le mèstruassion.

seurastre¹¹⁵. ¹²An mes a ti a j'ero 'd coj ch'a 'rseivìo volonté 'd present pèr massé 'd nossent¹¹⁶; chi ch'a praticava lè strossinagi¹¹⁷ e ch'a otnìa 'd benefissi an profitand-se dj'àutri. Ti 't l'has pròpi dësmentiate 'd mi! I lo diso mi, èl Signor Dé.

¹³Varda mach che dè s-ciopatà 'd man¹¹⁸ ch'i faso pèr le fràude ch'it l'has comèttù e pèr èl baron èd sangh ch'a l'han èspantià an mes èd ti. ¹⁴Podrà-lo tò cheur arziste e a resteran fërme toe man ant ij di dël castigh ch'i son an camin èd pronté pèr ti? A l'é mi, èl Signor, ch'i lo diso e mi i lo compirai - it peule stene secur! ¹⁵It èsbardlerai an tra le nassion e it dësbergiari ai an pais forèsté; i consumerai tanme 'n feu tute j'anflure ch'a-i son an ti. ¹⁶It saras èdzonorà pèr colpa toa dè 'dnans èd le nassion. A sarà parèj che ti 't savras ch'i son mi èl Signor”.

¹⁷Èl Signor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ¹⁸“Fieul d'òm, èscota. Pèr mi èl pòpol d'Israel a l'é tanme 'd metal fàuss. Tuta soa gent a son tanme 'd bronz, dè stagn, èd fèr e 'd piomb passà pèr la fornasa. A son d'argent fàuss! ¹⁹Pèrtant, èl Signor Dé a fà savèj sossi: ‘Pròpi pèrchè tuti vojàutri i seve dventà 'd metal fàuss, iv farai vnì ant èl griseul èd Gerusalem. ²⁰Coma ch'as fà cand ch'as buta d'argent, èd bronz, èd fer, èd piomb e dè stagn ant la fornasa parèj che 'l feu a-j fà fonde con soa campà afoà, parèj mia rabia e zara 'v rabasterà ansema, av camperà ant èl feu e av farà fonde ambelelà. ²¹Iv cheujerai tùit ansema e iv sofierai a còl èl feu 'd mia furia e i dventereve na fusion. ²²Tanme d'argent a l'é fondù ant un griseul, parèj i sareve fondù vojàutri. Antlora i savreve ch'a l'é mi, èl Signor, ch'i l'hai vèrsà 'n sù vojàutri mia flin-a”.

115 Cfr. Levitich 18:7-20.

116 O: “pèr èspantié 'd sangh”. Cfr. Surtìa 23:8; Deuteronòmi 16:19.

117 Cfr. Surtìa 22:25; Levitich 25:36-37; Deuteronòmi 23:19.

118 S-ciopaté le man antlora a l'avìa pa la significassion d'ancheuj ma a l'era 'n segn èd deul e 'd rabia.

Responsabilità ‘d tut ël pòpol

²³Ël Signor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²⁴“Fieul d’òm, dije a Gerusalem ch’a l’é na tèra ch’a l’é pa stàita purificà, ch’a l’é pa stàita lavà da la pieuva ant ël di ‘d mia ira. ²⁵Ij sò governant¹¹⁹ a l’han fàit an chila ‘d cospirassion tant me ‘n leon ch’a breugia a fà a tòch soa pijàita: a l’han angorgionasse la gent, a son ampadronisse dij béni e dle richesse e a l’han rendù vidoe motobin ëd fomne ant la sità. ²⁶Ij sò sacerdot a l’han violà mia Lege e a l’han profanà lòn ch’a l’é sant, senza fé na distinsion an tra lòn ch’a l’é sant e lòn ch’a l’é profan, nì fàit conòsse la diferensa an tra lòn ch’a l’é pur e lòn ch’a l’é ampur. A l’han sarà j’eu j’eu dè 'dnans ai mè di d’arpòs[13]. A l’è parèj che mi i son èstàit profanà an mes ëd lor¹²⁰. ²⁷Ij sò ufissiaj a son tanme ‘d luv ch’a stripon-o soa pijàita, a son dispòst a vèrsé ‘d sangh e a fé meuire la gent mach pèr otnì ‘d profit dzonest. ²⁸Ëdcò ij sò profeta a l’é coma s’a l’avèisso dàit la biaca a sò mësage ‘d lor pèr quatene ‘l mal. A l’han profetisà ‘l fàuss e a l’han èstrologà ‘d tromparie. A l’han dit: ‘Sossì a l’é lòn ch’a nunsia ‘l Signor Dé’ bele se Nosgnor a l’avìa pa parlaje. ²⁹E la gent dël pòpol a l’ha dedicasse a crasé e a rapacé, a dësfruté ij pòver e ij bzognos; a l’han èsfrosà jè strangé e arfudaje la giustissia.

³⁰I l’hai bin sèrcà ‘n tra ‘d lor s’a-i fussa cheidun dispòst a rangé la muraja dla giustissia ch’a guerna ‘l pais, e ch’a stèissa ant la brechia dla muraja, parèj ch’i l’avèissa pa da dësblela dël tut, ma i-j l’hai pa trovalo. ³¹Antlora i l’hai vèrsà ‘n sù lor tuta mia ira e i-j consumerai con ël feu ‘d mia furia. I l’hai faje tombé a còl tut lòn ch’a mérito. I lo diso mi, ël Signor”.

119 O: “prinsi”: sta sì a l’é ‘l tèrmin ch’a deuvra la LXX. L’ebraich a pòrta: “Na cospirassion ëd profeta”. Ij profeta a son mencionà pì tard ant ël vers 28. S’i andoma dapress la version dij LXX, a-i é sinch grop distint mencionà in vv. 25-29: prinsi, sacerdot, ufissiaj, profeta, e ‘l pòpol dël pais.

120 O: “Saba”.

23

La prostitussion ëd le doe seure

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, èscota! A-i j'ero doe fomne ch'a l'ero fije dla midema mare. ³Da giovo a l'ero prostituise an Egit. Ambelelà a l'avìo prostituì soa gioventura ; ambelelà a son èstàite sverginà. ⁴La pì granda as chiamava Oolà, e la pì cita Ooliba. I l'hai pijaje tut' e doe tanme mie moje¹²¹, e da lor i l'hai avù fieuj e fije. Oolà a figùra Samaria e Ooliba a l'é Gerusalem.

⁵Oolà, bele s'a l'era mia, a l'é torna dasse a la prostitussion e a l'é an-namorasse passionà dj'Assir, ij sò moros, ch'a l'ero andàit a trovèla. ⁶A j'ero 'd governor e 'd prefet vestì ëd porpra, giovo e anciarmant, montà a caval. ⁷A coj Assir ëd distinsion, ch'a l'ero an-namorass-ne , a l'ha conceduje ij sò favor e a l'ha përmëttuje ch'a la profanèisso con ij sò ìdoj scros. ⁸A l'ha gnanca arnusià a soe dësbàucie con j'Egissian, ch'a l'ero cogiasse¹²² con chila cand ch'a l'era giovo e ch'a l'avìo sverginala an dasend ësfògh a soa libidin ëd lor. ⁹A l'é përlòn ch'i l'hai lassala ant le man dij sò moros, j'Assir, che chila a l'avìa an-namorass-ne. ¹⁰A l'han dëspatanuala, a l'han ciapaje ij fieuj e le fije e peui a l'han massala con la spa. Për motiv dël castigh ch'a l'han arfilaje, a l'é dventà motiv d'arprocc an tra le fomne.

¹¹Ooliba, soa seure, a l'avìa bin vëddù tut lolì, ma a l'é corompusse ancora 'd pì che Oolà, tanta ch'a l'era soa anvìa spòrca. Ij sò at ëd prostitussion a son èstàit fin-a pì grev che coj ëd soa seure. ¹²A l'ha spasimà përl'Assir, governor e prefet, vestì 'd porpra, giovo e anciarmant, montà a caval. ¹³I l'hai vëddù che dcò chila a përmëttìa ch'a la profanèisso e che tute doe a

121 O: “a son dventà mie”.

122 Èl verb כָּצַף (shacav) "sdrojassesse, cogesse, slonghesse" a peul vorèj di: andé a deurme ant ël let o esse n' eufemism përl'elassion sessuaj.

seguitavo pèr la midema stra. ¹⁴Ma Ooliba a l'è 'ndàita ancora pì an là an soa prostitussion. A l'ha vèddù 'd figure d'òm gravà an sla muraja, figure 'd Caldé colorà 'd minio. ¹⁵A l'ero d'òm ch'a portavo 'd sinture gròsse ai fianch e 'd turban ch'a-j quatavo la testa, tuti ch'a smijavo 'd dignitari, ritrat fedej dij Babilonèis, nassù ant èl pais dij Caldé. ¹⁶Pen-a ch'a l'ha sciairaje, èd lor chila a l'ha avune n'avnià spòrca tant ch'a l'ha mandà d'emissari an Caldea pèr feje vni. ¹⁷Anlora ij Babilonèis a son èvnuìt a trovela, a son cogiasse con chila e, con soe fornicassion èd lor, a l'han antamnala. Chila a l'è contaminasse con lor fin-a a la nàusia. ¹⁸Chila a l'avìa dèsquata soe part vèrgognose e a l'avìa dasse torna a la prostitussion. A l'è antlora che mi i son dèsgustame 'd chila, propi coma ch'i j'era stàit dèsgustà da soa seure. ¹⁹Mach che chila a l'è prostituisse 'ncora 'd pì, memoriand-se dèl temp èd soa gioventura, ij di 'd soa prostitussion ant la tèra d'Egit. ²⁰A l'era passionasse pèr coj degenerà d'Egissian, ch'a l'avìo 'd vigor coma coj dj'aso e d'ardor tanme dè stalon. ²¹A l'è parèj ch'a l'ha arnovà l'anfama 'd soa gioventura¹²³ andova ch'a l'avìa pèrmèttù a j'Egissian d'arnové sò cult idolàtrich e ch'a n'era stàita sverginà.

²²Pèr sòn, varda, Ooliba, sossì at fà savèj èl Signor Dé: Mi i son an camin èd ciamé ij tò moros, pròpi coj ch'a l'avìo date la nàusia, e i-j farai vni contra 'd ti da tute le bande: ²³ij Babilonèis con tuit ij Caldé, coj èd Pecod, èd Sua e 'd Coa, coma 'dcò tuti j'Assir, coj giovo anciarmant, governorator e prefet, ufissiaj e dignitari, tuti montà a caval. ²⁴A vniran contra 'd ti, compagnà da na caterva 'd chèr da guèra e 'd pòpoj aleà. At anserciaran èd batajon quata da 'd casch e da scu grand e cit. I-j daraj èl podèj 'd giudichete scond soe lege 'd lor. ²⁵I darai sfògh a mia gelosia contra 'd ti e at trateran con furor: at tajeran èl nas e j'orije e ij survivù a tonberan dè spa; a deporteran tò fieuj e toe fije e lòn ch'a rèstrà 'd ti a sarà ciapà dal

123 O: "i l'ave marcà 'd". Èl verb ebraich **תַּקַּדְוּ** (paqad) ant èl Qal a figura la valutassion èd cheicòsa e pèr lòn fé cheicòsa a la lus èd col giudissi; ambelessì 'l profeta a descriv Giuda tanme l'aprovassion èd soa 'nfeldetà quand che a l'era pì giovo e pèr lòn fela pì gròssa al present.

feu. ²⁶At dësposeran ëd toe vestimente e a roberan ij tò bisó pressios. ²⁷I butrai fin a toa bruta manera 'd fé e a toe prostitussion ancaminà ant ël pais dj'Egissian; ti 't ausseras pa pì j'euuj vers ëd lor e ti 't n'avisras pì nen dl'Egit.

²⁸“Sossì a nunsia ‘l Signor Dé: Varda¹²⁴ che mi 't buto an man ëd coj ch'it l'has an ghignon, ant le man ëd coj che ti 't ses sversa. ²⁹At trateran con òdio, as faran padron dël frut ëd tò travaj, an lassand-te patanua e dësquatà; l'onta 'd toe prostitussion, toe scroserie e toa dzonestà: tut a sarà dësvelà. ³⁰I farai 'd ti tut lolì përché ti ‘t l’has date a le nassion e it l’has përmëttù che ij sò idoj arbutant at profanëisso, ³¹It l’has andaje dapress a la condòta ‘d toa seure e parèj i butrai soa midema copa an toe man”.

³²“Ël Signor Dé at nunsia sossì: ‘It beiveras la copa 'd toa seure, copa ancreusa e larga. It saras motiv ëd grignàula e dë svergne, përché ch’a l’é pien-a ch’a vërsa. ³³La copa ‘d toa seure Samaria at lasserà cioca e magonà; a sarà na copa ‘d desolassion e ‘d vastassion. ³⁴It la beiveras, tla dësvoideras, it në mordras ij ciap e t’ës-ciancras ël sen. I lo diso mi, ël Signor Dé.

³⁵“Ël Signor Dé a dis sossì: ‘Da già che ti 't l'ha dësmentiam e it l'has virame le spale, it saras grevà dal peis ëd toa anfamia e 'd toe prostitussion’”.

³⁶Peui ël Signor a l’ha dime: “Fieul d’òm, veus-to giudiché Oolà e Ooliba? Móstrje tute j'abominassion ch’a l’han fàit. ³⁷Lor a son ëstaite adùltere, soe man a son ëspòrche 'd sangh, a l'han comëttù d’adulteri con ij sò idoj; fin-a ij fieuj ch’a l’han dame a l’han faje mach përfè passé ant ël feu dij sacrifici.

124 La paròla הַיָּד (hinneh, ant la tradission "varda-li") a mostra 'l ciapé 'd cossensa 'd cheicòsa che ambelessì a l'é stàit voltà tanme verb.

³⁸Ancora a l'han fame sossì: dël midem di, a l'han contaminame mè santuari e profanà ij mè di d'arpòs. ³⁹Ant ël midem di, apress d'avèj sacrificà ij sò fieuj a d'idoj arbutant, a son intrà an mè santuari e parèj a l'han profanalo. Lolì a l'é lòn ch'a l'han fàit drinta a mia ca! ⁴⁰Pi ancora 'd lòn, a l'han fàit ciamé d'òm ch'a vnisio da leugn, anvità da 'd mëssegé, e lor a son ëvnùit. Për lor ti 't ses lavate, it ses date 'l fard, it ses butate toe giòje. ⁴¹Peui it ses andàita a cogé dzora d'un let fiamengh e dnans ëd na tàula prontà andova ch'it l'has butà mè euli e ij mè pèrfum. ⁴²Ambelelà as sentìa 'l rabel ëd na furfa 'n festa ëd gent rivà dal desert, ch'a l'avìo butà 'd brassalèt ai pols ëd le fomne e na coron-a magnìfica an sla testa. ⁴³Mi i pensava an tra 'd mi: Costa fomna a l'é costumà a j'adultéri, e costi-sì as faran compagn ëd soe prostitussion. ⁴⁴E an efet a son andàit da chila, parèj com as va¹²⁵ da na meretris. Përparèj a l'é stàit con Oolà e Ooliba, fomne depravà. ⁴⁵Ma d'òm giust a-j giudicheran coma ch'as giudico d'adultere e 'd sassin-e. Soe man ëd lor a son ëspòrche 'd sangh. ⁴⁶Pértant, ël Signor Dé a dis sossì: As farà vnì contra 'd lor na maraja 'd gent e lor a saran dàite an podèj dlè sparm e dël ravagi. ⁴⁷Che la ciambrea a vada a masséje a prassà e a-j fasa a tòch con la spa; ch'a masso pura ij sò fieuj e soe fije, e che soe ca a sio brusà. ⁴⁸La tèra a sarà parèj purgà da l'anfàmia e tute le fomne a 'mprendran a imité mai pì soe 'nfàmie. ⁴⁹A faran artombé vòstra anfàmia dzora 'd vojàutri e i sareve grevà dal pèis dij vòstri pecà d'idolatrìa. Antlora i savreve che i son mi ël Signor Dé.

24

Predission ëd la crova 'd Gerusalem

¹Èl dì dël mèis ch'a fà des ëd l'ann ch'a fà neuv, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, pija nòta dla dàita

¹²⁵ Ebràich "avzinà", ël verb נָצַב (bò') con la preposission לָ (el) a veul dì "vnì a" o "apròcc", ma a l'é 'dcò dovrà tanme eufemism për relassion sessuaj.

d'ancheuj, pèrchè an cost midem di èl rè 'd Babilònia a punta contra 'd Gerusalem¹²⁶.

³Parla, donch, a costa gusaja d'arvios an dovrand na paràbola. Dije: Èl Signor Dé a l'ha ordiname: Buta na pèila 'n sël feu e ampinniss-la d'eva. ⁴Butje 'ndrinta èd taj èd carn, dij pì bon, chëussa e spala. ⁵Ciapa 'd feje, cole pì 'd valor; anvisca 'n gran feu sota la pèila, e fala beuje bin fòrt èd manera 'd cheuse fin-a j'òss. ⁶Èl Signor Dé an fà savèj sossì: Trist a cola sità sanghinaria, trist a cola pèila rusnenta da 'ndova che 'l ruso as dèstaca pa! Daje 'l gir un pòch pèr vira, senza fene le part. ⁷Èl sangh ch'a-j'é 'ndrinta mi i l'hai sbardlalo an s'un dèiro patanù; i l'hai pa vèrsalo pèr tèra pèrchè la póer a lo quatèssa. ⁸I l'hai lassà an sla ròca patanù 'l sangh che chila a l'ha vèrsà, senza quatele e lolì pèrchè mia ira a s'anvischèssa e pèr ciamejne cont con tut èl rigor. ⁹Per lòn, èl Signor Dé av fà savèj sossì: Trist a cola sità sanghinaria! Èdcò mi i farai un gross ro'.

¹⁰Ambaron-a 'd bòsch, fà vampé 'l feu, fà consumé la carn, fala vnì potija, e che j'òss a sio dèl tut consumà. ¹¹An sla brasa lassje 'l ciaudron veuid fin-a che l'aram a diventa afoà, e che tuta la cracia ch'a-j é andrinta as fonda e che sò ruso a dèsparissa. ¹²Ma che 'd pen-a! So ruso bondos as dèstaca pa, gnanca con èl feu a dèspariss.

¹³Toa 'mpurità a l'é anfamanta: mi i l'hai pro sèrcà 'd purifichete, ma ti 't l'has pa lassà ch'it purifichèssa. Ti 't restras donch ampura fin tant che contra 'd ti a sarà sodisfàita tuta mia ira. ¹⁴A l'é mi, èl Signor, ch'i l'hai dilo. Tut sossì at ancapiterà bin, mi midem i lo compirai: i dèsmentierai pa. I l'avrai gnun-a pietà nì i lo dèsdrai. It giudicrai conform a toe euvre. I lo diso mi, èl Signor Dé”.

126 Cfr. 2 Rè 25:1; Geremia 52:4.

La mòrt ëd la fomna d'Esechiel

¹⁵Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ¹⁶¹²⁷Fieul d'òm! Scots! Mi 't gavo d'an bòt an blan cola ch'a l'é la gòj dij tò euj: ma ti fà nen ëd plente, piora pa, versa pa na lerma. ¹⁷Sospira e stà ciuto e fà pa nen deul dij mòrt¹²⁸: anvlupte un turban an testa, butte toe sàndole ai pé, gnun vel fin-a la boca, mangia pa 'l pan dël deul. ¹⁸La matin i l'avìa parlaje al pòpol e a la sèira mia fomna a l'era mòrta. La matin apress i l'hai fàit parèj coma ch'a l'era stame comandà, ¹⁹e la gent am ciamava: 'Veus-to nen dèspieghe còsa ch'a veul dì lòn ch'it fase?'.

²⁰Mi i l'hai rësponduje: Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²¹Dije al pòpol d'Israel: Ël Signor Dé av fà savèj sossì: I farai profané mè santuari, ch'a l'é vòst orgheuj e vòstra fòrsa, la gòj ëd vòstri euj e la consolassion ëd vòstre ànime. Ij fieuj e le fiye ch'i l'ave lassà a Gerusalem a meuireran vòtme dla spa. ²²Vojàutri i fareve coma che i l'hai

127 Cfr. 2 Rè 25:1; Geremia 52:4.

128 Sintassi dificila. La pi part ëd le tradussion a dis cheicòsa tanme "gëmme e sté ciuto", ma sòn a l'é problemàtich. Conform soa forma ij doi verb a ancamin-o ël vèrsèt con פָּנֵי (he'aneq: gëmme, sospiré) e דָּם (dom: tase): a peulo esse analisà tanme costrut amperativ o anfinì. Sòn a dà la possibilità 'd quat sequense possibile. N'anfinì seghità da n'àutr anfinì a mancherà d'un verb prinsipal e a podria esse arpossà (p.e sospiré e tase). N'anfinì seghità da n' amperativ a sarìa na sintassi dësda e as treuva pa da d'àutre part (p.e sospiré e tas). N'imperativ seghità da n'anfinì a l'é motobin ràir. A-i n'a-i é mach tre: Salm 33: 3, Isaia 1:16, 23:16, che a smijo angagé complement anfinì, che a van pa adatesse a costi termo (p.e sospira e tase). Doi imperativ cul-camisa ancàpito soens: as verifico 200 vire, ma ancàpita mai che lè scond amperativ a mostra la manera d'assion ant ël prim. As podria 'dcò disse che "gëmme e sté ciuto" (p.e. sospira e tas). Contut a-i é un ràir omònim atestà ant le lenghe amporentà: Ugarìtich e Acadich, valadì n'àutra rèis דָּמָה (dmm) che a veul dì gëmme. La tradussion a propon דָּמָה דָּם (dom metim) che ciapà ansema a peul d'esse che דָּם a riva da דָּמָה (damam, "gëmme , mèrmoré") che a significa "gëmme na plenta. Da armarché che ant ël vèrsèt 23 Esechiel a dis che la gent as lamentrà un con l'àutr ('dcò se ambeleli la rèis a l'é דָּהָה, naham) pèr lòn as peul bin pensesse che Esechiel a sia "pioros" ambelessì, da già che soe assion a prevèddo cole 'd lor.

fàit mi: Iv butreve pa 'l vel fin-a a la boca, i mangereve nen ël pan dël deul. ²³I l'avreve vòstri turban an testa e le sàndole ai pé. Fé gnun-e plente e pioré pa: mach, iv consumereve pèr vòstre pèrversità e i gëmreve l'un con l'àutr. ²⁴Esechiel a sarà pèr vojàutri un presagi: l'ora che a-i vnirà lòn, voi i fareve an tut coma ch'a l'ha fàit chiel e i savreve che mi i son ël Signor Dé.

²⁵Ti, fieul d'òm, ël di che mi i-j gavrai soa fòrsa, la gòj ëd soa glòria, ël grinor dij sò euj, l'anvìa 'd soe ànime¹²⁹, ij sò fieuv e le soe fiye, 26antlora a vnirà da ti un fugitiv pèr détna la neuva. ²⁷An col di toa boca as dovertrà pèr parleje al pròfugh, it parleras normal e 't saras pa pì mut e pèr lor ti't saras un presagi: e lor a dovran arconòsse che mi i son ël Signor.

25

Contra j'Amonita

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: 2“Fieul d'òm, adrèss-te a j'Amonita e profetisa contra 'd lor. ³Dije: ‘Scoté la paròla dël Signor Dé: Sòn a l'é lòn ch'a fà savèj ël Signor Dé: Vojàutri i crijave 'd gòj cand ch'i l'eve vèddù profanà mè santuari, vastà la tèra d'Israel e deportà 'l pòpol ëd Giuda. ⁴Pèr lòn varda¹³⁰, mi i son an camin ëd dé vòst país a le tribù levantin-e pèrchè lor as lo pijo, a stabiliran ij sò campament e a-i pianteran soe tende. Lor a mangeran toa fruta e a beiveran tò làit.

⁵Raba a vnirà na pastura pr' ij gamej e tut ël teritori dj'Amonita a vnirà në stabi 'd sosta pèr le feje. Antlora i savreve che 'l Signor a l'é mi.

129 An ebraïc "elevassion ëd soa anima". נִפְשׁוֹ: (masa) " edificànt ", s'arferissa come che soa ànima à s'arlama, visadì a l 'anvìa 'd sò cheur. Nopà a smija pì probàbil che 'l termo a l'àbia soa nuansa 'd " cària ", e ambelessì a s'arferiss a lòn che un a-j greva da la mira emotiva e a sia na sorgiss costanta 'd preocupassion o d'arlia.

130 La paròla חִנֵּה (hinneh, ëd costuma "varda-li") a mostra d'esse cossient che cheicòsa a l'é stàit voltà ambelessì con un verb.

⁶Sossì a l'è lòn che 'l Signor Dé a fà savèj: Con tut èl dèspresi 'd vòst cheur, i fasìe s-ciopaté le man e i pistave ij pé arlegrand-ve 'd lòn ch'ancapitava dla tèra d'Israel. ⁷Për lòn i ausserai mia man contra 'd vojàutri; iv bandonrai al ravagi dle nassion¹³¹, iv rancherai via da 'n tra ij pòpoj, iv farai dèsparì coma nassion e i vè stèrminerai dèl tut. Antlora i savreve che 'l Signor a l'è mi¹³²".

Contra ij Moabita

⁸Sossì a l'è lòn ch'a fà savèj èl Signor Dé: Moab e Seir a diso che 'l pòpol èd Giuda e a l'è na nassion tanme n'àutra. ⁹Për lòn i son dré a doverté 'n pass ant èl fianch èd Moab, e da na banda a l'àutra iv lasserai senza 'd sità, senza dle magnifiche sità dèl pais: Bet Iesimot, Baal Meon e Chiriataim. ¹⁰I-j darai an proprietà a le tribù levantin-e coma ch'i l'avìa fàit con j'Amonita, fin-a a la mira che pì gnun an tra le gent as n'aviserà pì 'd lor. ¹¹I darai esecussion a la sentensa contra 'd Moab e lor a savran che 'l Signor a l'è mi¹³³".

Contra j'Edomita

¹²Sossì a l'è lòn ch'a fà savèj èl Signor Dé: j'Edomita a son pijasse l'arvàngia contra 'l pòpol èd Giuda e për motiv èd cola arvàngia a son rendusse dèl tut colpévoj. ¹³Pèrtant, sòn a l'è lòn ch'a fà savèj èl Signor Dé: I ausserai la man contra d'Edom, i rancherai via dal pais tant j'òm che le bestie e i lo rendrai desolà; da Teman a Dedan a meuiriran dè spà. ¹⁴I compirai mia arvàngia ansima d'Edom për man èd mè pòpol Israel, ch'a traterà Edom conform mia ira afoà. Antlora j'Edomita a conoss-ran për esperiensa lòn ch'a sia mia arvàngia. I lo diso mi, èl Signor Dé.

131 La tradussion a seghita la letura 'd Qere: 𐤒𐤒 (bats, "vasté, ravagé"). La letura dèl Chetiv dèl test consonàntich, 𐤒𐤒 (bag), a l'è pa na paròla.

132 25:1-7 cfr. Geremia 49:1-6; Eseciel 21:28-32; Amos 1:13-15; Sofònia 2:8-11.

133 25:8-11 cfr. Isaia 15:1-16:14; 25:10-12; Geremia 49:7-22; Eseciel 35:1-15; Amos 1:11-12; Abdia 1-14; Malachia 1:2-5.

Contra ij Filisté

¹⁵Sossì a l'é lòn che 'l Signor Dé a fà savèj: "Ij Filisté a son vendicasse con tut èl dèspresi ch'a l'avìo e, cissà da 'n ghignon ch'as pàsia pa, a son campasse a dèstrùe. ¹⁶Pèrtant, sòn a fà savèj èl Signor Dé: Mi i ausserai la man contra dij Filisté, i stèrminerai ij Cretèis e i farai dèsparì coj ch'a resto e coj ch'a son èvnùit a sté an sla còsta. ¹⁷Mia arvangia a sarà granda e afrosa a sarà mia 'ndignassion. Cand i farai i cont con lor, a savran ch'èl Signor a l'é mi¹³⁴".

26

Contra 'd Tir

¹Èl prim di dèl mèis, dl'ann che a fà óndes, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla¹³⁵. A l'ha dime: ²"Fieul d'òm, èscota! Cand ch'a vèdia Gerusalem, Tir a disìa: 'Ah, ah! Vardé la pòrta dle nassion ès-ciapà; chila 's drèssa vers èd mi, soa richèssa a l'é vastà'. ³E bin, parèj at fà savèj èl Signor Dé: 'Vard-me¹³⁶ contra 'd ti, Tir. I manderai contra 'd ti vaire pòpoj, coma che 'l mar a àussa soe onde, ⁴e ij rampar èd Tir a saran dèstrovù, e demolie soe tor: fin-a la pòer a sarà ramassà via da chila e a sarà mach pì nè scheuj sùit. ⁵Chila a vnirà esse, an mes al mar, un leu andova ch' as dèstendo le rèj. A l'é mi ch'i parlo, mi, èl Signor Dé. Chila a sarà preja dle gent ⁶e soe fije an campagna doverta a saran massà dè spa. Antlora a savran ch'a l'é mi èl Signor".

134 25:15-17 cfr. Isaia 14:29-31; Geremìa 47:1-7; Gioel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sofonia 2:4-7; Sacarià 9:5-7.

135 26:1-28:19 cfr. Isaia 23:1-18; Gioel 3:4-8; Amos 1:9-10; Sacarià 9:1-4; Maté 11:21-22; Luca 10:13-14.

136 La paròla הַנִּיחַ (hinneh, che as peul traduve con "vardme o varda-li") a tira l'atension ansima a cheicòsa che a l'é stàita voltà ambelessì parèj d'un verb.

⁷Sossì a fà savèj èl Signor Dé: “Mi i mando da tramontan-a contra 'd Tir Nabocadretsar¹³⁷ rè 'd Babilònia, èl rè dij rè, con cavaj, chèr da guèra, sivalié e na furfa, un pòpol senza fin. ⁸A masrà toe fije an tèra fërma, a drisserà 'd bastion contra 'd ti, auss-rà rampar, a pronterà tèit dè scu. ⁹Con èd belié d'assàut chiel a adrèsserà ij colp contra dij tò rampar, con sò ordegn a demolirà toe tor. ¹⁰Cand ch'a-i intreran ij sò cavaj, ti 't reteras quata 'd póer. Al rabel èd soa cavalarià, dij sò chèr da guera e dle roe a trambleran toe muraje, cand ch'a intrerà an toe pòrte, parèj , com as intra ant na sità pijàita 'd fòrsa. ¹¹Con ij ciapin dij sò cavaj, chiel a scarpiserà tute toe stra, a masserà toa gent con la spa: a saran campà giù ij tò monument magnifich. ¹²A ravageran toe richèsse, a faran piàita 'd toe marcansìe. A camperan giù toe muraje, a demoliran ij tò palass fiamengh: tò mon, toa boscamenta, toe pere a saran campà an mes dèl mar, fin-a la póer a lo sarà. ¹³I farai chité 'l rabel èd toe canson; èl son èd toe àrpe a sè scotrà pa pì¹³⁸. ¹⁴It farai parèj d'un ròch patanù; un leu andova le rèj da pèsché a son sbardlà. It saras mai pì arcostruìa. A l'é mi, èl Signor, ch'i l'ha dilo, mi, èl Signor Dé”.

Plenta pèr Tir

¹⁵Sossì a fà savèj a Tir èl Signor Dé: “A tèrmoleran pa j'isole al ciadel èd toa tombà, cora che l'amassidi a vnirà na vira pì gram e ij ferì a gëmmeran? ¹⁶Tùit ij rè dij pòpoj dèl mar a caleran da sò tròno 'd lor. As gavran ij mantèj e as dèspojeran èd soe vestimente brodà: as vestiran èd deul e a saran èstà pèr tèra; a trambleran tùit ij moment, sbaruvà pèr ti! ¹⁷Pèr ti, antlora, a canteran costa plenta:

“Com a resta che it ses dèsparià dai mar, o sità avosà, ch'it-i j'ere tant potentà ant èl mar. Ti e tò navigator che a l'han spantià terror ansima a tut

137 Ebràich: "Nebucadretsar" a l'è na variant ortografica 'd Nabucodenesar o Nabucudònosor, parèj dèl nòm babilonèis Nabu-cudurri-utzur che a l'ha na "r" pitòst che na "n".

138 Cfr. Arvelassion 18:22.

ël continent! ⁸Ore, le region dla costa a tërmolo ant ël dì ëd toa tombà; j'isole dël mar a son sbaruvà pèr toa fin¹³⁹”.

¹⁹“Sossì at fà savèj ël Signor Dé: “Cand ch’i l'avràì fàit ëd ti na sità deserta, pèrparèj dle sità pa pì abità, e i l'avràì fàit montè ansima 'd ti ël balatron e la bùria dj'ëve gròsse a l'avrà quataste, ²⁰antlora it farai calé ant la tampa, anvers le generassion d'antan, e it farai sté ant le region ëd sota, an leu desolà da sécoj, con coj che a l'ero calà ant la tomba, pèrchè ti 't sè pì nen abità: antlora mi i-j darai splendrior a la tèra dij viv. ²¹Mi 't farai esse ogèt dè sbaruv e it esisteras pa pì! Combin a vado a sèrchete, it saras mai pì trovà¹⁴⁰. I lo diso mi, ël Signor Dé”.

27

Complenta pèr la rovin-a ‘d Tir

¹Nosgnor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²Ti, fieul d’òm, pronunsia na complenta pèr Tir. ³Dije a la sità butà a l’imbocadora dël mar, ch’a fà comersi con vaire pòpoj ch’a vivo da leugn: ‘Pèrparèj a dis ël Signor Dé:

‘Ti, sità ‘d Tir, ch’it dasìe ‘d sagna d’esse ‘n bastiment ëd blèssa perfeta. ⁴It l’avìe ij tò finagi an mes¹⁴¹ dij mar; ij tò costrutor a l’avìo fate fiamenga. ⁵Toe fiancade a l’ero fàite con j’arsipress ëd Senir. A l’avìo ciapà ‘n séder dël Liban pèr fete l’erbo màstar. ⁶Ij tò rem a l’ero fàit con le rol ëd Basan; tò pont d’avòri a l’era ‘ntarsià ant ël buss ëd Cipro. ⁷Èd lin brodà d’Egit a l’era toa vela pèrchè at servèissa da drapò. La porpra e lè scarlat dj’isole Elissa a l’ero tò pavajon. ⁸Le gent ëd Sidon e d’Arvad a l’ero tò remador. E con ti a-i j’ero d’espert ëd Semer, tant ‘me pilòt. ⁹Ij vej ëd

139 Cfr. Arvelassion 18:9-10.

140 Cfr. Arvelassion 18:21.

141 O: “al cheur dël mar”.

Ghebal¹⁴² e ij sò artisan a l'ero ambelelà pèr rangé toe fale. ¹⁰Tute le nav dèl mar e ij sò matlòt a l'ero da ti pèr negossié. Coj èd Pérsia, èd Lud e 'd Put a servìo an tò esércit tant 'me gent èd guèra; a pendìo da ti lè scu e 'l casch, lor a fasìo tò splendrior. ¹¹D'òm d'Arvad e soe armeje a guarnijo ij tò bastion, tut d'antorn, e ij Ghemadian ij tò rampar. Tùit a suspendìo a toe muraje ij turcass¹⁴³ e 'l casch, lor a coronavo toa blèssa.

Tir, empòri 'd comersi

¹²Tarsis a fasìa d'afé con ti, pèr toe richèsse 'd tute sòrt. A baratavo toe mercansie contra d'argent, fer, èstagn e piomb. ¹³Èdcò Javan¹⁴⁴, Tubal e Mesech a comerciavo con ti e a dèscambiavo ij tò prodot con dè s-ciav e d'utiss èd bronz. ¹⁴Coj èd Togarma at dasìo an cambi èd cavaj da tir, cavaj dressà, e 'd muj ch' a dventavo le dotassion dij tò cher èd guèra. ¹⁵La gent èd Dedan a traficava con ti; èl comersi èd vaire ìsole a l'era an toe man: còrn d'avòri e d'éban at dasìo pèr paghete. ¹⁶Aram a fasìa comersi con ti pèr la bondosità 'd toa produccion e toa mercansia a la pagava con pere pressiose, porpra, brodarià, damasch, coraj e rubin. ¹⁷Con ti a comerciavo èdcò Giuda e 'l pais d'Israel. At dasìo an paga 'l forment èd Minit, pèrfum, amel, euli e bàlsam. ¹⁸Damasch a traficava con ti pèr tùit ij tò prodot, pèr tut lòn ch'it l'avìe an fasend barata con èl vin èd Chelbon e la lana 'd Zacar. ¹⁹Dan e la Iònia, e ancora Usal a t'arforinò èd fer travajà, cassia e 'd cana aromàtica an cambi èd toa produccion. ²⁰Dedan a traficava con ti con coverte da caval. ²¹L'Arabia e tùit ij prìncipaj èd Chedar a l'ero tò client: a pagavo an babero, moton e boch. ²²Ij mercant èd Sheba e 'd Rama a fasìo comersi con ti, at dasìo ij pèrfum pì soasì, tute sòrt d'angivaje e d'òr.

142 Biblos.

143 Èl significà 'd costa parola a l'é dèbatù. La discussion pì ancreusa 'd cost mòt, comprèisa l'etimologia e com a l'è dovrà ant èl Testament Vej, a Qumran e ant la Volgata: "וְיָשׁוּב". I pensoma che a sia pì bel fé acetela tanme "farètra, turcass" che ant èl significà d'èscù pèr soa proprietà d' esse "ampinà". Vèdde 'dcò Geremia 51:11.

144 La Grecia.

²³Caran, Cane e Eden, ij mèrcant ëd Sheba, Assur, Chilmad a comerciavo con ti. ²⁴A dëscambiavo veste sernùe, mantej ëd porpra, brocard, tapis tëssù a vaire color, soastr antërsià e robust, ansima a tò mercà.

Tir, na nav ch'a fonga

²⁵Le nav ëd Tarsis a viaggiavo për trasporté toe mercansie. Parèj che 't ses vnùita esse rica e gloriosa am mes dij mar. ²⁶An àut mar a l'avìo portate ij tò remador, ma 'l vent ëd Levant a l'ha svërsate pròpi an mes al mar. ²⁷Toe richësse, toe merchandise e tò comersi, tò marinar e tò manovrator, coj ch'a rangio tò guast, ij trafigant ëd tò comersi, e tùit j'òm ëd guera ch'it l'has, e tuta la furfa che a l'é an mes a ti, tùit a son fongà ant ël fond dël mar, ël di ëd tò naufragi. ²⁸A tramblo le rivere mach a sente ij crij dij tò timonié. ²⁹Antlora tuti coj ch'a menagio 'l rem a calo da soe nav: ij martlòt e tùit ij pilòt ëd mar a resto a tèra. ³⁰Dëdzora 'd ti a fan sente na plenta e a crijo con ameior, as campo ëd póer an testa, as raviolo ant la sënner. ³¹Për ti as berton-o ij cavèj e a van vestì ëd tèrliss; a piro për ti, an soa amaritudin, na plenta 'd deul mèra. ³²Për ti a fan na piorada, na complementa, a compon-o d'elegie për ti: 'Chi parèj ëd Tir, an mes al mar?' ³³Cora che dai mar a dësbarcavo toe merchandise, për deje da mangé a tante gent; con la bondosità 'd toe richësse e 'd toe dnerià ti 't fasie rich ij rè dla tèra. ³⁴Adess it ses bolversà dai flot, ant l'ancreus pì ancreus dj'eve. Toa caria e tut tò echipagi a son fongà con ti. ³⁵Tute le gent dj'ìsole a son restà sbaruvà për ti. Ij sò rè, colpì da lè sparm, a l'han ël visagi stravirà. ³⁶Ij marcant dij pòpoj a l'han subià dzora 'd ti, ti 't ses vnùita esse oget dë sburdiment, tut finì për sempe¹⁴⁵!

145 27:25-36 cfr. Arvelassion 18:11-19.

Contra 'l rè 'd Tir

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, dije al rè 'd Tir: ‘Sossì at fà savèj èl Signor Dé: Da già che tò cheur a l'é pien ëd babìa e che ti 't l'avìe dit: ‘Mi i son un dio e i vivo ant na sede divin-a, ant èl cheur midem dij mar’. Ti ch'it ses mach n'òm e pa nen un dio, it l'has ëd pretèise divin-e ch'as pseudo nen tolèresse¹⁴⁶. ³It pense d'esse pì savi che Daniel e che gnun segret a peussa ess-te stèrmà. ⁴Con toa savièssa e tò sust it l'has creà tò boneur, ti 't l'has ambaronà òr e argent drinta tò scrign. ⁵Con toa bravura ant èl comersi, it l'has fàit chërse toa richèssa e tò cheur a l'é montà an slè scagn. ⁶A l'é pèr lòn che parèj a dis èl Signor Dé: Da già che ti 't l'has pretèise divin-e¹⁴⁷, ⁷e bin! Varda che mi 't mandrai contra 'd foresté, le pì bàrbare dle gent. Lor a gavran la spa dal feuder contra toa bela savièssa e a violeran tò splendrior. ⁸Lor at faran tombé ant la tampa e ti t'andras a meuire 'd na mòrt afrosa ant èl cheur midem dij mar. ⁹Cand ch'it saras ëdnans ai tò sassin, diras-to ‘ncora ch'it ses un dio? Le man ed coj ch'at masseran, a saran cole 'd n'òm e pa d'un dio. ¹⁰Ti 't patiras la mòrt ëd coj ch'a son pa sirconcis¹⁴⁸, pèr man dè strangé. I son mi ch' it lo diso, mi, el Signor Dé.

¹¹Nosgnor a l'ha comunicame cost'àutra soa paròla. A l'ha dime: ¹²Fieul d'òm, anton-a na complementa pr' èl rè 'd Tir. Dije: “Pèrparèj at fà savèj èl Signor Dé: “Ti 't j'ere 'n model ëd pèrfession, pien ëd savièssa e 'd blèssa soasìa. ¹³Ti tè stasìe an Eden, èl vèrzé 'd Dé. Tute sòrt d'angivaje a formavo tò mantel: rubin, topass, diamant, crisolit, òniss, zasp, zafir,

146 An ebràich " e it l'has creà an tò cheur/ment/pensé (נָפֶשׁ, lev) parèj dël cheur dël pensé dle divinità.

147 O “it ses fate un cheur tanme col ëd Dé”.

148 La gent ëd la Fenicia a praticava la sirconcision, parèj che costa espression a l'é figurativa. A veul dì che lor a saran tratà 'd manera dzonoranta. Ij popoj nen sirconcis a l'ero considerà 'nferior e ampur. Ch'as vèdda: 31:18 e 32:17-32.

èscarboncl, èsmerald, e òr a l'ero 'l travaj dij tò pendent e 'd toe montadure, prontà pèr ti dal di ch'it j'ere stàit creà. ¹⁴I son èstàit mi ch'i l'hai butate ambeleli ansem a 'n cherubin protetor con j'ale dèstèise. Ti 't j'ere an sla montagna santa e it marciave an tra 'd pere afoà. ¹⁵Dal di ch'it ses stàit creà, it j'ere senza rimpròcc an tò comportament, ma it ses rendute colpèivol¹⁴⁹. ¹⁶La prosperità 'd tò comersi a l'han ampinite 'd violensa e it l'has pèccà; a l'é parèj che mi i l'hai scassate da la montagna 'd Dé - èl cherubin protetor a l'ha parate fòra da 'n mes èd le pere afoà. ¹⁷Toa blèssa a l'ha 'mpinite d'orgheuj, tò splendrior a l'ha fate perde la rason. Anlora i l'hai campate a tèra e i l'hai fate dventé nè spetàcol pr' ij rè. ¹⁸It l'has antamnà ij tò santuari con ij tò tanti pèccà e con tò comersi dzonest. Parèj i l'hai fàit che 'n feu a seurtissa da ti e at consumèissa. Tuti coj ch'at vardo a vèddo nen d'austr che sènner spatarà pèr tèra. ¹⁹Tuti coj che a l'han conossute an tra le gent a son restà costernà pèr toa sòrt; mach a vardete tuti a n'avran mach dè sgiaj, pèr sempe”.

Contra Sidon

²⁰Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²¹“Fieul d'òm, adress-te a la sità 'd Sidon e profetisje contra. ²²Dije: ‘Sòn a l'é lòn ch'at fà savèj 'l Signor Dé: Mi it dèsfido¹⁵⁰, Sidon! Mi i mostrerai mia glòria an mes èd it. Cand ch'a sarà compìa contra 'd ti mia sentensa e i manifesterai mè podèj sovran, a savran ch'a l'é mi èl Signor. ²³I manderai la pestilensa ant la sità e a scorerà 'l sangh pèr le stra. La spa at atacherà da tute le bande e 'd vitime a tomberan an mes èd ti. Antlora a savran ch'a l'é mi èl Signor”.

149 O: “fin-a al moment che 'l pècà a l'é stàit dèscorvù an ti”.

150 O: “Vàrdme contra 'd ti”.

Rimpatriament d'Israel

²⁴Èl pòpol d'Israel a patirà pa pì pèr ëd ronze àusse nì pèr dè spin-e ch'a fan mal a tuti coj ch'a-j èstan aranda e a-j dèspresio. Antlora a savran ch'a l'é mi èl Signor Dé.

²⁵Èl Signor Dé av fà savèj sossì: 'Cand ch'i l'avrai torna butà ansema la gent d'Israel che adess a viv ësbardlà, i manifesterai mè podèj¹⁵¹ an presensa dle nassion. J'Israelita a staran an sò pais ëd lor, la tèra ch'i l'hai daje a mè servent Giacòb. ²⁶Lor a vivran pasi an cola tèra, a fabricheran ëd ca e a pianteran ëd taragne. A vivran an tuta securèssa cand che mi i compirai mia sentensa contra 'd tùit ij pòpoj ch'a-j èstan dantorn e a-j dèspresio. Antlora a savran che mi, èl Signor, i son sò Dé 'd lor¹⁵²'.

29

Contra dl'Egit

¹Dl'ann ch'a fà des¹⁵³, èl dódes dël mèis ch'a fà des, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²Fieul d'òm! Adrèss-te al Faraon, rè d'Egit, e profetisa contra 'd chiel e contra dl'Egit tut antreggh. ³Dije: 'Sossì av fà savèj èl Signor Dé: 'Mi 'm diciaro contra 'd ti, Faraon, rè d'Egit, gran cocodrilo sdrojassà an mes dël Nil, ti ch'it l'avie dit: Èl Nil a l'é mè, i son èstàit mi midem a creélo'. ⁴I butrai 'd cròch a toe massèlle e i tacherai ij pèss ëd tò Nil a toe scaje e it farai seurte da toe eve con tùit ij pèss dij tò fium ampeisà a toe scaje. ⁵Mi 't camperai ant èl desert, con tùit ij pèss dij tò fium. E it tomberas an mes ëd la campagna, senza esse nì cojù nì sotrà. Ti 't saras pastura dle bestie dla tèra e dj'osej dël cel. ⁶Antlora tuti j'abitant dl'Egit a savran che a l'é mi 'l Signor. Ti, Egit, it ses un pontel ëd

151 O: "mia santità".

152 28:20-26 Gioel 3:4-8; Sacaria 9:1-2; Maté 11:21-22; Luca 10:13-14.

153 29:1-32:32 cfr. Isaia 19:1-25; Geremia 46:2-26.

canaveuj pèr Israel¹⁵⁴. ⁷Cand ch'at ciapavo, ti 't -j ës-ciapave an man¹⁵⁵ sgarblandje tuta la spala. Se lor as pogiavo a ti, ti të sfrisave, fasendje strambalé ij sò ren.

⁸A l'é pèr lòn, a dis ël Signor Dé: che mi i mando contra 'd ti na spa, e i rancherai da ti òm e bestie. ⁹Èl pais d'Egit a sarà desolassion e ruin-a. Antlora as savrà ch'a l'é mi ël Signor.

Ti 't l'has dit: 'A l'é mè 'l Nil, i son èstàit mi a felo'. ¹⁰E bin, vèrdme contra 'd ti e contra tò Fium. I farai dël pais d'Egit na ruin-a, na ruin-a desolà, da Migdòl a Siene e fin-a ai finagi d'Etiòpia. ¹¹A-i pasrà nen pé d'òm e a-i passerà pa 'l pé 'd na bestia: a sarà pa pì abità pèr quarant'agn. ¹²I farai dël pais d'Egit na desolassion ant ël mes dij pais solì; soe sità a saran le pì ruinà dle sità an ruin-a. I sbardlerai j'Egissian an tra le gent; i-j spatarerei pr'ël pais'.

¹³Contut, sossì at fà savèj ël Signor Dé: Passà ch'a saran quarant'agn, mi i assemblerai torna j'Egissian da le nassion andov a l'ero stàit dèspèrdù. ¹⁴I arnovrai la vita dl'Egit e a torneran andré ant el pais ëd Patros¹⁵⁶, ël pais d'andova ch'a rivavo. Lor a formeran un regn modest. ¹⁵L'Egit a sarà 'l pì cit dij ream e a sarà pa pì alvà dzora dle gent; mi i lo farai sèmpe pì cit e a domineran mai pì j'àutre nassion. ¹⁶E pèr la ca d'Israel, lor a saran pì nen la speransa, nen mach, ma a-j ricordan la pèrversità 'd cand che a s'adressavo a lor. Antlora a savran ch'a l'é mi 'l Signor Dé”.

154 Cf. Isaia 36:6.

155 Èl test consonàntich ebràich (Chetiv) a implica **קָנַח** (vecappeca, "pèr soa man") ma soa letura an brova (Qere) a l'ha mach **קָנַח** (vaccaf, che contut a l'é sempe "pèr man"). Jè LXX a lesò "con soa man", che a 'mplicherìa **קָנַח** (vecappam)

156 Parèj ël TM che a les **וַיִּתְּנֵם** (vahashivoti, "I farai an manera 'd torné") un Hiphil(causativ) dël verb **נָשַׁב** (shuv, "torné"). Jè LXX, Pessità Siriaca e Volgata a traduvo parèj coma se l'ebraich a l'avèissa vocalisassion: **וַיִּתְּנֵם** (vehoshavètti, "I Io farai sté") un Hiphil ëd **נָשַׁב** (iashav "abité").

Nabucodenesar a conquista l'Egit

¹⁷L'ann che a fà vinteset, al prim di dël prim mèis, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: “Fieul d'òm, Nabucodenesar, rè 'd Babilònia a l'ha angagià sò esércit ant n'impresa gròssa contra 'd Tir. Tute le teste a son èstàite plà e tute le spale scortia, ma chiel a l'ha pa ricavà 'd profit da soa 'mprèisa contra Tir, nì pèr chiel, nì pèr soa armeja. ¹⁸A l'é pèr lòn, che 'l Signor Dé a dis parèj: ¹⁹“Vardé che mi i dago 'l pais d'Egit a Nabucodenesar, rè 'd Babilònia. As porirà via soe richèsse, as farà padron ëd soe piàite, a ravagerà, costà a sarà 'l salari ëd soa armeja. ²⁰An paga pèr la pen-a ch'a l'é piasse, mi i-j darai ël pais d'Egit, pèrchè l'imprèisa a l'ha compila pèr mi. I lo diso mi, ël Signor Dé. ²¹An col di-là, mi i farai arnasse 'l podèj dël pòpol d'Israel, e a ti it farai parlé an mes a lor. Antlora lor a savran ch'ël Signor a l'é mi”.

30

Èl Di 'd Nosgnor e l'Egit

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²Fieul d'òm, profetisa e dis: ‘Sossì a nunsia ‘l Signor Dé: “Aussé ‘d gëmm! Ah! Che di a sarà col-li! ³Èl Di ‘d Nosgnor a s'avzin-a. A sarà na giornà caria ‘d nivole¹⁵⁷, l'ora che le nassion a l'avran da fé sò rendicont. ⁴An sl'Egit a-i rivrà lè spa e l'Etiòpia a tèrmolera ‘d pàu cand ant l'Egit a-i sarà caria ‘d vittle, cand che soe richèsse a-j saran portà via e as darà ‘l gir a soe fundamenta. ⁵Etiòpia, Put e Lud, tùt ij sò mersenari, la Libia e j'òm dij pais ch'a-j son aleà¹⁵⁸, a tomeran vittle dla spa.

157 O: “un di ‘d nivole”. Costra espression a parèss ëdcò an Gioel 2:2 e Sofonia 1:15; a ‘rciama l'aparission ëd Nosgnor an sël Mont Sinai (Surtia 19:9, 16, 18).

158 O “ij fieuj dl'Aleansa”: a peul desse ‘dcò ch'as arferissa a j'Israelita ch'a stan an Egit.

⁶Èl Signor a fà savèj sossì: Coj ch'a sosten-o l'Egit a robateran; a drocrà l'orgheuj èd soa fòrsa. Da Migdol fin-a a Assuan, a tomberan vîtime dla spa. I lo diso mi, èl Signor Dé. ⁷Coste region a restran pì desolà 'd qualsëssia àutra region; soe sità a saran pien-e 'd ruin-e, pì che qualsëssia àutra sità. ⁸Cand che mi i darai feugh a l'Egìt e i dèstruirai tuti coj ch'a lo giuto, as savrà che 'l Signor a l'é mi. ⁹An col di-là a seurtiran èd nunsì che mi i mandrai, a partiran an barca pèr sbaruvé l'Etiòpia. L'Etiòpia a tèrmolerà ant èl di che l'Egit a sarà destruvù. Col di-lì a l'é 'n camin ch'a riva!

¹⁰Èl Signor Dé a fà savèj sossì: I-i farai chité l'arbeuj d'Egit con èl mojen èd Nabucodenesar rè 'd Babilònia. ¹¹Chiel, con soa armeja, la pì afrosa ch'a-i sia an tra le nassion, a vnirà a vasté col pais. A dësfodran soe spa contra l'Egit e 'mpiniran èl pais èd carope. ¹²A farà suvé ij canaj dël Nil e a butrà l'Egit an man èd gent bàrbare. I i vasterai la tèra e lòn ch'a conten pèr mojen èd forèsté. A l'é mi, èl Signor, ch'i lo diso.

¹³Èl Signor Dé a nunsia sossì: I dèstruirai j'òdoj arbutant, i farai dësparì ij dé fàuss da Menfi. An Egit a-i saran pa pì èd governant¹⁵⁹. I spantierai lè sparm pèr tut èl pais. ¹⁴I vasterai Patros, i darai feu a Zoan, i butrai an esecussion mia sentensa contra 'd Tebe. ¹⁵I anvischerai mia ira dzora Pelusium¹⁶⁰, la sitadela d'Egit; i sterminerai j'abitant èd Tebe. ¹⁶I butrai a feu l'Egit, Pelusium a sè storzrà ant l'angonìa, Tebe a sarà strinconà e Menfi, a sarà drocà dai nemis an pien di. ¹⁷Ij giovo d'Eliòpolis e 'd Pi-Beset¹⁶¹ a tomberan vîtime dla spa e j'abitant a saran mnà via pèrzoné. ¹⁸An Tafni a vnirà sombr èl di, cora che i-i s-ciaprai èl giov amponù da l'Egit e l'orgheuj èd soa potensa a vnirà a chité; na nìvola a quatrà j'abitant

159 O: "èd prinsì".

160 An ebràich: "Sin".

161 Eliòpolis e Bubastis.

öd le sità e a saran fàit pèrzoné. ¹⁹Cand che mi i butrai an esecussion mia giusta sentensa contra l'Egit, a savran che 'l Signor a l'é mi”.

Èl rè 'd Babilònia, strument öd Dé

²⁰Ant èl di ch'a fà set dël prim mèis öd l'ann che a fà óndes, èl Signor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²¹“Fieul d'òm, scota: Mi i l'hai trancià 'l brass öd Faraon, rè d'Egit, ma chiel a l'é pa stàit meisinà con medicament, nì fassà con binde pèr feje arpijé fòrsa tant da menié torna la spa. ²²A l'é pèr lòn che 'l Signor a fà savèj: I vnirai¹⁶² ancora contra 'd Faraon, rè d'Egit, i-j trancerai 'dcò l'àutr brass ancora bon e i-j farai tombé la spa da 'n man. ²³I sbardlerai j'Egissian an tra le gent, e i-j sbèrgiàirerai an d'àutre tère. ²⁴Nopà, a son ij brass dël rè 'd Babilònia che i farai pì fòrt e i-i butrai an man mia spa: i trancerai ij brass öd Faraon, che a gèmrà dè 'dnans öd chiel, coma che a piorassa un ferì a mòrt. ²⁵I farai fòrt ij brass dël rè 'd Babilònia, antramentre ch'a saran ij brass öd Faraon a tombé. Cand che i butrai mia spa ant la man dël rè 'd Babilònia e chiel a la dèstendrà an sla tèra d'Egit, tuti a savran che 'l Signor a l'é mi. ²⁶Cand che mi i sbardlerai j'Egissian pèr tute le nassion e a saran dèspèrdù pr' àutri pais, tuit a savran che 'l Signor a l'é mi.

31

L'Egit, séder arrogant

¹Ant l'ann ch'a fà óndes, ant èl ters mèis, a cap dël mèis, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, dije a Faraon rè d'Egit e a soa gent: ‘A chi penses-to dè smijeje an toa grandeur? ³Varda,

¹⁶² La paròla הִנְנֶה (hinneh=varda-li), ch'a l'é dovrà sù ant èl test original, a fà pijè consiensa 'd cheicòsa che ambelessì a l'é stàit virà com s'a fùissa un verb.

considera l'Assiria¹⁶³, a l'era un séder dël Liban, con na maravija 'd branch, a dasia d'ombra tanme na foresta e a l'era motobin àut; sò cò a l'era ant le nìvole. ⁴J'ave a l'avìo falo chërse, j'adoss dël sot-tèra a l'avìo alvalo; a j'ero 'd fium tut dantorn al leugh anté ch'a l'era stàit piantà e 'd bialere a seivavo tuti j'erbo dij camp. ⁵Për lòn a l'era chërsù pì àut ëd tuti j'àutri erbo dël camp; ij sò branch a l'ero slongasse, soe frasche a l'ero dëstendusse për la bondosità dj'ave, antramente che a chërsìa. ⁶An tra ij sò branch a l'avìo fàit nì tuit j'osèj dël cel, sota 'd soe feuje a l'avìo partorì tute le bestie servaje: a soa sosta tute le nassion pì gròsse a l'ero setasse. ⁷A l'era fiamengh an sò auteur e ant la larghëssa 'd soe fronde, perchè soe rèis a l'ero slongasse ancreus fin-a a d'ave bondose. ⁸Ij séder dël vèrzé 'd Dé¹⁶⁴ a l'ero e a podìo pa eclisselo e j'arsipress a jë smijavo pa con soe còme; fin-a ij plajo a podìo pa esse gnanca parèj d'un dij sò branch: gnun erbo dël vèrzé 'd Dé a l'era parja an blëssa. ⁹Mi i l'avìa falo na maravija con tuit ij sò branch; tuti j'erbo dl'Eden, ant ël vèrzé 'd Dé, a n'avìo anghìcio.

Ël Faraon: séder campà giù

¹⁰Për lòn, ël Signor Dé av fà savèj sossì: Da già che a l'era alvasse a cola autëssa e a l'avìa butà 'l cò an tra le nìvole e sò cheur a l'era dasse 'd sagna për soa grandeur, ¹¹mi i l'hai falo tombé ant le man d'un cap ëd nassion perchè a lo tratëssa com a meritava për motiv ëd soa 'mpietà. I l'hai dëstituilo! ¹²Ëd pòpoj forèsté, an tra ij pì barbàrich, a l'han falo a tòch e dëstendolo an sle montagne. Për tute le valade a son tombà ij sò branch e ansima a minca n'ersa dla tèra a son s-ciapasse ij sò brombo. Tute le gent

163 L'istess che l'Egit, l'Assiria a l'era stàita na potensa granda, ma Nosgnor Dé, a sò temp, a l'ha fala tombé. L'Egit a l'avria da amprende la lesson: a-i é gnun-a nassion, për poderosa ch'a sia, ch'a peuda scapé dal giudissi 'd Nosgnor. D'àutre version, pitost che andeje dapress al test ch'i l'oma sì, a preferisso armendé 'l nòm propri "Assiria" e rendlo parèj d'un tèrmin ch'a l'ha l'istess son, ch'a veul dì "buss" (cfr., Ezechiel 27:6), ch'a smija mej ess-ne 'l paralel a "séder dël Liban" ant la linea ch'a ven dòp. An èsto cas ij vv. 3-18 as arferisso tuti a l'Egit e pa a l'Assiria.

164 Cfr. Génesi 2:9.

dël pais a son èslontanasse da soa ombra e a l'han chitalo. ¹³Ansima a soe ruin-e tuti j'osèj dël cel as pògio, antramentre che an tra ij sò branch a-i va minca bestia sèrvaja. ¹⁴Për costa rason tuti j'erbo seivà da j'eva a s'esalteran pa pì pèr soa autèssa e a s'alveran pì nen dzora dle nìvole, nì pèr sò auteur a l'àbia fiusa an chiel gnun-a pianta ch'a bèiv d'eva. Pèrchè tuit a l'han destin èd meuire, finì ant èl pais èd sot-tera, l'istess che 'l pì comun dij mortaj¹⁶⁵, an tra coj che a calo ant la Tampa.

¹⁵Sòn a dis Nosgnor Dé: Èl di che Faraon a l'é calà ant èl pais dij mòrt¹⁶⁶ mi i l'hai fàit deul: i l'hai quatà pèr chiel èl balatron, i l'hai fèrmà ij sò fium e j'eva gròsse a l'han chità; i l'hai fàit vèstì èl Liban a deul e tuti j'erbo dël camp a son sèccasse pèr chiel. ¹⁶Al rabel èd soa tombà i l'hai fàit tramblé le nassion, cora ch'i l'hai falo robaté ant èl pais dij mòrt con coj che a calo ant la gava. A son confortasse ant la region èd sota, tute le piante dl'Eden, la part pì sernùda dël Liban, tuti coj seivà da j'eva. ¹⁷Èdcò lor con chiel a l'ero calà ant èl pais dij mòrt, a riunisse con le vùtime dla spa, coj che an tra le gent a l'ero ij sò aleà e a trovavo sosta sota soa ombra.

¹⁸A chi chèrdes-to dè smijeje pèr glòria e pèr grandèssa an tra j'erbo dl'Eden? Èdcò ti 't saras pressipità ansema a le piante dl'Eden ant èl pais èd sot-tèra; it saras cogià an tra 'd coj ch'a son pa sirconcis e con le vùtime dla spa! Sòn a-i rivrà a Faraon e a tuta soa gent. I lo diso mi, èl Signor Dé.

165 O: "an mes ai fieuj dl'òm".

166 Le Sheòl, o l'infern.

32

Complenta pr' èl Faraon, èl cocodril

¹Èl prim dì dël mèis ch'a fà dódes ëd l'ann dódes, Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. Am disìa: ²Fieul d'òm, anton-a na plenta për Faraon, rè d'Egit, e dije:

“Ti 't j'ere parèj d'un lionèt an tra le gent, ma tanme un mostro ant ij mar; con toe naris ti 't bolversave ij fium, con toe piòte it fasìe vnì tùrbole j'eve e t'ampautave tò cors d'eva. ³Ma ora sossì at fà savèj èl Signor Dé: "I dèstenderai mia rèj contra 'd ti con na ciambreja 'd vaire pòpoj; e an mè griseul at tireran a riva. ⁴It camperai an sla tèra, it lasrai an mes al camp. I farai calé tuti j'osej dël cel a fé pasturagi ëd ti e i permëttrai che le bestie feroze at divoro. ⁵I spatarerai toa carn an sle montagne, e ampinirai le combe dij tòch ëd toa caropa marsa. ⁶Con lòn ch'a cola da ti, mi i-j darai da bèive a la tèra con tò sangh, fin-a le montagne e ij ravin a saran pien ëd tò sangh. ⁷Ant èl moment ch'it tomberas dèsmortà, mi i quaterai èl cel; i farai scure le stèile. I cheuvrerai èl sol ëd nivole e la lun-a a bërlusrà pi nen¹⁶⁷. ⁸I-i butrai èl deul për ti a tute le luminàrie dël cel e 'l top a sarà dèstendù dzora 'd toa tèra. I lo diso mi, èl Signor Dé".

⁹Vaire gent a l'avran èl cheur sagrinà da mi, cand ch'i farai rivé la neuva 'd toa dèstrussion an tra ij pòpoj, an tra contrà che ti 't conòsse pa. ¹⁰Vaire nassion a restran sesìe dè 'dnans a toa sòrt e ij sò rè a trambleran d'oror për càusa toa, ant èl moment che i ambrancherai mia spa dè 'dnans ëd lor, minca un moment, tuti lor a tèrmoleran për soa vita, ant èl dì ëd toa ruin-a.

167 Cfr. Isaia 13:10; Maté 24:29; March 13:24-25; Luca 21:25; Arvelassion 6:12-13; 8:12.

¹¹Èl Signor Dé at fà savèj sossì: la spa dël rè 'd Babilònia a t'arciaprà. ¹²I camperai giù toe òrde con la spa dij guerié ij pì coragios e le gent le pì feroze a vasteran l'orgheuj d'Egit e tuti coj ch'a-i àbito a saran èsterminà.

¹³I farai meuire tut sò cabial an sle rivere dj'ëve gròsse: pé d'òm a conturberà pa pì j'ëve, nì ongia 'd bestia a-j farà vnì tûrbole. ¹⁴Antlora i farai torné pasie soe eve e parèj dl'euli a scoreran soe bialere. I lo diso mi, èl Signor Dé. ¹⁵Ant èl moment che i l'avrai fàit na desolassion ëd la tèra d'Egit e slontanà da tut lòn ch'a peul conten-e 'd fàit, cand che i l'avrai frapà tùit ij sò abitant, antlora as savrà ch'a l'é mi èl Signor.

¹⁶Costa-sì a l'é la plenta ch'a sarà cantà: a la canteran le fije dle gent, a la canteran an sl'Egit e për tuta soa furfa. I lo diso mi, èl Signor Dé”.

La Tampa: destin dij pòpoj potent

¹⁷Al quìndes dël mèis dl'ann ch'a fà vint, èl Signor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ¹⁸“Fieul d'òm, adess fà plenta 'd deul për la sòrt ëd la gent d'Egit; faje calé ansema a le fije 'd pòpoj potent ant la banda pì bassa dla tèra, con coj ch'a calo ant la Tampa. ¹⁹Dije: ‘Èd chi ses-to pì bel? Ven giù e stà dèstèis ansem a coj ch'a son nen sircocis! ²⁰Lor a tonberan an tra ij mòrt dè spa; la spa a l'é già consigné: frapa a mòrt l'Egit e tuta soa gent. ²¹Da ‘n mes dël pais dij mòrt, ij mè guerié ansema ai sò aleà a-j parleran. Coj ch'a son nen sirconcis, vùtime dla spa, a saran dèstèis con coj ch'a son mòrt dè spa.

²²Ambelelà a-i è l'Assiria e tuta soa gent, d'antorn a soa seportura: massà, tuti passà dè spa da part a part. ²³Pèrchè soe seporture a son butà ant èl fond ancreus ëd la Tampa. E soa ciambreja a l'é tuta d'antorn ëd la tomba: tuti massà, pèrtusà dè spa, lor che a spantiavo sparm ant la tèra 'd coj che a son viv. ²⁴Ambelelà a-i é Elam con tuta soa gent, d'antorn a sò sepolcr; tùit a son èstàit passà da part a part. Robotà, nen-siconcis, ant la region ch'a stà sota la tèra, lor ch'a sèmnava afror ant la tèra dij viv. Ora a pòrto soa ónta con coj che a tomo ant la Tampa.

25An tra ij mòrt a l'han fàit pèr chila 'n let, ansema a tuta soa gent dantorn a soa tomba. A son tuti nen-sirconcis, massà da la spa, pèrchè a l'avìo spantià lè sbaruv ant la tèra 'd coj che a vivo, an portand sò dësдор con coj ch'a calo ant la Tampa; a son èstàit piassà an tra ij mòrt èd guèra.

²⁶Mesech-Tubal a l'é ambelelà, con tuta soa gent d'antorn a soa tomba: tuti nen-sirconcis, mòrt dè spà, pèrchè anfundìo lè sburdiment ant la tèra 'd coj ch'a son viv. ²⁷Lor a saran pa butà aranda dj'eròj tombà d'antan, calà ant èl pais dij mòrt con soe arme da guèra, con soe spa butà sota soa testa e jè scù¹⁶⁸ dzora 'd sò òss, cand che lè sbuj dè sti guerié a l'era ant la tèra dij viv. ²⁸Ma ti 't saras ès-ciapà an tra coj ch'a son pa sirconcis e ti 't saras cogià ansem a coj ch'a son èstàit massà da la spa.

²⁹Edom a l'é là con ij sò rè e tuit ij sò prinsì. Malgré sò valor a son èstàit cogià ansema a coj che la spa a l'ha massà; a son cogià ansema ai nen-sirconcis e coj che a robato ant la Tampa. ³⁰Ambelelà a son tuit ij prinsì dèl setentrion, tuit ij Sidonian, che a dispèt dèl teror èspantià da soa potensa 'd lor a son calà con èsbuj vèrgognos ansem ai mòrt. A son cogià nen-sirconcis ansem ai trapassà da spa e a pòrto soa vergògna con coj ch'a calo ant la Tampa.

³¹Faraon a-j vedrà e a sarà consolà da la sòrt èd tuta soa gent; chiel e tuta soa armeja e saran vītima dla spa. I lo diso mi, èl Signor Dé. ³²Dabon, i l'hai sbaruvalo ant la tèra dij viv, pura a sarà cogià an mes ai nen-sirconcis e coj ch'a l'ero stàit massà dè spà: Faraon e tute soe burià 'd gusaja. I lo diso mi, èl Signor Dé.

168 Ebràich: "e soe pèrversità a l'ero dzora 'd sò òss. Pa ciàir lòn che a voreria di costa afermassion. A la lus dèl paralelism (vèdde "spa") a l'é mej emané דַּבִּי אֶלְיָ (avonotam; "soe pèrversità") pèr דַּבִּי לְיָ o דַּבִּי אֶלְיָ (tsinnotam o tsinnatam; "ij sò scu" o " èl sò scu").

33

Esechiel, sentinela d’Israel

¹Nosgnor a l’ha comunicame soa paròla. A l’ha dime: ²“Fieul d’òm, parla a tò pòpol e dije: ‘Butoma che mi, ël Signor, i fasa vnì la spa dël nemis contra un pais, e che la gent dël pòpol a vada a pijé un dij sò për feje fé la sentinela. ³Cand che chiel-sì a ved la spa dël nemis ch’as avzin-a al pais, as buta a soné ‘l còrn për avertine ‘l pòpol. ⁴S’a-i é cheidun ch’a sent bin ciàir ël son dël còrn, e malgré lòn a-j dà pa da ment e as lassa sorprende da la spa, la colpa ‘d soa mòrt a sarà mach la soa. ⁵A meurerà për colpa soa, perchè a l’ha nen daje da ment al son d’avertiment dël còrn. S’a l’avèissa daje da ment a l’avrìa salvasse la vita. ⁶Butoma, al opòst, che la sentinela a vèdda ch’as avzin-a la spa dël nemis, ma a son-a pa ‘l còrn për buté an vardia la gent. Se cheidun parèj a l’é pijà ‘d sorprèisa e a ven massà, col-lì a ‘ndrà a meuire pr’ ij sò peccà, ma ‘d sò sangh mi i në ciamerai cont a la sentinela.

⁷Ore, fieul d’òm, mi i l’hai ciamate për esse ti la sentinela dël pòpol d’Israel. Cora ch’it sentiras da mia boca un crij d’alerta¹⁶⁹, bùtje an vardia da part mia. ⁸Se mi i mnasso ‘l pèrvers disendije: ‘Ti, òm pèrvers, ëd sicur t’andras a meuire’, e se ti ‘t l’avertiss pa e it jè dise nen perchè a peussa convertisse da soa gramissia, costì a meurerà për colpa soa, ma dël sò sangh mi i në ciamerai cont a ti. ⁹Ma se, nopà, it lo avertisse perchè a chita ‘d marcé an sla cativa stra e chiel a lo fà pa, col-lì a meurerà për colpa soa, ma ti t’avras salvà toa vita.

¹⁰“Ti, fieul d’òm, dije al pòpol d’Israel: ‘Vojàutri i dise: ‘I portoma ‘l pèis ëd nòstre colpe e dij nòstri pecà e për motiv ëd lòn i vnoma esse minca di sèmper pì màire e fiach! An che manera podrom-ne vive?’ ¹¹Dije, donca, da part mia: ‘Mi, ël Signor, i fortisso, com a l’é sicur che mi i vivo, che mi

169 O: “na paròla”.

i l'hai gnun piasì 'd vèdde 'l peccador ch'a meuir, ma i l'hai pì car che chiel a chita 'd marcé an sla cativa stra¹⁷⁰ e a viva. Cambié diression, chité 'd marcé an sla cativa stra! Veule pròpi meuire, pòpol d'Israel?'.

¹²‘Ti, fieul d’òm, al tò pòpol dije ‘dcò sossì: ‘Èl bin¹⁷¹ che n’òm giust a l’avìa fàit, a lo salverà pa se un di chiel a arfuda lòn ch’a l’è giust e a dventa n’arviro¹⁷². Èl mal che un peccador a l’avìa comèttù, a causerà pa soa pèrdission se un di chiel a chita ‘d fé lòn ch’a l’è mal. Parèj èl giust a podrà pa vive se un di a tomba ant èl pecà, bele se fin-a a ‘ntlora a l’era stàit giust.

¹³Butoma che mi i-j disa al giust che chiel a vivrà 'd sigur, e chiel, pensand d’esse giuamai a pòst, a comètt èd cativerie. An col cas-lì, le bon-e assion ch’a l’avìa fàit an precedensa a saran dèl tut dèsmentià e a l’avrà da meuire pèr motiv èd le colpe ch’a l’è stane responsàbil pì tard. ¹⁴Al opòst, se mi i diso al pèrvers che ‘d sigur a l’avrà da meuire, e chiel a chita ‘d fé ‘l mal, a viv con dritura e a fà ‘l bin; ¹⁵se chiel a rend èl gagi e a dà ‘ndré lòn ch’a l’avìa robà, s’a ubidiss ai precèt ch’a dan la vita e a comètt nen èd mal, a l’è bin sigur che chiel a vivrà, a l’avrà pa da meuire. ¹⁶Ij pecà ch’a l’avìa fàit an passà a saran pì nen ciamà a sò cont. A l’è bin sigur ch’a vivrà s’a l’ha vivù con dritura e a l’ha fàit èl bin.

¹⁷Tutun, coj dèl tò pòpol a diso: ‘La manera 'd fé 'd Nosgnor a l’è pa giusta!’ Nopà, d’esse nen giusta a l’è soa manera ‘d fé ‘d lor! ¹⁸Se ‘l giust a chita ‘d fé ‘l bin e a comètt èl mal, a l’è pèr colpa ‘d lòn ch’a l’avrà da meuire. ¹⁹Tutun, se ‘l pervers a chita ‘d comètte ‘l mal, a viv con dritura e a fà ‘l bin, chiel a vivrà grassie a lolì. ²⁰E ancora a diran che la maniera ‘d fé ‘d Nosgnor a l’è nen giusta! Ch’i sapie, pòpol d’Israel, che mi i giudicherai minca un èd vojàutri conform a soa condòta”.

170 O: “as converta”

171 O: “la giustissia”.

172 O: “ant èl di ‘d soa arvira”.

Tombà 'd Gerusalem e jè scampà

²¹L'ann ch'a fà dódes ëd nòstra deportassion, ël dì sinch dël mèis ch'a fà des, në scampà ch'a vnìsìa da Gerusalem a l'é presentasse a mi e a l'ha dime: "La sità a l'é tombà¹⁷³". ²²Tutun, la sèira anans che lè scampà a rivèissa, la man ëd Nosgnor a l'era 'mpadronisse 'd mi e a l'é torname la paròla¹⁷⁴. ²³Nosgnor a l'ha dime: ²⁴'Fieul d'òm, stame bin a sente: Coj ch'a vivo ant cole ruin-e dla tèra d'Israel a diso perparèj: 'Se Abraham, ch'a l'era n'òm sol, a l'ha otnù 'l possess dël pais, con pì bon-a rason nojàutri, ch'i soma 'n bon nùmer, Nosgnor an darà 'l pais pèrchè i në sio padron'. ²⁵E bin! Dije: 'Sossì av fà savèj ël Signor Dé: "Vojàutri, ch'i pije part ai disné idolàtrich ch'as fan an sle montagne, ch'i bute vòstra fiusa ant ij vòstri ìdolv arbutant e i comètte 'd crimen ëd sangh, coma podriene pretende 'd conservé la proprietà dël pais? ²⁶Vojàutri ch'i confide mach an vòstre spa, ch'i comètte d'abominassion e i dzonore la fomna 'd vòst avzin, come podriene pretende 'd conservé la proprietà dël pais? ²⁷Dije da part mia: 'Ël Signor Dé av fà savèj sossì: Com a l'é sicur che mi i vivo, coj ch'a l'han chità le sità an ruin-a a andran a meuire dè spa, coj ch'a abito an pien-a campagna a saran mangià da le bestie feroze e coj che a stan ant le balme e ant ij leu malasi a meuiriran ëd contatt. ²⁸I vasterai 'l pais e i lo farai dventé 'n desert, e l'orgheuj ëd soa glòria a chiterà. Le montagne d'Israel a dventran na desolassion e pì gnun a 'ndrà a passeie. ²⁹Cand ël pais d'Israel a dventrà 'n desert dèspopolà pèr colpa 'd tute j'abominassion ch'a l'han comèttù, a savran che 'l Signor a l'é mi.

³⁰Ma ti, fieul d'òm, stà a sente. Coj ëd toa gent (ch'a parlo 'd ti arlongh le muraje e a le pòrte dle ca) as diso l'un l'àutr: 'Vnì donch a scoté che paròla a riva da Nosgnor!'. ³¹A ven a ti na furfa 'd gent ch'as seta an faccia 'd ti com a fussa la ciambrejèja 'd mè pòpol. Lor a sento toe paròle, ma a-j dan pa da ment. Lòn che lor a buto an pràtica a l'é la busiarderia ch'a l'é an

173 Cfr. 2 Rè 25:3-10; Geremìa 39:2-8; 52:4-14.

174 O: "ël Signor a l'ha dovertà mia boca dal moment che i j'era pa pì stàit bon a parlé"; Nosgnor a l'avìa gavaje la facultà 'd parlé, cfr. 3:26.

soa boca e sò cheur che a l'é mach an sò vantagi. ³²Varda¹⁷⁵, pèr lor ti 't ses mach tanme na canson d'amor cantà da na bela vos e bin compagnà da la mùsica. A scoto bin toe paròle, ma gnun a-j buta an pràtica. ³³Ant èl moment che tut sossì a rivrà - e vardé che lòn a riva sicura - antlora lòr a savran che coj-lì a l'avìo un profeta an tra 'd lor”.

34

Professìa contra dij bërgé

¹I l'hai arsèivù n 'arvelassion dël Signor ch'a disìa: ²“Fieul d'òm! Profetisa contra ij bërgé d'Israel, profetisa e dije ai bërgé: ‘Sossì a l'é lòn che 'l sovràn Signor a dis: Trist ai bërgé d'Israel ch'a cudisso mach lor midem! Dovrìo-ne nen lor cudì¹⁷⁶ soe fèje? ³I në bèive 'l làit¹⁷⁷, i në porteve a còl la lan-a, i në masleve le pì bele, ma dle feje vojàutri i n'eve pa soèn. ⁴I l'eve nen rinforsà le fèje fiache, varì cole ch'a l'ero malàvie, bindà le ferè, andàit a sèrché cole ch'a l'ero pèrdusse, ma i l'eve dominaje con rudièssa e violensa. ⁵A son spatarasse pèrchè a l'avìo gnun bërgé e a son dventà 'd mangé pèr le bestie sarvaje¹⁷⁸. ⁶Mie feje a son andàite 'd sa e dlà pèr le montagne e an su minca colin-a àuta. Mie feje a son andàite dèspèrdùe an su tuta la facia dla tèra e gnun a l'é 'ndàit a sèrcheje e armneje a la bërgerìa.

⁷Pròpi pèr sta rason-sì, vojàutri ij bërgé, scoté la paròla dël Signor: ⁸Com' a ch'a l'é segur ch'i vivo, èl Signor sovràn a fortiss: mie feje a son èvnùite a esse 'd pijàite, a son dventà 'd mangé pèr tute le bestie sarvaje. A-i era gnun bërgé ch'a-j cudijèissa, le feje. Ij mé bërgé a son pa andàit a sèrché e

175 La paròla הִנֵּה (hinneh, èd sòlit: "vèdde") a mostra 'd pijé cossiensa 'd cheicòsa che ambelessì a l'è stàit voltà da verb.

176 O: "pasturé", "dé da mangé".

177 O: "i në mange la grassa".

178 Cfr. Numer 27:17; 2 Crònache 18:16; Maté 9:36; March 6:34.

'rmen-e mie feje, ma a l'han mach cudì lor midem, a l'han pa cudì mie feje. ⁹Për sta rason-sì, vojàutri ij bërgé, scoté la Paròla dël Signor: ¹⁰Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovran Signor: Vardé, adess im buto contra ij bërgé d'Israel! A dovràn deme andarera mie feje¹⁷⁹. I-j lasserai pa pì feje da bërgé. I sciancherai mie feje da soa boca, parèj ch'a sio pì nen për lor ëd ròba da mangé. ¹¹Përché sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovran Signor: Vardé: mi midem i andrai a l'arserca 'd mie feje e i-j troverai. ¹²I sarai tanme 'n bërgé për sò strop dësperdù. I troverai mie feje e i j'arcupererai da tùit ij leugh anté ch'a son pèrdusse cand ch' a l'era fros e scur. ¹³Mie feje i-j farai seurte d'ant le nassion e i-j archeuierai dai pais foresté. I-j porterai torna an sò pais. I-j farai pasturé an sle montagne d'Israel, aranda dij torent e an tùit ij leugh anté ch'a sta la gent. ¹⁴Vera, i darai a lor ëd bon pasturagi an sj'àute colin-e d'Israel. Ambelelà as cogeran pàsie ant ij bej leugh e a saran sodisfàite dla bon-a erba dle colin-e. ¹⁵Mi midem i farai pasturé mie feje e mi midem i-j farai cogé an sl'erba, a fortiss ël sovran Signor. ¹⁶I andrai a l'arserca dle feje dësperdùe e i farai artorné cole ch'a 'ndasio dèdsà e dèdlà senza ch'a savèisso 'ndoa ch'a l'ero. I-j binderai le ferie e rinforserai cole ch'a son malavie. I farài fòra, nopà, coj bërgé ch'a l'ero angrassasse e fasse fòrt grassie a mè strop. Èdcò lor i-j faraj mangé - ma 'd mè giudissi!

¹⁷E vojàutri ch'i seve mè strop, sté a sente lòn che 'l Signor a dis a sò pòpol: "Vardé, i sarai 'l giudess ëd minca feja, 'd minca moton e 'd minca boch. ¹⁸É-lo nen pro d'avèj ciapà 'n bon pastoragi mach për vojàutri? Veul-ne 'dcò sbërgnaché lòn ch'a-i resta? È-lo nen pro për vojàutri 'd bèive d'eva ciàira? Veule 'dcò antèrbolè lòn ch'a-i resta con vòstri pé? ¹⁹Përché a dovrìa mè strop mangé lòn ch'i l'ave sbërgnacà e bèive l'eva ch'i l'ave 'ntèrbolà? ²⁰Për ësta rason-sì, scoté lòn ch' ël sovran Signor a dis: I giudicherai pro fra la feja grassa e la feja màira. ²¹A l'é vojàutre, feje grasse, ch'i l'ave possognà con ij fianch e con le spale e i l'ave slontanà le feje fiache a cornassà fin-a tant ch'i l'ave sbërgiairaje là fòra lontan. ²²Për lòn mi i arcupererai mie feje e a patiran pi nen d'abus. I giudicherai minca

179 O: "i arpjerai mie feje da soe man"

bestia dlë strop. ²³I stabilirai su 'd lor un sol bërgé: a sarà chiel a mneje an pastura, visadì mè servidor David. A sarà chiel a deje da mangé e a-j sarà èl bërgé¹⁸⁰. ²⁴Mi, èl Signor, i sarai sò Dé e mè servidor David a sarà 'n Prinsi fra 'd lor¹⁸¹; Mi, èl Signor, i l'hai parlà. ²⁵I sigilerai con lor un Pat èd pas e i tapareraì via dal pais tute le bestie sarvaje, parèj che mie feje a peusso stess-ne al sicur ant èl desert e fin-a deurme 'nt ij bòsch. ²⁶I benedirai mè pòpol e soe ca aranda dla colin-a santa e 'nt la stagion adata, i farai vnì la pieuva ch'a l'han dabzògn. A-i saran èd ramà 'd benedission. ²⁷J'erbo dij camp a daran sò frut e la tèra a porterà na bondosità d'arcòlt. A vivran an tuta securèssa an sò tèra. A r'conosseran ch'i son mi èl Signor cand i s-ciaperai la stanga 'd sò giov e i-j salverai da la man èd coj ch'a l'avìo faje d'ès-ciav. ²⁸A saran pa pì na pijàita pèr d'àutre nassion e le bestie sarvaje a-j divoreran pì nen. ²⁹I rendrai soa tèra famosa pèr l'abondansa 'd sò racòlt, parèj che mia gent a patirà pì nen la famin-a e le svergne 'd nassion forèstere. ³⁰Anlora a r'conosseran, che mi, èl Signor, i stago con lor e che lor a son mè pòpol, la ca d'Israel - a fortiss èl Dé sovràn. ³¹Vojàutre, mie feje, lë strop èd mia pastura, i seve mè pòpol, e mi i son vòst Dé - a fortiss èl Signor sovràn.

35

Contra d'Edom

¹Èl Signor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, adress-te al mont èd Seir e profetisje contra. ³Dije: “Èl Signor Dé at fà savèj sossì: ‘Varda, mont èd Seir¹⁸², mi i sarai tò aversari¹⁸³. I tnirai la man aussà contra ‘d ti e ‘t farai dventé ‘n desert desolà. ⁴I ardovrai an ruin-e toe

180 Cfr. Arvelassion 7:17.

181 Cfr. Esechiel 37:24.

182 Èl mont ès Seir a l'è da identifichesse con Edom, èl leugh anté ch'a stasio ij dissident d'Edom.

183 O: “Mi i son contra ‘d ti”.

sità e it vniras a esse na tèra vastà. Antlora it savras che ‘l Signor a l’ é mi.
⁵Da sèmpèr it l’has avù an ghignon j’Israelita e it l’has faje tombé vùtime
 dla spa ant èl moment èd soa malora, cand sò peccà a l’era rivà an cò. ⁶E
 bin, mi, èl Signor Dé, i fortisso, èd manera tant sicura che mia vita
 midéma, ch’it farai paghé pèr col sangh e col sangh at pèrseguirà. Ti ‘t
 l’has avù an ghignon coj ch’a pòrto tò sangh midem; pèr lòn at pèrseguirà
 ‘l sangh ch’it l’has vèrsà. ⁷I farai dèl mont èd Seir un desert desolà e pì
 gnun andrà a passeje. ⁸I ampinirai èd vùtime soe montagne. Dzora ‘d toe
 colin-e e drinta toe combe e an tùit ij tò rivass, a tomberan le vùtime dla
 spa. ⁹It lasserai desolà pèr sèmpèr e toe sità a saran pa pì abità. Antlora i
 savreve che ‘l Signor a l’ é mi. ¹⁰Ti disie: ‘Le dòi nassion, ij dòi pais¹⁸⁴ a
 son ij mè, nojàutri i-j pijeroma an possess’. Ma, an efet, èl Signor già a
 l’era lì, an Israel! ¹¹E bin, mi, èl Signor Dé, i fortisso, ‘d manera tant sicura
 che mia vita midéma, che mi ‘t traterai dl’istessa manera rabiosa e dl’istess
 furor ch’it l’avie tratà j’Israelita pèr l’òdio ch’it l’avie pèr lor. Im farai
 conòsse a lor da la manera ch’i-j castigherai¹⁸⁵. ¹²Antlora it savras che mi,
 èl Signor, i l’hai bin sentù tute j’ofèise ch’it l’has fàit a le montagne
 d’Israel. It disie: ‘Che ‘d desolassion ch’a l’ é restaie, a l’han dånje tanme
 nòstra pastura!’. ¹³Gròssa a l’è stàita vòsta ‘nsolensa contra ‘d mi e i l’eve
 multiplicà vòstre paròle contra ‘d mi. Mi i l’hai bin sentije’. ¹⁴Èl Signor av
 fà savèj sossì: ‘Ant èl moment che tuta la tèra as n’arlegrerà, mi i farai èd
 ti na desolassion. ¹⁵Dàit che ti ‘t ses arlegrate a vèdde l’ardità dla casà
 d’Israel ch’a l’ é restà desolà, l’istess i farai con ti - ti ‘t restras desolà, èl
 mont èd Seir e tuta Edom - vera, pròpe tuta! Antlora tùit a savran che ‘l
 Signor a l’ é mi¹⁸⁶!

184 L’arferiment a l’ é a Israel e a Giuda.

185 O: “da la manera ch’i farai giustissia con ti”.

186 35:1-15 cfr. Isaia 34:5-17; 63:1-6; Geremìa 49:7-22; Ezechiel 25:12-14; Amos
 1:11-12; Abdia 1-14; Malachia 1:2-5.

36

Benedission an sij mont d'Israel

¹Fieul d'òm! Për lòn ch'at risguarda, profetisa ai mont d'Israel e di: "Mont d'Israel! Scoté la Paròla dël Signor!". ²Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor: Ël nemis a l'ha parlà contra 'd vojàutri e a l'ha dit: 'Aha!', e, 'J'àutri leugh a son dventà 'd nòstra proprietà'". ³Parèj va anans a profetisé e di: Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor: 'Sicura, perchè a l'han rendùve desolà e a l'han crasave da minca diression, i seve dventà proprietà dël rest ëd le nassion, e i seve dventà materia 'd petegolam e 'd maldicensa an tra la gent.

⁴Për lòn, mont d'Israel, scoté la paròla dël sovràn Signor: Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor ai mont e a le colin-e, a le gòrgie e a le valade, e a le ruine desolà e a le sità bandonà ch'a son dventà piàita e na materia 'd derision al rest ëd le nassion aranda - ⁵Për lòn sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor: Sicura i l'hai parlà ant ël feu d' mè angagg contra 'd lòn ch'a resta dle nassion, e contra tuta Edom, che con gòj granda e dëspress a l'han fàit soa proprietà e piàita 'd mia tèra, për motiv ëd soe bele pasture.

⁶Për lòn profetisa 'ncora a la tèra d'Israel, e di ai mont e a le colin-e, a le gòrgie e a le valade: Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor: "Vardé, i l'hai parlà an mè angagg e an mia rabia, perchè i l'eve tolerà j'ofèise dle nassion. ⁷Parèj che sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovràn Signor: I faso la promèssa che le nassion aranda 'd ti a tolereran ëdcò lor j'ofèise. ⁸Ma vojàutre, mont d'Israel, i fareve chërse vòstri branch e portreve vòstr frut për mè pòpol Israel; perchè lor a rivran tantòst. ⁹Perché senza dubi mi i son da vòstra part; Mi 'm vireraj anvers ëd vojàutri, e i sareve laurà e sëmna. ¹⁰Mi i multiplierai vòstr pòpol - la ca antrega d'Israel, pròpe tuta. Le sità a saran populà e le ruin-e arcostruie. ¹¹I farai chërse an sù vojàutri 'l nùmer ëd la gent e dle bestie; a chërsran e a saran dru. Iv farai dventé abità tanme ij temp passà, e i farai tant pì 'd bin che al prinsipi dla vòstra stòria. Anlora i conoss-reve che mi i son ël Signor. ¹²I mnerai la gent, Mè

pòpol Israel, travers ëd vojàutri; lor av possedran e i vnireve esse soa ardità. Mai pi i portreve ‘l deul pèr soe masnà. ¹³Sossi a l’è lòn ch’a dis ël Signor sovràn: Pròpe pèrché lor av diso: Vojàutri i l’ève divorà d’òm, e i portreve ‘l deul pèr vòstra nassion ëd masnà, ¹⁴pèr lòn i divorereve pi nen ëd gent e mai pi i portreve ‘l deul pèr vòstra nassion ëd masnà, a fortiss ël sovràn Signor. ¹⁵Iv sogetrai mai pi a j’ofèise dle nassion; mai pi i portreve l’onta dij pòpoj; mai pi i portreve ‘l deul pèr vòstra nassion, a fortiss ël sovràn Signor.

¹⁶Nosgnor a l’ha ancora parlame. A l’ha dime: ¹⁷“Fieul d’òm, cand che j’Israelita a vivìo an soa tèra, a l’han scunciàla con soa condòta e ij sò malfé. Dè 'dnans ëd mi, soa condòta a l’era tanme l’ampurità ‘d na fomna ch’a l’àbia sò cors¹⁸⁷. ¹⁸Antlora i l’hai svèrsà mia rabia an sù 'd lor pèr motiv dël sangh ch’a l’han ësversà an sla tèra e pèr motiv dj’idoj ch’a l’han butà ‘n pé e ch’a l’han scunciàla. ¹⁹I l’hai dësbergiairaje antrames ëd le nassion; a l’ero ciampairà daspèrtut antrames ëd e nassion. I l’hai condanaje parèj pèr motiv ëd soa condòta e ij sò malfé. ²⁰Cand che, nopà, a son rivà ant le nassion andova a l’ero andàit, a l’han dëssacrà mè Nòm sant. Èd lor la gent a disìa: “Costi-sì a son ël pòpol dël Signor, ma a son andàit via da soa tèra”. ²¹I l’avìa a cheur mia reputassion santa¹⁸⁸, cola che la ca d’Israel a l’ha dëssacrà antrames ëd le nassion andoa ch’a son andàit. ²²Pèr costa rason-sì, dì a la ca d’Israel: “Sossì a l’è lòn che ‘l Signor sovràn a dis: A l’è nen pèr vojàutri ch’i son an camin d’anterven-e, ca d’Israel, ma mach pèr arvendiché mia santa reputassion, cola ch’ i l’ève dëssacrà antrames ëd le nassion andoa ch’i seve andàit. ²³Mi i esaltrai¹⁸⁹ mè grand Nòm ch’a l’è stàit dëssacrà antrames ëd le nassion, ël Nòm che vojàutri i l’ève dëssacrà antrames ëd le nassion. Le nassion a savran che i son mi ‘l Signor - a fortiss ël sovràn Signor - cand che mi ‘m esaltrai tra voi dè 'dnans ëd lor.

187 Le mëstruassion.

188 O: “Mè Nòm”.

189 O: “rendrà sant”.

²⁴Iv ambrancherai da le nassion e iv cheujerai da tùt ij pais: antlora i'v portrai an vòstra tèra. ²⁵Iv sbrinc-rai d'eva pura e i sareve mondà da tute vòstre 'mpurità. Iv mondrai da tùt ij vòstri ìdoj. ²⁶Iv darai un cheur neuv, e 'v butèrai në spìrit neuv an vòstri cheur. I gavrai 'l cheur ëd pera dai vòsti còrp e 'v daraj un cheur ëd carn. ²⁷I butrai mè spìrit drinta 'd voi. Mi i ciaprai l'inissiativa e vojàutri i scotreve ij mè statut e i osservreve con diligensa mie prescrission. ²⁸Antlora vojàutri i vivreve ant la tèra ch'i l'hai dàit ai vòstri antich: i sareve mè pòpol e mi i sarai vòstr De¹⁹⁰. ²⁹Iv salvrai da vòstra 'mpurità. I ciamrai 'l gran e i lo multiplierai. I farai pa vnì la famin-a an sù vojàutri. ³⁰I multiplierai ël frut dj'erbo e la produSSION dij camp, parèj ch'i sufrireve pa pi la dësgrassia dla famin-a antrames ëd le nassion.

³¹Antlora i arcordreve dij vòstr malfé e vòstre assion ch'a l'ero nen bon-e; I l'avreve scheur ëd voi midem pèr motiv dij vòstri pecà e dle vòstre assion esecràbij. ³²Ch'a sia bin ciàir ch'a l'é pa pèr vojàutri ch'i son an camin d'anterven-e - a fortìss ël sovran Signor. Àbie onta e sie genà 'd vojàutri, ca d'Israel!

³³Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovran Signor: 'Ant ël di ch'iv mondrai da tùt ij vòstr pecà, i popolèrai le sità e le ruin-e a saran arcostruè. ³⁴La tèra an desolassion a sarà torna laurà - al pòst d'esse vèddù bandonà da tùt coj ch'a passo. ³⁵Lor a diran: Sta tèra desolà a l'é dventà tanme 'l giardin d'Eden; le sità an ruin-a, desolà e dèstrue a son adèss fortificà e abità". ³⁶Antlora le nassion ch'a restran arand' a ti, a savran che mi, ël Signor, i l'hai arcostruìje e i l'hai torna piantà lòn ch'a l'era stàit chità. Mi, ël Signor, i l'hai parlà e i lo farai. ³⁷Sossì a l'é lòn ch'a dis ël sovran Signor: I darai 'l permess a la ca d'Israel ëd ciameme pèr lor ste còse-sì: I multiplierai sò pòpol tanme 'd fèje. ³⁸Tanme le fèje ch'as pòrto pèr ij

190 36:26-28 cfr. Ezechiel 11:19-20.

sacrifissi, tanme le fêje 'd Gerusalem ant le feste comandà, an col temp-lì le sità an ruin-a a saran pien-e djë strop ëd gent. Lor a savran che mi i son ël Signor!

37

La val ëd j'òss sèch

¹Un di Nosgnor a l'ha ambrancame con la forsa 'd sò Spìrit¹⁹¹ e a l'ha fame seurte fòra an mes d'un varèj ch'a l'era tut coatà d'òss ëd mòrt. ²A l'ha fame marcé an trames ëd coj òss e i son visame che 'nt cola comba a-i j'ero pròpe tanti òss e ch'a l'ero motobin sèch. ³Chiel a l'ha dime: "Fieul d'òm, podrìo-ne coj òss-là arvive?", e i l'hai rësponduje: "Mach ti 't lo sas, sovran Signor!". ⁴Anlora a l'ha dime: "Profetisa a rësguard¹⁹² ëd costi òss e dijë: "Vojàutri, òss sèch, ëscoté la paròla 'd Nosgnor. ⁵Coste-sì a son le paròle che 'l sovran Signor a nunsia a sti òss-sì: 'Vardé-sì, i son an camìn d'anfonde lè spìrit an vojàutri, e i vivreve torna. ⁶I butrai an vojàutri dij téndin, i-j farai chërse la carn¹⁹³, iv arvestirai 'd pel, i j'anfondrai lè spìrit¹⁹⁴ e i vivreve torna. Antlora i savreve ch'i son mi 'l Signor". ⁷Parèj i l'hai profetisà conform a lòn ch'a l'avia comandame. Cand ch'i profetisava i l'hai sentù 'n rabel, e j'òss a son butasse ansema, òss a òss. ⁸I vardava e i vëddìa che an sj'òss as formavo 'd tèndin e 'dcò a-i chërsìa la carn, e dla pel a l'era 'n camìn ëd coateje da l'àut. Tutun, a l'avìo 'ncora pa lè spìrit ëd la vita¹⁹⁵.

⁹Chiel anlora a l'ha dime: "Profetisa a lè spìrit - profetisa, fieul d'òm, e disje: 'Costa a l'é la paròla dël Signor sovran: 'Ven dai quatr vent, spìrit, e

191 O: "an ësprit".

192 O: "dzora".

193 O: "ij mùscoj".

194 O: "I butrai 'l respir an vojàutri".

195 O: "a-i era gnun respir".

sófia dzora dè sti mòrt-sì, èd manera ch'a vivo torna. ¹⁰Parèj i l'hai profetisà conform a lòn ch'a l'avia comandame, e lè spìrit a l'é intraje 'ndrinta, tant che a l'han ancaminasse a vive, a son ausasse 'n pé e a l'ero coma n'armeja gròssa¹⁹⁶. ¹¹Anlora a l'ha dime: "Fieul d'òm, sti òss-sì a son tut èl pòpol d'Israel. Varda, lor a diso: 'Nòstri òss a son sèch, nòstra speransa a l'é mòrta, i soma stàit bandonà. ¹²Per lòn, profetisa e dije da mia part: 'Coste-sì a son le paròle dël Signor sovràn: 'Vardé-sì, i son an camìn èd deurbe vòstre tombe e 'v farai arsussité da vòstre tombe, mè pòpol. Iv farai artorné a la tèra d'Israel. ¹³Anlora, mè pòpol, i savreve ch'i son mi 'l Signor, cand che mi i duvertrai vòste tombe e 'v farai arsussité dai vòstri sepolcr. ¹⁴Mi i butrai mè spirit an vojàutri e i vivreve torna; i'v darai arpòs pròpi an vòstra tèra. Anlora i savreve ch'i son mi èl Signor. I l'hai parlà e 'm darai da fé coma ch'i l'hai dit.

Israel e Giuda: un sol regn

¹⁵A l'é rivame n'àutr mēssagi da Nosgnor. A disìa: "Për lòn ch'at riguarda, fieul d'òm, pija 'n tòch èd bòsch e scrivie dzora: "Për Giuda e për j'Israelita ch'a son giontasse a chiel'. Peui ciapa n'àutr tòch èd bòsch e gravie ste paròle-sì: ¹⁶"A rapresenta Efraim e le tribù ch'a stan a nòrd d'Israel". ¹⁷Gionta 'nsema coj doi tòch an toa man coma s'a fusso un sol tòch èd bòsch. ¹⁸Cand che toa gent at ciama: "Dane la spiegassion èd lòn ch'it l'has fàit", ¹⁹dije: 'Sossì a l'é lòn che Nosgnor,' èl sovràn, a dis: I ciaprai Efraim e le tribù dël nòrd e i lo giontrai con Giuda. I-j farai coma s'a fusso 'n sol tòch èd bòsch an mia man'. ²⁰Anlora ten an àut coj doi tòch èd bòsch ch'it l'has gravà, parèj che tuti a-j vèddo, ²¹peui dije: 'Sossì a l'é lòn ch'a dis Nosgnor, èl sovràn: I ciaprai j'israelita d'an tra le nassion anté ch'a son èstàit deportà. I-j farai torné a ca an sò pais dai leugh anté ch'a son dēsbergiairasse. ²²Ambelelà, an sle montagne d'Israel, èd lor i nè farai 'n sol pòpol, e a l'avran un sol rè. A formeran pa pì dòì pòpoj. A saran pa pì separà an dòì regn. ²³A saran pì nen anflà d'orìbij mistà pagan-e ch'a fan

196 Cfr. Arvelassion 11:11.

mach ëscheur, nì da soe 'n fedeltà. I-j delivrai da sò pecà d'apostasia e a-j nètterai. Anlora lor a saran mè pòpol pèr dabon e mi i sarai sò Dé. ²⁴Mè sèrvent David a regnerà dzora 'd lor e tuit a l'avran mach un sol bërgè. A daran da ment ai mè precet e a-j butran an pràtica¹⁹⁷. ²⁵A staran ant èl pais ch'i l'hai daje a mè sèrvent Giacòb. ij sò fieuj e ij fieuj dij sò fieuj a staran pèr sèmper anté ch'a vivìo ij sò antich e mè sèrvent David a sarà pèr sèmper sò prinsi. ²⁶I farai con lor n'aleansa 'd pas, ch'a sarà senza fin. I-j darai soa tèra e i-j farai chèrse 'd nùmer. I butrai pèr sèmper an tra 'd lor mè santuari. ²⁷I vivrai pròpi là 'nsema a lor. I sarai mi sò Dé e lor a saran mè pòpol¹⁹⁸. ²⁸Cand che mè santuari a sarà an tra 'd lor pèr sèmper, tute le nassion a savran che mi, èl Signor, i son col ch'a l'ha rendù Israel na nassion santa e special.

38

Professia contra 'd Gògh

¹Nosgnor a l'ha comunicame soa paròla. A l'ha dime: ²“Fieul d'òm, adress-te a Gògh¹⁹⁹. èl cap èl pì grand èd Mesech e 'd Tubal, ant èl pais èd Magògh, e profetìsje contra. ³Dije: ‘Sossì a l'é lòn ch'a dis èl Signor Dé: Varda, i sarai tò avversari²⁰⁰, Gògh, cap èl pì grand èd Mesech e 'd Tubal. ⁴It butrai èd cròch-rampin a toe ganasse e it farai torné andaré. It farai seurte con tuta toa armeja, cavaj e sivalié, tuti bin armà, na gran companìa, con dè scu 'd vaire sòrt e tuti ch'a san manié la spa. ⁵Guerié 'd Persia, Etiòpia e Put a son ansem a lor, tuti con sò scu e sò casch. ⁶A lor a son giontasse ij batajon èd Gomer e de Bet-Togarma da le bande le pì lontan-e dèl setentrion: tanti pòpoj a saran ij tò aleà²⁰¹. ⁷Pront-te bin e stà an vardia con tute le trope ch'a son assemblasse dantorn èd ti, e but-te a soa

197 Cfr. Ezechiel 34:24.

198 Cfr. 2 Corint 6:16; Arvelassion 21:3.

199 Cfr. Arvelassion 20:8.

200 O: “I son contra 'd ti”.

disposission. ⁸It l'avras da speté tant²⁰², ma i sareve ciamà. Lontan ant l'avni²⁰³ i calereve a l'amprovista an sla tèra d'Israel, ch'a l'era bin rivà a ristabilisse apress ij ravagi dla guèra²⁰⁴. An efet, soa gent a l'era 'rtornà an sij mont d'Israel che da tant a l'ero stàit an ruin-a, apress d'esse stàit dësbergiàirà an vàire nassion, e as chërdìo al sicur. ⁹Ti 't monteras, it vniras anans parèj ëd na bùria, it saras tanme na nivola che a cheurv la tèra, ti e tute toe trope e vàire pòpoj con ti'.

¹⁰‘Sossì at nunsia ‘l Signor Dé: An col di là at passeran pèr la testa²⁰⁵ certi pensé e it machineras un pian maléfich. ¹¹It diras: ‘I monterai contra ‘n pais ch'a l'ha 'd sità senza murajon, i atacherai ‘d gent pàsia ch'a sta tranquila e sicura, ch'a viv fiusosa ant ëd sità senza rampar, dësguarnie ‘d pòrte sbarà. ¹²It i andras pèr ravagé e sachegé cole ch'a j'ero ‘d ruin-e bandonà e anté ch'a stan adess ëd gent ch'a l'é artornà da l'esili e ch'a l'é dasse a l'anlevament e al comersi, ëd gent rica ‘d beni²⁰⁶. ¹³Sheba, Dedan, ij traficant ëd Tarsis e tùit ij sò giovo guerié²⁰⁷ at diran: ‘Ses-to vnùit pèr ravagé? Has-to butà tuta sta gent ansema pèr fé ‘n botin gròss? Veus-to porté via òr e argent, cabial e marcansia, pèr fete na gran piàita?’”.

¹⁴Ma ti, fieul d'òm, profetisa e dije a Gògh: ‘Sossì at fà savèj ël Signor: “An col di-là, ant ël moment che mia gent a starà sicura, saras-to pa a conossensa ‘d lòn ch'a-j capiterà? Èd sicur! ¹⁵Antlora it vniras da tò pais, da le bande le pì lontan-e dël setentrion, ti e vàire pòpoj con ti, tuta gent montà a caval, na gran companìa e n'esércit poderos! ¹⁶Ti monteras contra 'd mè pòpol Israel, parèj ëd na nivola ch'a quata la tèra. Ant ij di darié mi 't

201 La coalission ëd set nassion a rapresento ‘l nòrd, ël sud-òvest e l'est. L'usagi dël nùmer set a indica completèssa.

202 O: “dòp tanti di”, o “a-i sarà da speté tanti agn”.

203 O: “ant j'agn darié”.

204 O: “dla spà”.

205 O: “ëd paròle a monteran an tò cheur”.

206 O: “gent ch'a stà ant l'amburì dla tèra”.

207 O: “leon”.

farai vnì contra 'd mia tèra parèj che le nassion am arconòsso, ant èl moment ch'i manifesterai mia santità pèr tò mojen èdnans a lor”.

¹⁷Sossì at fà savèj èl Signor Dé: “Ti, Gògh, ses-to pa col ch'i nè parlava ant ij temp d'antan pèr mojen dij mè servent, ij profeta d'Israel? Antlora a l'avìo profetisà che mi i l'avrìa fate ven-e contra mè pòpol. ¹⁸Tutun, ant èl moment che Gògh a 'tacherà an col di-lì la tèra d'Israel, mia ira as anvischerà. I lo diso mi, èl Signor Dé. ¹⁹Pien d'ardor, ant l'impit èd mè furor, iv lo sicuro che ant la tèra d'Israel a-i sarà un gran taramòt²⁰⁸. ²⁰Ij pess dèl mar, j'osei dèl cel, le bestie sarvaje, tuti j'animaj ch'as rabasto pèr tèra, e tuta la gent ch'a viv an sla fàcia dla tèra a tèrmoleran a la mia presensa. Le montagne as èsbriseran, le tor a tomberan e tuit ij bastion a drocheran. ²¹Mi i ciamerai a la spa d'ataché Gògh dzora 'd tute mie montagne; ij tò soldà as vireran j'un contra j'àutri. I lo diso mi, èl Signor Dé. ²²I lo giudicherai con èl contatt e 'l carnagi. I farai tombé a còl a verse la pieuva, la tempesta, feu e sorfo, adòss a ti e ai tò batajon, e a còl ai tanti pòpoj ch'a son ij tò aleà. ²³Mi 'm glorificherai e 'm magnificherai; mi i m'arvelerai dè 'dnans a tante nassion. Antlora a savran che 'l Signor a l'é mi”.

39

Dërota 'd Gògh

¹Ti, fieul d'òm, profetisa contra 'd Gògh. Dije: ‘Èl Signor Dé at nunsia sossì: ‘Vardme, i son dventà tò aversari, ti ch'it ses èl cap èl pì grand èd Mesech e Tubal. ²Mi 't farai fé un mes gir e 't farai rablé anans. It farai monté da le bande pì da leugn dèl setentrion e it farai taché ij mont d'Israel. ³Mi i s-ciaperai tò arch an toa man snistra e i farai tombé toe fléce da la man drita. ⁴It tomberas mòrt an sij mont d'Israel, ti con tuit ij to

208 O: “bolversament”.

batajon e jë strop dij pòpoj ch' a son ij tò aleà. Iv consignerai ai voltor, a j'osej ëd tute sòrt e a le bestie sarvaje pèrchè av divoro. ⁵Ti 't tomberas mòrt an pien-a campagna, pèrchè mi i l'hai nunsiatlo. A lo dis ël Signor Dé. ⁶I darai feu al pais ëd Magog e a le còste lontan-e anté che la gent a viv sicura. Antlora a savran che 'l Signor a l'é mi.

⁷Mi i farai conòsse mè nòm sant an mes a Israel, mè pòpol, e i lasserai pa pì ch'a sia profanà. Antlora j'àuutri pòpoj a savran che mi, ël Signor, a l'é 'l Sant d'Israel²⁰⁹. ⁸Varda che tut sossì a l'é 'n camin a rivé e as compirà! Col-lì a l'é 'l di ch'i l'hai parlane. I lo diso mi, ël Signor Dé. ⁹Antlora j'abitant ëd le sità d'Israel a surtiran e a dovreran soe arme pr' anvisché 'l feu: scu, arch, e flece, masse da guèra e lanse. A podran alimenté col feu pèr set agn. ¹⁰A l'avran pa da manca 'd pijé 'd bòsch dai camp o 'd campé giù d'erbo da le foreste, pèrchè 'l feu a lo faran an brusand j'arme. A ravageran coj ch'a l'avìo marodaje anans e a ciapran ij sò depredator. I lo diso mi, ël Signor Dé.

¹¹Cand ch'a rivrà col di, i darai a Gògh pèr seportura un leu famos an Israel. A sarà la comba dle montagne dij viandant²¹⁰, a orient dël Mar Mòrt. La seportura a blocherà 'l passagi ai viandant. Ambeleli Gògh a sarà sotrà con tuta soa tropa; pèr son col pòst a sarà ciamà: Valada dla Tropa 'd Gògh²¹¹. ¹²A-i j'andrà sèt mèis ëd travaj pèr Israel a sotreje tùit e parèj purifiché 'l pais. ¹³Tuta la gent dël pòpol a faran da sotror, e pèr lor a sarà n'aveniment da comemoré, pèrchè antlora i l'avìa mostraje mia glòria. I lo diso mi, ël Signor Dé. ¹⁴Passà set mèis, a-j daran l'ancombensa a d'òm pèr

209 Èl sens pì amportant dël tèrmin "sant" a l'é "butà da banda", separà da lòn ch'a l'é 'd minca di, special, ùnich. La santità 'd Dé a l'é dzortut soa sovranità trassendentà coma dominator dël mond. Chiel a l'é "butà da banda" dal mond ch'a n'é dominator. Ant l'istess temp, soa santità a comprend soa autorità moral ch'a deriva da soa posission regal. Coma Rè, chiel a l'ha 'l dirit ëd di ai sò sogèt coma ch'a l'han da vive; a l'é sò caràter ch'a stabiliss ël criteri 'd giustissia. Costa espression a l'é 'n tìtol comun pr' ël Signor ant ël liber d'Isaia.

210 O: "Abarim".

211 O: "Valada d'Amon-Gògh".

pèrlustré ‘l teren, an compania dij viandant, pèr sotré coj che ancora a l’ero pa èstàit sotrà e parèj purifiché ‘l teritòri. ¹⁵Costi òm a pèrcoreran èl pais e, se a vèdran d’òss uman, a-j butran dacant un segnal èd marca, fin-a che ij sotror a l’avran sotraje tùit ant la Valada dla Tropa ‘d Gògh. ¹⁶Fin-a la sità ‘d cola val a pijerà ‘l nòm èd Amonà (ch’a veul dì “tropa”). A l’è parèj ch’a purificheran èl pais.

¹⁷Ti, fieul d’òm, dì a tute sòrte d’osej e a tute le bestie sarvaje: ‘Èl Signor Dé av nunsia sossì: “Vnì tùit ansema! Assembleve da tute le bande pèr pijé part al grand sacrifici dle vùtme ch’a son èstaje smonùe pèr vojàutri an sle montagne d’Israel. I mangereve ‘d carn e i beivreve ‘d sangh. ¹⁸I mangereve la carn dij vajant e i beivreve ‘l sangh dij prinsì dla tèra: tùit a saran tanme ‘d moton, babero, boch e tòr grass an sle pasture ‘d Basan. ¹⁹Da costi sacrifici ch’i l’hai preparà pèr vojàutri i në mangereve la grassa fin-a arpateve e i në beivreve ‘l sangh fin-a a ‘nciocheve. ²⁰Iv ampinereve la pansa a mia tàula con èd cavaj e ‘d sivalié, èd guerié e tute rasse ‘d vajant. I lo diso mi, èl Signor Dé²¹²”.

Somari dël mëssagi d’Esechiel

²¹“I mostrerai a le nassion mia glòria. Tute le nassion a saran testimòni dla giustissia ch’i l’avrai fàit e dël podej ‘d mia man dzora ‘d lor. ²²Da col di anans èl pòpol d’Israel a savrà che mi i son èl Signor sò Dé. ²³J’àutre nassion a comprendran che ‘l pòpol d’Israel a l’era stàit deportà pèr soa colpa, pèrchè a son pa stame fedej; pèr col motiv-lì i l’avìa viraje la schin-a e lassaje an man dij sò nemis, e tùit a son tombà vùtme dla spa. ²⁴I l’avìa viraje la schin-a pròpi com a mérito soe profanassion e soe 'nfideltà.

212 Cfr. Arvelassion 19:17-18.

²⁵Ma ‘l Signor Dé a nunsia sossì: ‘D’ora anans i l’avrai misericòrdia dël pòpol d’Israel, i arneuvrai la vita dij dissident ëd Giacòb e im mostrerai gelos dël sant mè nòm. ²⁶A l’avran onta ‘d tute le colpe ch’a l’han comèttù contra ‘d mi cand ch’a abiteran an securèssa an soa tèra senza che gnun a-j vada a sburdije. ²⁷I-j farai artorné da j’àutri pòpoj, i-j cheujerai dai pais dij sò nemis e i mostrerai parèj mia santità dè'dnans a vaire nassion. ²⁸Antlora a savran che ‘l Signor a l’è mi ant ël moment ch’i-j mnerai torna an soa tèra apress d’esse stàit deportà an mes a d’àutre nassion; i në lasserai fòra gnanca un. ²⁹A lor i-j virerai mai pì la schin-a, pèrchè i l’avrai spantià mè spirit an sël pòpol d’Israel²¹³. I lo diso mi, ël Signor Dé”.

40

Vision dël Templi ch’a-i sarà a Gerusalem ant l’avni

¹Ant l’ann ch’a fà vintessinch ëd nòsta dèportassion, dël des dël mèis, quatòrdes agn da dòp che la sità a l’era stàita ciapà, an col midem di, la man dël Signor a l’ha ambrancame e a l’ha mname ‘nt ël leugh anté ch’a stà la sità. ²Ant ëd vision divin-e, chiel a l’ha portame ant la tèra d’Israel e a l’ha piassame dzora d’un mont motobin àut²¹⁴ andova che ansima as trovava na struttura ch’a podìa smijéje a la fàbricassion ëd na sità, vers meridion.

³Ant ël moment che a l’ha mname ambelelà, i l’hai vèddù²¹⁵ n’òm che a smijava ‘d bronz, con na lignòla ‘d lin e na cana pèr trabuché: as tenìa an pé an sla pòrta²¹⁶. ⁴L’òm a l’ha dime: “Fieul d’òm, vaita e scota da bin e fà bin atension a lòn ch’i vado a mostrete. Pèrchè ti ‘t ses èstàit portà

213 Cfr. Ezechiel 11:19; 37:14.

214 Cfr. Arvelassion 21:10.

215 La paròla חִנֵּה (hinneh, ëd costuma "bèica, varda-sì, s-cèira, " a veul mostré la cossienza pijàita ‘d cheicòsa che a l’è èstàit voltà ambelessì pèr mojen d’un verb.

216 Cfr. Arvelassion 11:1; 21:15.

ambelessì përchè mi i peussa fetlo bin vèdde: tut lòn che it ès-ceireras it dovras dèspiegheło al pòpol d'Israel.

⁵I l'hai vèddù un murajon tut d'antorn dèl templi. Ant la man dl'òm a-i j'era un trabuch da mzura longh des pé liprand. Chiel a l'ha mzurà lè spessor dèl mur: a l'era 'd ses cùbit e na branca²¹⁷.

⁶Peui a l'é adrèssasse vers la pòrta ch'a varda levant, a l'ha montà jè scalin e mzurà la 'seuja dla pòrta: la larghèssa a l'era d'un trabuch ëd des pé liprand. ⁷Minca na stansia a mzurava des cùbit e na branca 'd longhèssa come 'd larghèssa; da na stànsia a l'àutra a j'ero eut pé liprand. La midema mzura dle stansie a-i j'era ant èl pòrti da la part dl'andron ëd l'istessa pòrta, anvers andrinta. ⁸Peui a l'ha mzurà l'andron ëd la pòrta: eut cùbit. ⁹Ij pilastr a l'ero 'd dòi cùbit. L'andron dla pòrta a vardava vers l'interior.

¹⁰Le stànsie dla pòrta a levant a l'ero tre da na banda e tre da l'àutra, tute tre dla midema grandèssa parèj coma che ij pilastr a l'ero dla midema mzura da na part e da l'àutra. ¹¹Chiel a l'ha 'dcò trabucà la dovertura dl'andron: a l'era 'd des cùbit e l'ampleur ëd la pòrta 'd tèrdes. ¹²A-i j'era na barriera an facia a le stansie, valadì na balustra d'un cùbit, da na part a l'àutra: tute le stansie a mzuravo ses cùbit pèr fianch. ¹³A l'ha peui mzurà 'l pòrtich dal tèit ëd na stansia a col ëd n'àutra: la larghèssa a l'era 'd vintessinch cùbit, da na dovertura a l'àutra. ¹⁴Ij pilastr a son èstàit calcolà àut sessanta cùbit; dai pilastr a s'ancaminava la cort che a riondava la pòrta. ¹⁵Dal front ëd la pòrta d'intrada dla faciada dl'andron ëd la pòrta interna a-i j'era në spassi ëd sessanta cùbit. ¹⁶As trovavo dè stansie e 'd colòne ch'a l'avìo 'd fnestre con grije anvers la part d'èndrinta, tut d'antorn a la pòrta, parèj com a-i j'ero ëd fnestre che a dasìo a la part interna dèl pòrti. An sij pilastr a-i j'ero 'd palme decorative.

217 40:5-42:20 cfr. 1 Rè 6:1-38; 2 Crònache 3:1-9.

¹⁷Peui a l'ha mname an sla cort ëd fòra e mi i l'hai vèdù dè stansie e në sternì tut fàit d'antorn a la cort: la sternìa a l'avìa tranta stansie pèr ël longh. ¹⁸La pavimentassion a së slargava ai fianch ëd le pòrte pèr n'estension ch'a l'era parèj ëd la larghëssa dj'istesse pòrte: as tratava dla sternìa 'd sota. ¹⁹Peui a l'ha mzurà lè spassi dla faciada dla pòrta 'd sota da levant a tramontan-a fin-a a la faciada dla pòrta interna: sent cùbit.

²⁰A l'ha peui ëdcò mzurà la longhëssa e l'ampleur ëd la pòrta che a vira a tramontan-a e a pòrta a la cort ëd fòra. ²¹Soe stansie, tre da na banda e tre da l'àutra, ij pilastr e ij pòrti a l'avìo la midema mzura dla prima pòrta, valadi sinquanta cùbit ëd longhëssa e vintessinch ëd larghëssa. ²²Soe fnestre, j'andron e le palme a l'avìo le mideme dimension ëd la pòrta che a varda a levant. As podìa intresse pèr set ëscalin: ël pòrti a l'era an faccia. ²³Da l'àutra part dl'andron ëd setentrion a-i j'era na pòrta, parèj com an faccia al pòrti d'orient; chiel a l'ha mzurà la distansa an tra pòrti e pòrti: sent cùbit.

²⁴Peui a l'ha portame vers ël sud: varda-lì che a-i j'era un pòrti ch'a vardava a mesdì. A l'ha mzurane ij pilastr e 'l pòrti: le dimension a l'ero le mideme. ²⁵D'antorn a l'andron, parèj come d'antorn al pòrti, as trovavo ëd fnestre dla midema forma e mzura dj'àutre. Ël tut a l'era longh sinquanta cùbit pèr vintessinch ëd larghëssa. ²⁶Pèr intré ventava fé set ëscalin: ël vestibol a stasia andrinta. An sij pilastr da na banda e da l'àutra a-i j'ero d'ornament ëd palme. ²⁷La cort interna a l'avìa un pòrti vers mesdì; chiel a l'ha mzurà la distansa an tra pòrta e pòrta an diression sud: sent cùbit.

²⁸Anlora a l'ha fame intré ant l'andron ëd drinta, travers ël pòrti meridional che a l'ha mzurà: a l'avìa mideme dimension. ²⁹Le stansie, ij pilastr e l'andron a l'avìo mideme mzure. D'antorn dël pòrtich, come d'antorn a l'andron, a-i j'ero ëd fnestre. Ël tut a mzurava sinquanta cùbit ëd longhëssa pèr vintessinch ëd larghëssa. ³⁰D'antorn as trovavo ëd vestiboj ëd vintessinch cùbit ëd longhëssa pèr sinch ëd larghëssa. ³¹Sò vestibol a vardava anvers l'andron ëd fòra; an sij pilastr a-i j'ero decorassion ëd palme; jë scalin pèr andeie a l'ero eut.

³²Peui a l'ha portame ant ël pòrti dl'ingress d'andrinta che a bèica a levant e a l'ha mzuralo: a l'avìa le mideme dimension. ³³Soe stansie, ij sò pilastr e sò pòrti a l'avìo le mideme dimension dj'àutri. D'antorn al pòrti, parèj come d'antorn a l'andron, a-i j'ero 'd fnestre. Tut a l'era longh sinquanta cùbit e largh vintessinch. ³⁴Sò vestibol a dasìa an sl'andron ëd fòra: an sij pilastr, e da na banda a l'àutra a-i j'ero d'ornament ëd palme: jë scalin pèr intrè a l'ero eut.

³⁵Peui a l'ha portame al pòrti ëd tramontan-a e a l'ha pijaje le mzure: a l'avìa le dimension sòlite, ³⁶coma che a l'ero j'àutre stansie, a l'ero ij pilastr e l'andron. D'antorn a-i j'ero ëd fnestre. Èl tut a mzurava sinquanta cùbit ëd longheur e a l'era largh vintessinch. ³⁷Sò vestibol a dasìa an sl'andron ëd fòra; an sij pilastr, da na part a l'àutra, a-i j'ero decorassion ëd palme e jë scalin pèr intreie a l'ero eut.

³⁸A-i j'era 'dcò na stansia con la pòrta tacà a le pilie dij pòrti: a l'era andova ch'as lavavo j'olocàust. ³⁹Ant l'andron dël pòrti a-i j'ero doe tàule da na banda e doe da l'àutra, andova che a vnìsio sgorzà j'olocàust e le vùtime dij sacrifici espiatòri dël pècà e 'd riparassion. ⁴⁰Da l'àutra part dël pòrti, a tramontan-a 'd col ch'a intra ant l'andron, da la part ëd fòra, a-i j'ero d'àutre doe tàule e 'dcò d'àutre doe da l'àutra part aranda dl'andron dël pòrti. ⁴¹Pèrparèj che da tùit ij fianch dël pòrti a j'ero quat tàule da na banda e quat da l'àutra: eut tàule an tut, andova che le vùtime sacrificà a vnìsio sgorzà. ⁴²A-i j'ero peui d'àutre quat tàule 'd pere squadrà pèr j'olocàust, longhe un cùbit e mes, larghe autèrtant e àute un cùbit: dèdzora as pogìavo tuti j'asi e j'utiss pèr imolé d'olocàust e j'àutri sacrifici. ⁴³Rampin ëd na branca a l'ero tacà tut d'antorn andrinta: an sle tàule as butava la carn smonù.

⁴⁴Fòra dal pòrti ëd drinta, ant l'andron intern, a-i j'ero doe stansie: cola tacà al pòrti ëd tramontan-a a vardava a mesdì, antramente che l'àutra aranda dël pòrti meridional a beicava a setentrion. ⁴⁵Anlora l'òm a l'ha dime: “La

stansia che a varda a mesdì a l'é pèr ij sacerdot che a guerno èl templi,
⁴⁶antramentre che la stansia ch'a varda a tramontan-a a l'é pèr ij sacerdot
che a soagno l'autar: a son ij dissident ëd Zadoch che, an tra ij dissident
ëd Levi a s'avzinavo a Nosgnor pèr sò servissi.

⁴⁷Peui chiel a l'ha pijàit le mzure dl'andron: as tratava d'un quadrà con ij
fianch ëd sent cùbit a pr'un. L'autar a l'era pròpi an facia dël templi. ⁴⁸A
l'ha portame peui ant l'andron dël templi e a l'ha mzurane ij pilastr: a l'ero
mincadun sinch cùbit da na part e sinch da l'àutra; la larghëssa dël pòrti:
tre cùbit da na banda e tre da l'àutra. ⁴⁹Èl vestibol a l'era longh vint cùbit e
largh dódes. A-i j'era la possibilità d'intreie pèr mojen ëd des scalin; tacà ai
pilastr a-i j'ero doe colòne, un-a da na banda e l'àutra da l'àutra.

41

La part d'andrinta dël templi

¹Anlora col òm a l'ha fame intré ant èl cheur dël santuari e a l'ha mzurane
ij pilastr: a l'ero largh des pé liprand valadì ses cùbit, tant da na part che da
l'àutra. ²La larghëssa dl'intrada a l'era 'd des cùbit e ij fianch ëd la pòrta
sinch cùbit da na banda e sinch da l'àutra. Peui a l'ha pijàit le mzure 'd tut
antreghe èl santuari: a l'era longh quaranta cùbit e largh vint.

³Passà peui andrinta a l'ha mzurà ij pilastr dla pòrta: set cùbit. La pòrta: ses
cùbit; la larghëssa dla pòrta: set cùbit. ⁴A l'è stàita mzurà ancora la
longhëssa, vint cùbit; la larghëssa dlë spassi dè 'dnans dël santuari a l'era 'd
vint cùbit. Peui a l'ha dime: Costì a l'é 'l Leugh Santissim²¹⁸.

⁵Anlora a l'ha pijà lë mzure dël mur dël templi: ses cùbit; peui ancora la
larghëssa dla costrussion central: quat cùbit, tut d'antorn dël templi. 6Jè

218 O: "Sant dij Sant".

stansin ëd fianch a l'ero un dzora dl'àutr, tranta pèr tre pian. A-i j'ero peui ëd cele tut d'antorn, as pogio a la muraja dël templi: scasi nicie colegà an tra 'd lor ma nen colegà al mur dël templi. ⁷An montand d'un pian a l'àutr l'amplor djè stansin a aumentava, pèr lòn la costrussion a l'era pì larga anvers dl'àut. Dal pian teren as podìa montesse al pian ëd mes e da costì al pian pì àut.

⁸I l'hai vëddù d'antorn dël templi n'elevament. Le fundamenta dl'edifissi ëd fianch a l'ero d'un trabuch antregh da ses cùbit. ⁹La larghëssa dla muraja esterna dla fàbrica central a l'era 'd sinch cùbit, parèj dlè spassi che a-i restava. An tra la costrussion lateral dël templi ¹⁰e le stansie a-i j'era na larghëssa 'd vint cùbit d'antorn dël templi. ¹¹Le pòrte dla costrussion ëd fianch a restavo an slè spassi lìber; na pòrta a dasìa a tramontan-a e un-a a mesdì. Lè spassi lìber a l'era 'd sinch cùbit tut d'antorn.

¹²La costrussion ch'a l'era an faccia dlè spassi lìber an sla banda 'd ponent, a l'avìa stanta cùbit ëd larghëssa; la muraja dla costrussion a l'avìa, tut d'antorn, nè spessor ëd sinch cùbit; soa longhëssa a l'era 'd novanta cùbit.

¹³Peui a l'ha mzurà 'l templi: a l'era longh sent cùbit; lè spassi lìber, edifissi e soe muraje, ëdcò lor sent cùbit. ¹⁴L'amplor ëd la faciada dël templi con lè spassi lìber, sent cùbit. ¹⁵A l'ha 'dcò mzurà la larghëssa dl'edifissi an faccia a lè spassi lìber ant la part darera, con le galèrie dè dsa e dlà: sent cùbit.

La part d'andrinta dël santuari, sò vestibol, ¹⁶jè stibi, le fnestre a grija e le galèrie tute d'antorn ai tre fianch, a ancaminé da la seuja, a l'ero arvèstie 'd tàule 'd bòsch, tut d'antorn, dal pavimento fin-a le fnestre ch'a l'ero velà.

¹⁷Da l'intrada, drinta e fòra dël templi e ansima a tute le pareti interne e esterne a-i j'ero ëd frësche ¹⁸ëd cherubin e 'd palme. An tra cherubin e cherubin a-i j'era na palma; tùit ij cherubin a l'avìo dòi visagi: ¹⁹la faccia 'd n'òm anvers na palma e l'aspet d'un leon anvers l'àutra palma, tuti piturà d'antorn a tut ël templi. ²⁰Da tèra e fin-a dzora dla pòrta d'intrada a l'ero stàit butà 'd cherubin e palme an sle pareti dël santuari.

²¹Jë stibi dël santuari a l'avìo session quadrangolar. Dë 'dnans al Sant dij Sant a-i j'era cheicòsa parèj ëd ²²n'atar ëd bòsch, àut tre cùbit, dòi cùbit ëd longhëssa e largh dòi. Ij canton, l'ampeduss e ij fianch a l'ero ëd bòsch. Anlora l'òm a l'ha dime: “Costa a l'è la tàula che a stà dë 'dnans ëd Nosgnor”.

²³Ël santuari e 'l Leugh Santissim a l'avìo mach doe pòrte a pr'un. ²⁴Minca na pòrta a l'avìa dòi batant e tuit ij batant a s'ardobiavo an dòi tòch: dòi pèr un batant e dòi pèr l'àutr. ²⁵An sle pòrte a l'ero piturà 'd cherubin e 'd palme parèj com an sle pareti: un portal ëd bòsch a l'era an sla faciada dl'andron ëd fòra. ²⁶Fnestre e grije e palme a l'ero da tute doe le part, ai fianch dël vestibol, a jë stansin anèttù al templi e a j'arsivòli.

42

Anviron dël templi: le sale acessòrie

¹L'òm a l'ha fame seurte ant l'andron ëd fòra da la part setentrional e a l'ha portame a le stansie ch'a stan an faccia a lè spassi lìber ch'a dà su la costrussion anvers tramontan-a. ²Ant la faciada 'd prospet a l'avìa na longhëssa 'd sent cùbit, anvers setentrion, dëdzora a na larghëssa ëd cinquanta cùbit. ³An faccia ai vint cùbit dl'andron ëd drinta e dëdnans a lè sterni ëd fòra, as trovava na fila 'd pòrti prima 'd n'àut porticà a tre pian; ⁴ëdnans a le stansie a-i j'era n'andor largh des cùbit pèr sent ëd longhëssa: le pòrte dle stansie a vardavo a setentrion. ⁵Le stansie dë 'd dzora a l'ero pì strèite 'd cole 'd sota e 'd mes, pèrchè ij porticà a ciapavo part ëd lè spassi. ⁶A l'ero a tre pian, ma a l'avìo nen ëd colòne parèj ëd cole dj'àutri pian, e pèr lòn le stansie dë 'd dzora a l'ero pì strèite an confront ëd cole an mes e pì sota.

⁷La muraja 'd fòra, paralela a le stansie, da la banda dl'andor estern, a l'avìa, dë 'dnans ëd jë stansie, na longhëssa 'd cinquanta cùbit. ⁸An efet, le stansie dl'andron ëd fòra a l'ero longhe cinquanta cùbit, antramentre che

dal fianch dël templi a l'ero 'd sent cùbit. ⁹Sota le stansie a l'avìo l'intrada ch'a dasia su vers levant, an rivand da l'andron ëd fòra, an slè spessor ëd la muraja dël pòrti.

¹⁰A meridion, dè 'dnans a lè spassi veuid e a la murajëtta ëd cinta, a-i j'ero dè stansie ¹¹e, an facia, un passagi che a smijava a col ëd le stansie butà a tramontan-a: longhëssa e larghëssa a l'ero compagne a cole-lì, parèj ëd le vaire surtìe e a soe colocassion; përparèj ëd cole pòrte, ¹²a l'ero le pòrte dle stansie che a dasìo a mesdì; na pòrta a l'era 'l prènsipi dl'ambolacr, arlongh la muraja corispondenta, a levant ëd chi a intra.

¹³L'òm a l'ha peui dime: “La sala 'd setentrion e cola a sud, ch'as treuvo an facia a la cort, a son stansie dël santuari andova che ij sacerdot ch'a s'avzin-o al Signor e a mangeran j'oferte pì che sante. Ambelelà, lor a butran j'oferte divin-e: l'oferta 'd forment, l'oferta për ël pecà e 'l sacrificsi ëd riparassion dij peccà, perchè 's leugh a l'é sant. ¹⁴Ant ël moment che ij sacerdot ²¹⁹a intreran, lor a surtiran pa dal santuari për andé ant la cort ëd fòra senza avèisse gavà le vestimente ch'a servo për compì sò ministeri, perchè a son vestì sacrà. As vestiran con d'altre vestimente, peui lor a andran andova ch'as treuva la gent”.

¹⁵Chità ch'a l'avìa 'd mzuré 'l templi d'andrinta, l'òm a l'ha fame seurte për la pòrta che a l'é an facia a la stra ëd levant e a l'ha ciapà mzure tut d'antorn. ¹⁶A l'ha trabucà 'l fianch oriental con la cana për mzuré: a l'ero sinch-sent cane da trabuch. ¹⁷Peui a l'ha pijàit le mzure dla part setentrional: sinch-sent cane, an cane da trabuch. ¹⁸A l'é ancora adrèssasse a la banda meridional con la cana da mzura: sinch-sent. ¹⁹A l'é virasse a la fin al fianch ëd ponent e a l'ha mzurà sinch-sent cane da trabuch. ²⁰Parèj che a l'ha ciapà le mzure dai quat canton. A-i j'era na muraja tut d'antorn ëd chiel, longa sinch-sent trabuch e larga autèrtant, tut për separè ij leu sant da coj profan.

219 Ij sacerdot a son ëd la famija sadochita (cfr. Ezechiel 40:6; 44:15).

Artorn ëd la presensa gloriosa ‘d Nosgnor

¹Peui l’òm a l’ha mname a la pòrta ch’a vardava a levant. ²Ambelelà i l’hai vëddù la presensa gloriosa dël Dé d’Israel ch’a vnìs da l’orient. Èl rabel ch’a la compagna a l’era tanme na burià gròssa d’eva²²⁰ e soa presensa gloriosa²²¹ a anrajava na tal lus da ‘nluminè tuta la tèra²²². ³Costa vision a smijava a cola ch’i l’avìa avù ant ël moment che Nosgnor²²³ a l’era vnùit a dëstruve la sità, e a cola ch’i l’avìa avù an sla rivera dël Chebar. Anlora i son prostërname con la front fin-a a tèra. ⁴La presensa gloriosa ‘d Nosgnor a l’é intrà ant ël templi an passand për la pòrta ch’a dà a orient. ⁵Anlora lè Spirit²²⁴ a l’ha alvame e mname ant l’andron intern. La presensa gloriosa ‘d Nosgnor a ‘mpinìa ‘l templi.

⁶Antramentre che col òm as tenìa an pé aranda 'd mi i l'hai antëndù cheidun ch’am parlava dal templi. ⁷A disìa: “Fieul d’òm, stà a sente. Costì a l’é ‘l leu ‘d mè tròno, lë scagn anté ch’i pògio ij mè pé. Ambelessì i starai për sèmper an mes al pòpol d’Israel. Mai pì, nì lor²²⁵ nì ij sò rè a profaneran mè nòm sant, nì për soe prostitussion ëspirituaj nì con le speuje e ij sepolcr dij sò rè. ⁸Ij sò rè a l’avìo butà la seuja e ij montant ëd soe pòrte aranda ‘d mia seuja e dij mè montant, con mach na muraja ch’am

220 O: “èd tante eve”, o “ël rabel ch’a fan j’onde poderose dl’océan”, o “coma ‘l breugg ëd j’onde d’un océan” cfr. Ezechiel 1:24; Arvelassion 1:15; 14:2; 19:6. Cfr. ëdcò Daniel 10:6 “ël son ëd soa vos a arsonava parèj dël ciadel ëd na caterva ‘d gent”.

221 O: “soa glòria”.

222 Cfr. Ezechiel 10:3-4; 18-19; 11:22-23.

223 L’ebraïc a l’avria: “ i *(mi, am).” La letura a l’è dovù a na confusion an tra yod (‘, che a ìndica un pronòm a la prima pèrson-a) e ‘d vav (l, indicant un pronòm a la tersa pèrson-a). Càiche manoscrit ebraïc medieval, la version greca ‘d Teodossion e la Volgata an latin a l’han ambelessì un pronòm ëd la tersa pèrson-a, valadi: “ a*(chiel, a l’ha)”.

224 O: “un vent”.

225 O: “la ca d’Israel”, n’àutra manera për arferisse a j’Israelita.

separèissa da lor. A l'avio profanà mè nòm sant con d'assion tant abominèivole che 'l feu 'd mia ira a l'ha consumaje. ⁹Ore, venta ch'a slontan-o da mi tute soe prostitussion èspirituaj e le speuje dij sò rè, mach apress mi i vivrai an mes ëd lor pèr sèmper.

¹⁰Pèr lòn ch'at riguarda, ti, fiuel d'òm, al pòpol d'Israel, faje la descriission ëd ës templi pèrchè a l'abio onta 'd soe colpe. Ch'a ciapo lè mzure 'd sò progèt, ¹¹Cora ch'a l'avran avù onta 'd tut lòn che a l'han fàit, dèspieghe la forma dël templi e 'd soa struttura, soe surtie e soe intrade, parèj come tùt ij sò aspet. Faje conòsse tute soe ordinanse, ij rituaj e le lege. Buta nèir sù bianch tut sòn e ch'a lo lesò, pèrchè a pseudo arlevé sò dissègn antreghe e tùt ij sò regolament e a-j butò an pràtica. ¹²La lege dël templi a l'é costassì: tut ël teritòri ch'a 'nviròna la bëcca dël mont a sarà da consideresse pì che sant²²⁶. A l'é costa, donca, la lege dël templi.

L'autar dj'olocàust

¹³Coste a son lè mzure dl'autar an cùbit: soa base a l'era d'un cùbit d'autèssa pèr un cùbit ëd larghèssa: soa bordura d'antorn a l'era na branca. Sòn a l'é l'ampèduss dl'autar. ¹⁴Dal sòco ch'a poggiava pèr tèra fin-a a lè spian inferior, a-i j'ero dòi cùbit d'autèssa e un cùbit ëd larghèssa: da la piattaforma cita a cola pì gròssa a-i j'ero quat cùbit d'autèssa e un cùbit ëd larghèssa. ¹⁵Èl foajé a l'era 'd quat cùbit e an sël formel a-i j'ero quat còm. ¹⁶Èl foajé a l'era un quadrà pèrfet valadì longh dódes cùbit e largh d'àutri dódes. ¹⁷Lè spian dè 'dzora a l'era un quadrà largh quatòrdes cùbit ëd larghèssa pèr d'àutri quatòrdes ëd longhèssa con n'orlo d'antorn ëd mes cùbit, e la base, d'antorn, d'un cùbit; ij sò scalin a l'ero adrèssa a levant²²⁷.

226 Sant dël gré pì àut.

227 43:13-17 cfr. Surtia 27:1-2; 2 Crònache 4:1.

Consacrassion dl'autar

¹⁸L'òm a l'ha adressame torna la paròla. A l'ha dime: “Fieul d'òm, stà a sente. Sossì a l'é lòn ch'a comanda²²⁸ 'l Signor Dé: Cand che l'autar a sarà butà 'n pé, pront për smónje d'olocàust e sbrincelo 'd sangh, a ventrà fé cost ritual. ¹⁹Ai sacerdot levita, dissendent ëd Zadoch, ch'a son coj ch'a l'han da acostesse a mi për ufissié, daje 'n bocin ch'a sarà sacrificà për l'espiaassion dij peccà. I lo diso mi, ël Signor Dé. ²⁰Peui it ciapras ëd col sangh e it lo spantieras ansima ai quat àngo²²⁹ dl'autar, ij quat canton ëd la piataforma e dantorn a l'orlo. A l'é parèj ch'it lo purificheras e it në faras l'espiaassion. ²¹Pija peui ël vailèt dël sacrifici espiatori e brüslo ant un leu separà dël templi, fòra dal santuari. ²²Dlë scond di, parèj coma ch'it l'has fàit për ël bocin, presenta un boch ch'a l'abia gnun difet, an sacrifici për ël peccà, e ch'as fasa l'espiaassion ëd l'autar. ²³Terminà 'l rit ëd purificassion, presenta un bocin e un moton ëd lë strop, tuit e dòl senza difet, ²⁴e smónje al Signor. Ij sacerdot a në camperan ëdzora dla sal e a jë smonran an olocàust al Signor.

²⁵Për set di, ti të smonras an olocàust për ël peccà un boch al di e a vnirà smonù 'dcò un vailèt e un moton dlë strop ch'a l'abia gnun difet. ²⁶Për na sman-a as farà l'espiaassion dl'autar che parèj a sarà purificà e a restrà consacrà. ²⁷Passà ch'a saran ij set di, dal di ch'a fà eut anans, ij sacerdot a smonran ansima 'd col autar j'olocàust e ij sacrifici 'd comunion. A sarà 'nlora che mi i sarai sodisfàit ëd vojàutri. I lo diso mi, ël Signor²³⁰.

228 O: “Sti-sì a son jë statut dl'autar”.

229 O: “còrn”.

230 43:18-27 cfr. Surtìa 29:35-37.

La pòrta sarà

¹Peui l'òm a l'ha mname a la pòrta 'd fòra²³¹ dël Santuari ch'a dà a orient. A l'era sarà. ²Anlora Nosgnor a l'ha dime: “Costa pòrta a restrà sarà; a sarà mai dovertà e gnun andrà a passeie, pèrchè ambelelà a l'é passaie 'l Signor, ël Dé d'Israel. A restrà, donca, sarà. ³Mach ël prinsi medésim, dàit ch'a l'é 'l prinsi, a peul setesse 'ndrinta pèr ël disné sacrà²³² e mangé a la presensa dël Signor. A sarà mach chiel ch'a intrerà dal vestibol ëd la pòrta e da la midema stra a në surtirà”.

⁴Peui l'òm a l'ha portame pèr la pòrta 'd setentrion, dëdnans dël templi. Antant che mi i vaitava, i l'hai armarcà²³³ la glòria dël Signor ch'a 'mpinìa 'l templi 'd Nosgnor e mi i son prostërname con la front fin-a a tèra.

⁵Nosgnor a l'ha dime: “Fieul d'òm, fà 'tension, beica da bin e scota lòn ch'it dirai an sle lege ch'a riguardo 'l templi dël Signor e tute soe prescriission. Armarca bin chi è-lo ch'a peul intré ant ël templi e coj ch'a l'han da ess-ne lassà fòra. ⁶Dije a coj arviros, a la gent d'Israel: ‘Èl Signor Dé av fà savèj sossì: ‘I n'hai bin pro 'd tute vòstre abominassion, pòpol d'Israel!’ . ⁷I l'eve mnà 'd forèsté nen sirconcis drinta mè Santuari - ëd gent ch'a l'ha gnun amor pr' ël Signor²³⁴. An cola manera-lì vojàutri i l'eve profanà mè templi²³⁵ bele se i-i smonè mè mangé, la grassa e 'l sangh dij sacrificissi. Con tute vòstre abominassion²³⁶ i l'eve violà ij termo 'd mia Aleansa. ⁸I l'eve avù gnun rispet pèr mie còse sante. I l'eve fin-a angagià 'd forèsté²³⁷ ch'as pijèisso soèn a vòst pòst ëd mè Santuari. ⁹Èl Signor Dé av fà donca

231 Dla muraja 'd fòra.

232 Let. pèr mangé 'd pan”, o “disné dël sacrificissi”.

233 Èl mòt פָּנָה (hinneh, tradissionalmènt “varda-lì, bèica, s-cèira, armàrca”) a mostra come che as peul pijesse cossienza 'd cheicòsa che ambelessì a l'é stàit voltà ant un verb.

234 Let. “nen sirconcis ëd carn e 'd cheur”.

235 O: “mia ca”.

236 O: “pèr tute vòste pràtiche abominèivole”.

savèj sossì: ‘Gnun forèsté, comprèis coj ch’a vivo an mes al pòpol d’Israel, a podrà intré an mè Santuari s’a l’è pa sogètasse a la sirconcision ëd la carn e dël cheur’”.

Prescrission pr’ ij Levita

¹⁰Èdcò ij Levita ch’a son ëslontanasse da mi, cand che Israel a l’era traviasse andasendje dapress ai sò ìdoj arbutant, a sconteran ij sò peccà²³⁸.

¹¹Për lòn, lor a serviran an mè Santuari: a saran guardian ëd le pòrte dël templi e tant ‘me ministr dël templi. Lor a sgorzeran le bestie destinà a j’olocàust e ai sacrifici dël pòpol e as tniran a soa disposission për giutelo. ¹²Dagià ch’a l’han ancoragià mè pòpol ant l’adorassion dj’ìdoj e a son èstàit për lor n’ocasion ëd peccà, i l’hai giurà solenement²³⁹ ch’a pagheran për soa colpa ‘d lor. I lo diso mi, ël Signor Dé. ¹³Lor a s’avzineran pì nen a mi për servime tant ‘me sacerdot e toché tut lòn ch’i l’hai ëd sant e pì che sant, ma a sconteran l’onta dj’abominassion ch’a l’han compì. ¹⁴Mi i-j dago an guerna ‘l templi, tùit ij sò servissi e tut lòn che a-i é da fé lì ‘ndrinta.

¹⁵Contut, ij sacerdot levita, dissident ëd Zadoch, lor a l’han seguità fedej a serve ant ël templi cand che j’Israelita a l’ero slontanasse da mi. Për lon, a saran lor a avzinesse a mi për servime e a staran dè ‘dnans ëd mi për smonme la grassa e ‘l sangh dij sacrifici. I lo diso mi, ël Signor Dé.

¹⁶Mach lor a podran intré an mè Santuari e a s’avzineran a mia tàula coma ij mè servitor. Lor a compiran tute mie prescrission.

¹⁷Ant ël moment che a intreran da le pòrte dl’andron ëd drinta, as butran a còl ëd vestimente ‘d lin; a portran gnun vestì ëd lan-a cand a ofissieran j’at

237 Al pòst ëd na nun energética "l", ël test a peul avèj lesù un ters sufiss masculin plural "D" (mem), che a peul esse stàit confondù con "nun" ant ël test originari.

238 A porteran le conseguense dij sò peccà.

239 Let. “mi i l’hai alvà mia man dzora ‘d lor”.

dël ministeri a le pòrte dl'andron intern e ant ël templi. ¹⁸An testa a l'avran un turban ëd lin e an sij ren lengerà 'd lin: as butran nen ëd lòn che a podrìa feje sudé²⁴⁰. ¹⁹Cand ch'a surtiran da l'andron ëd fòra vers la gent, a andran a gavesse le vestimente dovrà pèr l'ofissi e a-j deponran ant le stansie dël Santuari: as vestiran con d'àutri vestì pèr pa buté 'l pòpol an privo 'd toché le vestimente sacrà²⁴¹.

²⁰Èl cupiss dij sacerdot a sarà nen tosonà, nì ij cavèj a saran longh, ma a l'avran la testa pentnà d'ordinari²⁴².

²¹Gnun sacerdot a podrà bèive 'd vin cand ch'a l'avrà da intré ant l'andron intern dël santuari pèr ofissié²⁴³.

²²Lor a podran pa marié na vidoa o na divorsià, ma a marieran na vérgin dël pòpol d'Israel: mach se la vidoa a l'era sposa d'un sacerdot a podran mariela²⁴⁴.

²³A mostreran a mia gent la diferensa ch'a passa 'n tra lòn che a l'é sant e lòn ch'a l'é profan e, da la mira serimonial, tra lòn che a l'é pur da lòn che a l'é 'mpur²⁴⁵.

²⁴A prestèran servissi da giùdess ant le controversie e a giudicheran conform a mie ordinanse. An tute mie feste grande²⁴⁶ a compiran le lege e j'ordinanse conform a mie prescrission, e a vijeran pèrchè a sio respetà ij di d'arpòs²⁴⁷.

240 44:17-18 cfr. Surtia 28:39-43; Levitich 16:4.

241 O:

“trasmètte santità /consacrassion al pòpol con ël vestiari”. Cfr. Levitich 16:23.

242 Cfr. Levitich 21:5.

243 Cfr. Levitich 10:9.

244 Cfr. Levitich 21:7,13-14.

245 Cfr. Levitich 10:10.

246 O: “solenità”.

247 O: “ij mè Saba”.

²⁵Gnun ëd lor a podrà avzinesse a ‘n mòrt, pèr nen resté ‘mpur; mach pèr la mòrt d'un pare, ëd na mare, d'un fieul, ëd na fija, d'un frel o pèr na seur ch'a sia pa marià, a podran avziness-ne al cadàver²⁴⁸. ²⁶Ant ësti cas-sì, apress d'avèj osservà ij rituaij ëd purificassion, a conteran set di. ²⁷Ant ël di ch'a torneran ant ël leu sacrà, ant l'andron ëd drinta, pèr serve al Santuari, ij sacerdot a smonran pèr lor un sacrifici espiatori. I lo diso mi, ël Signor Dé.

²⁸Lor a l'avran nen d'ardità: Mi i sarai soa sola ardità e gnun-e proprietà a-j saran dàite an Israel; mi sarai soa sola proprietà²⁴⁹. ²⁹Lor a mangeran mach da j'oferte 'd farin-a²⁵⁰ e da le vùtime smonùe an sacrifici pr' ël peccà o an sacrifici 'd riparassion. Tut lòn che Israel am consacra²⁵¹ a sarà pèr lor.

³⁰La primissia 'd tuta la fruta e minca sòrt d'oferta a sarà dij sacerdot: pèrparèj che i dareve ai sacerdot ëdcò le primissie dij vòst mulinà, pèrchè la benedission a peussa resté dzora 'd vòsta ca²⁵².

³¹Ij sacerdot a mangeran gnun-a carn ëd bestia mòrta 'd mòrt natural o sbrindlà, ch'a sia d'osèj, o d'àutre bestie²⁵³.

45

Ripartission dël pais

¹Ant ël moment che vojàutri i dèspartireve a sòrt la tèra ch'i l'ave arseivù an ardità, i smonreve al Signor na porsion arzervà, na porsion santa 'd tèra; costa a sarà longa vintessinchmila cùbit e larga desmila. Cost teritori

248 Cfr. Levitich 21:1-4.

249 Cfr. Numer 18:20.

250 O: "j'oblassion".

251 O: "tut lòn ch'a l'é destinà a la proscission".

252 44:29-30 cfr. Numer 18:8-19.

253 Cfr. Levitich 22:8.

antreggh a sarà da consideresse sant. ²Èd tuta st'àrea, un quadrà 'd sinchsent cùbit pèr sinchsent a sarà pèr èl santuari, con cinquanta cùbit dè spassi liber tut d'antorn. ³A parte da sta zòna mzurà, vojàutri i mzurereve ancora na longhèssa 'd vintessinchmila cùbit èd longhèssa pèr desmila 'd larghèssa, andova a-i sarà 'l Santuari, èl Leu Santissim. ⁴Costa a sarà na porsion sacrà dèl pais; a sarà 'd pèrtinensa dij sacerdot, ij ministr dèl santuari che a s'avzin-o a Nosgnor pèr servilo. Oltra d'esse un leu sant arzervà al templi, a sarà 'dcò un leugh anté ch'a podran fabrichesse soe ca. ⁵N'àrea 'd vintessinchmila cùbit èd longhèssa pèr desmila 'd longhèssa a sarà 'd pèrtinensa dij Levita ch'a ofissio al templi; lor a 'rseivran la proprietà 'd vint càmere.

⁶Aranda dla porsion designà tanme atribussion santa, vojàutri i andreve a atribuì a la sità n'area 'd sinchmila cùbit èd larghèssa pèr vintessinchmila 'd longhèssa; sòn a sarà 'd pèrtinensa 'd tuta la gent d'Israel.

Dirit e dovej dèl sovràn

⁷Pèr èl prinsi, chiel a l'avrà na proprietà dè dsà e 'd dlà 'd la part sacrà e dèl teritòri dla sità, a fianch èd la banda consacrà e dl'atribussion a la sità, a ponent com a levant; soa longhèssa as podrìa comparsesse a cola d'un-a dle part, dal finagi occidental fin-a a col oriental ⁸dèl pais. Costa a sarà soa tèra, soa proprietà an Israel e parèj ij mè prinsi a craseran pa pì mè pòpol, ma a lasran la tèra al pòpol d'Israel, a soe tribù, conform al teritòri ch'a-j toca.

⁹A dis Nosgnor Dé: “Pro, prinsi d'Israel, pro con violense e rapin-e! Fé conform a dirit e giustissia; fé chité jè sbrat²⁵⁴ èd mia gent. I lo diso mi, èl Signor Dé! ¹⁰Avèj èd balanse giuste²⁵⁵: na mzura giusta dij sòlid: n'efa; e

254 Jè sbrat comèttù dai potent a dèscapit dij pòver a treuvo na dèscriission ambelessì: 1 Rè 21:1-16; Geremia 22:1-5,13-17; Michea 6:10-12.

255 La legislassion antecedent ch'a riguarda coste pràtiche as treuva an Levìtich 19:35-36; Deuteronomi 25:13-16; Michea 6:10-12.

un-a giusta pèr l'iquid: un bat²⁵⁶. ¹¹L'efa e 'l bat a saran èd la midema mzura parèj che mzure tant sècche che liquide a contenran un dècim d'òmer, pèrparèj da esse sèmper an relassion con l'òmer. ¹²Èl siel a l'avrà vint ghere. Sessanta siel a saran n'emin-a pèr vojàutri.

Oferte pèr èl cult

¹³Costa a sarà l'oferta che voi i l'avreve da smon-e: na sesta part d'efa pèr minca n'òmer èd gran e na sesta part d'efa pèr minca n'òmer d'òrdi. ¹⁴La nòrma pèr l'euli, che a sarà mzurà an bat, a sarà d'un dècim èd bat pèr minca còr. Des bat a corispondo a n'òmer, pèrchè des bat a fan n'òmer²⁵⁷. ¹⁵E da lè strop, na feja pèr minca dosent, dai pra dru d'Israel. Costa a sarà dàita pèr j'oblassion, j'olocàust, ij sacrifici èd comunion, an espiassion pèr lor. Paròla dèl Signor Dé. ¹⁶Tuta la popolassion d'Israel a sarà tnù a costa oferta anvers èl prinsi d'Israel. ¹⁷Dovej dèl prinsi a sarà 'd provèdde a j'olocàust, j'oblassion e le libassion ant le feste, ant le lun-e neuve e ant ij saba, pèr tute le solenità dèl pòpol d'Israel. Chiel a provèdrà pèr èl sacrifici d'espiassion, l'oblassion, l'olocàust e 'l sacrifici èd comunion pèr espiassion dèl pòpol d'Israel.

Purificassion dèl templi e dj'Israelita

¹⁸Sòn a l'é lòn che a dis èl Signor Dé: Dèl prim di dèl mèis, ti 't ciapras un bocin senza macia e it purificras èl santuari. ¹⁹Èl sacerdot a ciaprà 'l sangh dl'oferta pèr èl pècà e a lo butrà an sjè stibi dèl templi e dzora dij quat canton dèl sòco dl'autar, parèj come ansima a jè stibi dle pòrte dl'andron intern. ²⁰Sòn a l'é lòn che a dovrà fé 'l set dèl mèis pèr chi a l'àbia pèccà pèr eror o senza savèj: pèrparèj a sarà purificà 'l templi.

256 Cfr. Levitich 19:36.

257 O: "a corispondrà un cuciar".

La festa ‘d Pasca

²¹Dël quatòrdes dël prim mèis, a sarà pèr vojàutri Pasca, festa 'd na sman-a 'd di: as mangerà pan nen alvà²⁵⁸. ²²Èd col di ël prinsi a smonrà, pèr chiel e pèr tuta la gent dël pais²⁵⁹, un vailèt pèr ël pècà. ²³E ant ij set di ëd festa, a ofrirà an olocàust a Nosgnor set bocin e set moton, senza difet, tùt ij di e minca di un moton pèr ël sacrificiss pèr ël pècà. ²⁴Chiel a provèdrà a l'oferta 'd n'efa 'd forment pèr minca bocin e n'efa pèr moton e na pinta d'euli d'uliva pèr tute j'efa dël gran. ²⁵Ant ël mèis ch'a fà set, dël di che a fà quindes dël mèis, as farà pèr la festa²⁶⁰ tant' me an cola sman-a dij sacrificiss d'espission pèr ël pècà, dj'olocaust e d'oferte 'd gran e d'euli d'uliva: tut pèr set di²⁶¹.

46

Istrussion ëspeciaj pr' ël prinsi

¹Sossì a l'é lòn ch'a dis ël Signor Dé: “La pòrta dl'andron intern ch'a varda a levant, a venta ch'a sia sarà ant ij ses di 'd travaj, ma a sarà dovertà 'd saba e ant ij di dla lun-a neuva.²Èl prinsi a intrerà pèr la via dij pòrti ch'a men-o al vestibol ëd la pòrta e as fermerà an sla seuja dla pòrta²⁶². Ij sacerdot a provèdran a smon-e ij sò olocàust e j'oferte 'd pas, antramentre che chiel as prostèrnerà an sla seuja dla pòrta; peui a vnirà fòra. La pòrta, contut, a l'avrà da sarsse mach al calé dël sol. ³Nopà la gent dël pais as prostèrnerà dè 'dnans ëd Nosgnor a l'intrada dl'andron ant ij di 'd Saba e a la lun-a neuva.

258 Cfr. Surtìa 12:1-20; Numer 28:16-25.

259 O: “pèr soe colpe e pèr le colpe 'd tut ël pòpol”.

260 La Festa dl'Arcòlt o la Festa dle Bènnè (Cfr. Surtìa 23:16: 34:22; Deuteronòmi 16:16).

261 Cfr. Levitich 23:33-36; Numer 29:12-38

262 O: “tacà a lè stibi dl'andron”.

⁴L'olocàust che 'l prinsi a smonrà al Signor ant èl di 'd Saba a sarà 'd ses babero e mach un moton, ma tuti senza difèt. ⁵L'oferta 'd gran a sarà 'd n'efa pèr èl moton; pèr ij babero, l'oferta 'd gran a sarà 'd vaire che as podrà smon-e e na pinta d'euli d'uliva pèr minca n'efa.

⁶Ant èl di dla lun-a neuva a sè smonrà un bocin senza difet e ses babero e un moton, tuti senza difet. ⁷Chiel a provèdrà n'oferta 'd gran: n'efa con èl vailet e n'efa con èl moton; con ij babero lòn ch'a veul, e na pinta d'euli d'uliva pèr minca n'efa 'd gran. ⁸Cand ch'a intrerà 'l prinsi, chiel a s'ancaminerà pèr la via dl'andron dèl pòrti e a nē surtirà pèr l'istessa via.

⁹Cand che la gent dèl pais a vnirà dè 'dnans a Nosgnor pèr le feste stabilie, tuti coj ch'a intreran pèr la pòrta setentrional pèr l'adorassion a surtiran peui da cola meridional; nopà, col che a dovèissa intré da la pòrta a mesdì a surtirà da cola 'd tramontan-a. Gnun a dovrà tornesne travers la pòrta 'ndova ch'a l'era intrà anans, ma a venta ch'a seurta da cola opòsta. ¹⁰Ant èl moment ch'a intro, èl prinsi a intrerà con lor e a surtirà 'nsem a lor.

¹¹Ant le feste e ant le solenità l'oferta 'd gran a sarà 'd n'efa pèr èl bocin e n'efa pèr èl moton; con ij babero a sè smonrà lòn ch'as veul, e na pinta d'euli d'uliva a sarà l'oferta pèr minca n'efa 'd gran. ¹²Se 'l prinsi a vorerà smon-e n'oferta volontaria libera 'd n'olocàust o d'oferte 'd comunion, as dovertrà pèr chiel la pòrta 'd levant e chiel a ofirà sò olocàust e soe oferte 'd comunion, tute volontarie, pròpi com a l'avìa fàit èd saba. Apres a na surtirà e 'l rastel a ventrà ch'a sia sarà dòp che chiel a sia surtì.

¹³Tùit ij di a ventrà smon-e un babero èd n'ann senza difet tanme olocàust a Nosgnor; a sarà ofert matin dòp matin. ¹⁴Ansima, vojautri i fareve, minca matin, n'oferta d'un sesté d'efa; l'euli dl'oferta a sarà d'un liter pèr mojà la pur fior èd farin-a. Costa-sì a l'é n'oblassion a Nosgnor, nē statut pèrmanent. ¹⁵Pèrparèj, tute le matin, lor a smonran èl babero e l'oblassion èd gran e d'euli d'uliva coma n'olocàust pèrpetuo.

Le lèssite dèl prinsì

¹⁶Sossì a l'é lòn ch'a dis Nosgnor Dé: “Se ‘l prinsì a veul fé na lèssita²⁶³ a un dij sò fieuj ch’a-j restrà peui coma soa ardità, cola lì a sarà ‘d soa proprietà ‘d chiel, soa ardità. ¹⁷Ma se nopà ‘l prinsì a fà na lèssita a un dij sò servitor, èl don a sarà dèl servitor fin-a a l'ann dèl Giubilé²⁶⁴, peui a tornerà al prinsì. Soa ardità a restrà mach dij sò fieuj.

¹⁸Èl prinsì a arlevrà gnun-a porsion dl'ardità dèl pòpol, an crasàndlo pèr pijeje èd lòn ch'a l'é ‘l sò ‘d lor. Chiel a lasrà a sò fieuj n'ardità mach da lòn che a l'é ‘l sò privà, pèrchè a gnun an tra 'l pòpol a-j sia gavà lòn ch’a l'é ‘d soa proprietà legìtima.

Le cusin-e sacrà

¹⁹Peui l'òm a l'ha fame passé pèr l'andron ch'as treuva da para dla pòrta, fin-a a le stansie dèl santuari destinà ai sacerdot, da la part èd tramontan-a. Ambelelà i l'hai vèddù²⁶⁵ l'èstremità 'd ponent dèl pòst. ²⁰A l'ha dime: “A l'é ambelessì che ij sacerdot a fan cheuse le carn dij sacrificiss pèr èl pecà ch'a son destinà a lor e andova a cusin-o ant èl forn j'oblassion dèl forment, senza feje seurte ant l'andron èd fòra e risighè parèj èd buté la gent an contat con lòn ch'a l'é sacrà”.

²¹Peui a l'ha mname a la cort èd fòra e a l'ha fame passé pèr ij quat canton èd la bassa cort. I l'hai armarcà che a-i j'era na cort pì cita an tùit ij canton.

²²Ai quat canton dl'andron as trovavo èd cite cort longhe quaranta cùbit e larghe tranta, tute dla midema mzura. ²³A-i j'era na muraja ch'a girava tuta d'antorn èd le quat cort e 'd fornej a l'ero angavà sota tut, d'antorn al mur.

²⁴Chiel a l'ha ancora dime: “Coste a son le cusin-e pèr fé cheuse, andova

263 O: “na donassion”.

264 Cfr. Levitich 25:10.

265 Èl vocàbol (hinneh) a l'é 'd régola n'antiession che a ciama atension e che ambelessì a l'é stàit voltà con un verb: vèdde, beiché, armarché.

che ij ministr dël templi a fan cusiné le part corispondente dij sacrificissi smonù dal pòpol”.

47

L'adoss dël Templi

¹Peui col òm a l'ha torna mname ant l'andron dël Templi. Mi i-i armarcava che a surtià d'eva da sota dla seuja dël templi, anvers levant, perchè l' templi a vardava vers l'orient. L'eva a calava dal fianch ëd drita dël templi, a meridion dl'autar²⁶⁶. ²Apress, a l'ha fame seurte dal pòrti setentrional e a l'ha fame fé l gir da fòra, an sël vieul ch'a pòrta a l'andron ëd fòra ch'a varda a levant, e i l'hai armarcà²⁶⁷ che l'eva a sorzià da la banda 'd drita.

³Ant ël moment che l'òm a l'é peui slontanasse vers orient con na lignòla an man, a l'ha mzurà mila cùbit²⁶⁸. A l'é antlora che a l'ha fame ancaminé per l'eva, ch'am rivava a le cavije. ⁴A l'ha torna mzurà d'àutri mila cùbit e a l'ha portame pì anans ant l'eva, che adess am rivava ai ginoj. Ancora na vira a l'ha mzurà mila cùbit, peui a l'ha 'ncora portame anans ant l'eva: am rivava ai fianch. ⁵A l'ha mzurane d'àutri mila: l'eva a l'era dventà 'n fium ch'i j'era pa pì bon a traversé. A l'era na corent d'eva ch'a l'avria podusse travèrsé a nov, ma, an efet, a l'era dventà 'n fium ch'a l'era pa possibil ëd dëstravèrselo. ⁶L'òm a l'ha dime: “Fieul d'òm, has-to vèddù sòn?”.

Peui a l'ha torna portame 'ndré an sla rivera dël fium. ⁷Ant ël moment ch'i son tornà, i l'hai armarcà na bon-a quantità d'erbo an sla rivera dël fium, da na part e da l'àutra. ⁸Chiel a l'ha dime: “Coste eve a seurto ant la region

266 Cfr. Sacarià 14:8; Gioann 7:38; Arvelassion 22:1.

267 La paròla הִנֵּה (hinneh, ëd costuma "vårda-sì, bèica, varda-lì") a veul mostré cheicòsa che 'mbelessì a l'é stàit voltà con un verb.

268 525 méter.

oriental e a calo ant la comba dl'Arabà pèr intré peui ant èl Mar Mòrt: rivà ch'a son al mojiss dèl mar, l'eva malsan-a a l'é arsanìa. ⁹Tute le creature ch'a vivo e che a bùlico andova ch'a riva 'l fium a vivran; an qualsëssa leu ch'ès fium a scorerà a-i sarà tante sòrt ëd pess. Daspèrtut andoa ch'a rivrà cost fium a-i sarà vita neuva. ¹⁰Ij pescador a-i èstaran aranda; da Ghedi a En Eglaim a s'èspantieran le rej. A ciapran vaire sòrt ëd pess, parèj dij pess dèl Mar Gròss²⁶⁹. ¹¹Tutun, ij sò mojiss e soe eve mòrte a saran pa arsanie: a restran salà. ¹²Da na banda e da l'àutra dle rivere dèl fium a chërseran tute sòrt ëd piante da fruta. Ma soe feuje a vniran pa fiape, nì sò frut a chiterà, ma tùit ij mèis a mureran, pèrchè la sorgiss d'eva a dësbocha dal santuari. Ij sò frut a saran bon da mangè e soe feuje a saran meisinòire²⁷⁰.

Le borne dèl pais

¹³Sossì a l'é lòn ch'a dis èl Signor Dé: “Costi-si²⁷¹ a saran ij finagi ch'i guernereve cand ch'a saran èspartì ij teritori dle dódes tribù d'Israel (a la tribù 'd Giusep i-j dareve doi porsion). ¹⁴I dovreve spartijé 'd manera idèntica²⁷² conform a lòn ch'i l'avìa fane giurament a man aussà ai vòstri antich; costa tèra a l'é assegnà a vojàutri tanme n'ardità.

¹⁵Coste le finaje dèl pais: Da nòrd, dal Mar Gròss arlongh la stra 'd Chetlon fin-a a l'intrada 'd Zedad; ¹⁶Amat, Berota, Sibraim, che as treuva an tra 'l teritòri ëd Damasch e col d'Amat, Caser-Ticon, che as treuva an sla frontiera d'Auran. ¹⁷Peui le borne andran a core dal mar fina a Casar-Enan, ai termo 'd Damasch e col d'Amat a setentrion. Costa la part setentrional. ¹⁸A levant, an tra Ghilead e la tèra d'Israel: èl Giordan a sarà la frontiera, fin-a al mar oriental, vers Tamar. Costassì la part oriental. ¹⁹A mesdì, da Tamar fin-a a j'ëve 'd Meriba-Cades, fin-a al torent anvers èl

269 Èl Mediterani.

270 Cfr. Rivelassion 22:1-2.

271 Costa tradussion a seghita an lesend הַי (zeh: sti-sì) nopà 'd הַג (gheh), che a sarìa na paròla ch'a esist pa, com as peul vèdse ant jè LXX.

272 O “giusta”.

Mar Gröss. Costa la part meridional anvers ël Negheb. 20A ponent, ël Mar Gröss, dal finagi e fin-a a l'intrada d'Amat. Costassi la part occidental.

²¹Costa a l'é la manera ch'i l'eve da fé për ëspartì ës teritòri an tra le tribù d'Israel. ²²I dovreve divide n'ardità an tra vojàutri e ij forèsté ch'a stan con voi e ch'a l'han generà 'd fiueu an tra 'd vojàutri. I dovreve considereje tanme ij nativ an tra j'Israelita; lor a tireran la sòrt con vojàutri për soa part an mes ëd le tribù d'Israel. ²³Ant la tribù andova ch'a l'é stabilisse ël forèsté²⁷³, ambelelà i-j dareve soa part. I lo diso mi, ël Signor Dé”.

48

Ripartission dël teritòri

¹Costi-sì ij nòm ëd le tribù e dël territori ch'a jë speta. An partend da l'estrema borna 'd tramontan-a an diression ëd Chetlon, anvers l'intrada d'Amat e fin-a a Casar-Enan, an lassand a setentrion ël finagi ëd Damasch e andasend ëd còsta, arlongh le bòine d'Amat, da la man ëd levant al mar: na part a sarà assegnà a Dan. ²An sël confin ëd Dan, dòp ël limit oriental fin-a la bariera 'd ponent: Aser, na part. ³An sël confin 'd Aser, dòp ël limit ëd levant e fin-a la bariera ossidental: Neftali, na part. ⁴An sël confin ëd Neftali, dòp ël limit oriental e fin-a la bariera 'd ponent: Manasse, na part. ⁵An sël confin ëd Manasse, dòp ël limit ëd levant e fin-a a la bariera ossidental: Efraim, na part. ⁶An sël confin 'd Efraim, dòp ël limit oriental e fin-a a la bariera 'd ponent: Ruben, na part. ⁷An sël confin ëd Ruben, dòp

273 Ëdcò an Isaia 56:38 as treuva n'ategiament parìa ant ij confront dij nen-Israelita. Ambeleli ël termo a l'é נֶכָר (necar, "strangé") e an particolar a l'é ël dëssendent (נֶכָר, ben) d'un "necar" che a ven a esse un "dissépol" dël Signor. Dla midema manera l'ëstrangé resident נֶכָר (gher) an cost vërsèt a l'é un ch'a l'ha daje fedeltà a Nosgnor. Lòn ch'a sarà neuv për lë strangè resident (נֶכָר, gher) a l'è che an costa professia a l'avrà n'ardità an Israel. Ant ij temp d'antan lë strangé a podia esse proprietari ëd na ca, ma pa dla tèra.

ël limit ëd levant e fin-a a la barriera occidental: Giuda, na part. ⁸Arlongh ij finagi ëd Giuda, dal limit oriental fin-a a col ëd ponent, a-i sarà ël teritòri che vojàutri i prelevève, largh 25.000 cùbit e longh parèj d'un-a dle part che a son tocaje a le tribù, dal limit ëd levant a col occidental: ël Santuari a sarà pròpi ant ël mes ëd col teritòri.

⁹La part che vojàutri i andreve a prelevé për ël Signor a sarà 'd 25.000 cùbit e largh 10.000. ¹⁰A l'é a lor, ai sacerdot, la proprietà dla part sacrà: a tramontan-a 25.000 cùbit e a ponent na larghëssa 'd 10.000 cùbit, a levant na larghëssa 'd 10.000 cùbit e a mesdì na larghëssa 'd 25.000 cùbit; ël Santuari dël Signor a sarà ant ël mes. ¹¹Sòn a sarà për ij sacerdot consacrà, për coj dij fieul ëd Zadoch ch'a l'avìo assicurà mè servissi, che a l'ero pa dèstornasse ant ël traviament dj'Israelita, coma che a l'ero perdesse ij Levita. ¹²Parèj che a sarà soa na part ciapà an sla part santa dij sant dël pais: costa la frontiera dij Levita. ¹³Ij Levita a l'avran un teritòri tut parìa ëd col dij sacerdot: a sarà longh 25.000 cùbit e largh 10.000; larghëssa total 25.000 cùbit e 10.000 ëd larghëssa. ¹⁴A podran pa cambié nì vende nen e ij fond ëd la tèra a podran pa esse alienà, perchè tut a l'é sacrà a Nosgnor.

¹⁵Dij sinch mila cùbit che a vanso an larghëssa dzora dij 25.000, as farà un teritòri profan për la sità, për j'abitassion e ij pasturagi. Ant ël mes a-i sarà la sità. ¹⁶Vardé soe dimension: da la banda 'd tramontan-a 4.500 cùbit; da cola dël mesdì, 4.500 cùbit; da la banda 'd levant, 4.500 cùbit e da cola 'd ponent, 4.500 cùbit. ¹⁷J'enviròn ëd la sità a l'avran anvers setentrion: dosentessinquanta cùbit, ant ël meridion dosentessinquanta cùbit, anvers est, dosentessinquanta cùbit, e a ponent, dosentessinquanta cùbit.

¹⁸Pèrparèj ch'a-i restran an larghëssa, aranda dla porsion sacrà, 10.000 cùbit anvers levant e 10.000 vers ponent arlongh la part consacrà: soa produccion a servirà a manten-e j'ovrié dla sità. ¹⁹J'ovrié dla sità a saran ciapà da tute le tribù d'Israel. ²⁰Ël tut a sarà 'd vintessinch-mila cùbit për d'àutri vintessinch-mila. A sarà prelevà un quart ëd la part sacrà tant 'me proprietà dla sità.

²¹La rimanensa, da tute doe le bande dël leu consacrà e dla proprietà dla sità, ch'a l'é dël prinsi: l'estension a sarà an s'un front ëd vintessinch-mila cùbit dël leu sacrà a levant, anvers ël finagi oriental, e a ponent, an s'un front ëd vintessinch-mila cùbit anvers ël finagi ëd ponent, an paralel a le part e a sarà tut dël prinsi. Ël leu sacrà e 'l santuari a saran an mes. ²²La proprietà dij Levita e dla sità a sarà 'dcò an mes con ël possess dël prinsi.

²³Për j'àutre tribù, da la finaja oriental a cola 'd ponent: Beniamin, na part.

²⁴Da la banda dël teritòri ëd Beniamin, ancaminand-se da la frontiera 'd levant a cola occidental, Simeon a l'avrà na porsion. ²⁵Da la part dël teritòri ëd Simeon, partend dai finagi a est fin-a a rivé a coj ëd ponent: Issacar, na porsion. ²⁶Dal lat d'Issacar, an partend da la banda oriental fin-a a la part d'ossident, a-i sarà ël teritòri 'd Zabulon. ²⁷Da la banda dël teritòri 'd Zabulon, da la frontiera 'd levant a cola 'd ponent: la part ëd Gad. ²⁸Tacà a la finaja 'd Gad, a parte da mesdì anvers sud, ij finagi andran da Tamar fin-a a j'ève 'd Meriba-Cades e al torent d'Egit che a va al Gran Mar.

²⁹Costa a l'é la tèra che i dividereve an sòrt an ardità për le tribù d'Israel e coste-sì a saran soe part, a dis ël Signor Dé.

Le pòrte dla sità

³⁰Coste-sì a saran le surtìe dla sità: da la banda 'd tramontan-a: quatmilassinch-sent cùbit ëd mzura. ³¹Le pòrte dla sità a porteran ij nòm ëd le tribù d'Israel. Tre pòrte a setentrion: la pòrta 'd Ruben, un-a, na pòrta 'd Giuda e na pòrta për Levi. ³²Da la banda d'orient: quatmila e sinch-sent cùbit e tre pòrte: na pòrta për Giusep, na pòrta për Beniamin e na pòrta për Dan. ³³Da la part sud: quatmilassinch-sent cùbit e tre pòrte: na pòrta për Simeon, na pòrta për Issacar e na pòrta për Zabulon. ³⁴Da la part ëd ponent: quatmilassinch-sent cùbit e tre pòrte: na pòrta për Gad, na pòrta

për Aser e un-a për Neftali. ³⁵La sirconferensa dla sità a sarà 'd ses mija.
Da col di an anans ëd la sità a podrà ciamesse: Nosgnor a l'é ambelelà²⁷⁴.

Tàula

Introduccion a l'euvra compléta dla Neuva Bibia an Lenga piemontèisa	3
Introduccion.....	5
1.....	7
Vision ëd la glòria 'd Nosgnor.....	7
2.....	9
Mission profètica d'Esechiel.....	9
3.....	10
Esechiel instruì riguard a soa mission da profeta.....	10
Esechiel con ij deportà an Babilònia.....	11
Èl profeta sentinela d'Israel.....	12
Giudissi 'd Nosgnor dzora d'Israel.....	12
4.....	13
Un segn dl'assedi ch'a vnirà.....	13
5.....	14
6.....	16
Mnasse a la region d'Efraim.....	16
7.....	17
Anunsi dël grand disastër.....	17
8.....	19
Idolatria ant ël Templi.....	19
9.....	21
Castigh dël templ e dla sità.....	21
10.....	22
La glòria 'd Nosgnor a chita 'l Templi.....	22
11.....	24
Ij proget dësùtij dij cap d'Israel.....	24

274 48-30-34 cfr. Arvelassion 21:12-13.

Promëssa d'arnovament dël pòpol.....	25
La glòria 'd Nosgnor as artira da Gerusalem.....	25
12.....	26
Un pèrtus ant la muraja.....	26
La paròla 'd Nosgnor a sarà compìa.....	27
13.....	28
Contra dij profeta fàuss.....	28
Contra le strie.....	29
14.....	30
L'amor segret për j'ìdoj.....	30
L'intercession dij giust a serv a nen.....	31
15.....	33
Israel, vis dësùtila.....	33
16.....	34
Gerusalem a l'é comportasse tanme na meretris.....	34
Tal la mare tal la fija.....	37
Èl giust giudissi 'd Nosgnor.....	38
17.....	39
Le doe òje, ël séder e 'l gich.....	39
Anterpretassion ëd l'alegorìa.....	39
Sòrt final dël séder.....	40
18.....	41
Responsabilità pèrsonaj.....	41
Ij senté 'd Nosgnor.....	43
19.....	44
Plenta pr' ij rè e pr' ël pòpol.....	44
20.....	45
Idolatrìa testarda d'Israel.....	45
Professia contra 'l meridion.....	49
21.....	50
La spa 'd Nosgnor.....	50
Le doe stra dla spa.....	51
22.....	53
Le colpe 'd Gerusalem.....	53
Responsabilità 'd tut ël pòpol.....	55
23.....	56
La prostitussion ëd le doe seure.....	56
24.....	59
Predission ëd la crova 'd Gerusalem.....	59

La mòrt ëd la fomna d'Esechiel.....	61
25.....	62
Contra j'Amonita.....	62
Contra ij Moabita.....	63
Contra j'Edomita.....	63
Contra ij Filisté.....	64
26.....	64
Contra 'd Tir.....	64
Plenta për Tir.....	65
27.....	66
Complenta për la rovin-a 'd Tir.....	66
Tir, empòri 'd comersi.....	67
Tir, na nav ch'a fonga.....	68
28.....	69
Contra 'l rè 'd Tir.....	69
Contra Sidon.....	70
Rimpatriament d'Israel.....	71
29.....	71
Contra dl'Egit.....	71
Nabucodenesar a conquista l'Egit.....	73
30.....	73
Ël Di 'd Nosgnor e l'Egit.....	73
Ël rè 'd Babilònia, strument ëd Dé.....	75
31.....	75
L'Egit, séder arogant.....	75
Ël Faraon: séder campà giù.....	76
32.....	78
Complenta pr'ël Faraon, ël cocodril.....	78
La Tampa: destin dij pòpoj potent.....	79
33.....	81
Esechiel, sentinela d'Israel.....	81
Tombà 'd Gerusalem e jè scampà.....	83
34.....	84
Professia contra dij bërgé.....	84
35.....	86
Contra d'Edom.....	86
36.....	88
Benedission an sij mont d'Israel.....	88
37.....	91

La val ëd j'òss sèch.....	91
Israel e Giuda: un sol regn.....	92
38.....	93
Professia contra 'd Gògh.....	93
39.....	95
Dèrota 'd Gògh.....	95
Somari dël mëssagi d'Esechiel.....	97
40.....	98
Vision dël Templi ch'a-i sarà a Gerusalem ant l'avnì.....	98
41.....	102
La part d'andrinta dël templi.....	102
42.....	104
Anviron dël templi: le sale acessòrie.....	104
43.....	106
Artorn ëd la presensa gloriosa 'd Nosgnor.....	106
L'autar dj'olocàust.....	107
Consacrassion dl'autar.....	108
44.....	109
La pòrta sarà.....	109
Prescrission pr' ij Levita.....	110
45.....	112
Ripartission dël pais.....	112
Dirit e dovej dël sovràn.....	113
Oferte për ël cult.....	114
Purificassion dël templi e dj'Israelita.....	114
La festa 'd Pasca.....	115
46.....	115
Istrussion ëspeciaj pr' ël prinsì.....	115
Le lèssite dël prinsì.....	117
Le cusin-e sacrà.....	117
47.....	118
L'adoss dël Templi.....	118
Le borne dël pais.....	119
48.....	120
Ripartission dël teritòri.....	120
Le pòrte dla sità.....	122

